

Riksdagens protokoll

2013/14:102

Onsdagen den 16 april

Kl. 09.00 – 15.29
16.00 – 16.14

Protokoll
2013/14:102

1 § Justering av protokoll

Protokollet för den 10 april justerades.

2 § Anmälan om återtagande av plats i riksdagen

Tredje vice talmannen meddelade att *Ulrika Karlsson* i Uppsala (M) skulle återta sin plats i riksdagen från och med den 18 april, varigenom uppdraget som ersättare skulle upphöra för *Gunnar Hedberg* (M).

3 § Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Proposition
2013/14:219 till civilutskottet

Skrivelser
2013/14:101 och 102 till finansutskottet
2013/14:218 till näringsutskottet

Motioner
2013/14:C8 till civilutskottet
2013/14:Kr13–Kr15 till kulturutskottet
2013/14:Sf24 till socialförsäkringsutskottet
2013/14:A12 och A13 till arbetsmarknadsutskottet
2013/14:Ub15 till utbildningsutskottet

EU-dokument
KOM(2014) 212 och KOM(2014) 213 till civilutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 10 juni*.

Anf. 1 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S):

Herr talman! Många med mig har säkert sett musikalen *Kristina från Duvemåla* eller läst Mobergs utvandrarepos om Karl Oskar och Kristina som drömde om ett nytt liv bortom hunger och svält här hemma i Sverige. De drömde om ett liv på andra sidan jorden utan förföljelse om man var frireligiös och där framtiden inte stavades svält, arbetslöshet och fattigdom. I Amerika fick många svenskar en bättre framtid för sig och sina barn.

Ibland kan man i debatten om migration få bilden av att det är något nytt och att det alltid handlar om att människor kommer hit, till vårt land. Det är inte sant. Migration är inget nytt. Det är en naturlig del av den jord vi tillsammans delar. Då som nu flyttar människor till andra länder för att söka ett bättre liv och förbättra levnadssituationen för sig, sina barn och sin familj. Från att ha varit ett fattigt land för 150 år sedan har Sverige utvecklats och tillhör i dag världens rikaste länder. På senare tid är det därför fler som har kommit till Sverige för att arbeta eller för att få en fristad undan förföljelse.

Vi socialdemokrater anser att Sverige har blivit ett rikare, öppnare och mer kulturellt berikat land med den mångfald som finns i dagens Sverige. Och om vi ska vara ärliga ska vi vara ofantligt glada över att Sverige är ett invandringsland, att vi ökar i befolkning och inte minskar.

Herr talman! Vi socialdemokrater har alltid utgått från våra grundläggande värderingar när vi formar vår politik. Med alla människors lika värde i grunden vill vi förändra samhället så att alla ska ha samma möjligheter i livet och frihet att aktivt själva välja sina vägar, oavsett hur mycket pengar ens föräldrar har, vilket land man kommer ifrån, vilken religion man utövar, om man är man eller kvinna eller om man älskar någon av samma kön. Genom politiken och genom reformer är vi övertygade om att vi tillsammans kan skapa ett mer jämställt och jämlikt samhälle i Sverige och i världen.

Internationell solidaritet handlar om att våga stå upp emot de orättvisor som sker, också över nationsgränser, och att stå på de svagas och förtrycktas sida i kampen för frihet och rättvisa. Som socialdemokrat tycker jag att det är viktigt att vi följer de konventioner om mänskliga rättigheter som vi skrivit under och att vi vågar stå upp för våra gemensamma åtaganden även när andra länder bryter mot dessa.

I betänkandet som vi i dag debatterar finns en rad frågor som är viktiga att belysa. Begreppet väpnad konflikt tolkas i dag mer restriktivt än den praxis som tidigare varit, och det blir svårare för människor som flyr undan krig och konflikter i hemlandet att få stanna. Begreppet om yttre eller inre väpnad konflikt behöver tydliggöras, och skyddet behöver bli mer heltäckande och i överrensstämmelse med gällande internationell rätt.

Titta på verkligheten för de 340 kvinnor som kom hit för kärlek förra året men som hamnade i helvetet. De finns alla i årsstatistiken från Roks

för år 2013. 340 kvinnor, nästan en per dag, har varit utsatta för det som kallas fruimport och sökt stöd hos kvinnojourerna. Och mörkertalet antas vara stort.

Vi som lagstiftare får aldrig blunda för att det finns svenska män som systematiskt och rått utnyttjar och förgriper sig på kvinnor för att sedan sparka ut dem och hämta nya. Det finns också, enligt Roks, en oroväckande trend där män väljer kvinnor med barn och senare döms för sexuella övergrepp på barnen. Det är bra att regeringen nu går vidare med att utreda problematiken närmare, i linje med vår reservation. Reglerna för tidsbegränsat uppehållstillstånd måste ses över så att situationen för dessa kvinnor och barn blir bättre.

När vi är inne på barn är det också viktigt att vara tydlig med att barn inte väljer att bli migranter. Man väljer inte sina föräldrar eller den situation man befinner sig i. I svensk migrationspolitik måste barns rättigheter stärkas, och praxis, exempelvis när det gäller apatiska barn, bör mildras. Ett problemområde som det också är dags att se över är att lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU, och utlänningslagen inte går hand i hand. I de sammanhang då dessa lagar krockar går utlänningslagen alltid före. Det överensstämmer inte med utgångspunkten att barns bästa ska vara vägledande vid alla beslut som rör barn.

Herr talman! Vi hör dagligen om konflikter i världen som drabbar många människor, om krig och oroligheter i Afghanistan, Eritrea och Irak. Godtyckliga avrättningar, massmord, tortyr och våldtäkter är en del av människors vardag.

För de flesta finns det inga andra alternativ än att bli flyktingar i sitt eget land eller att hamna i flyktingläger i fattiga gränsländer. Få har möjlighet att ta sig till Europa, och för de personer som gör det är det en farlig resa samtidigt som murarna runt Europa blir allt högre.

Kriget i Syrien är inne på sitt fjärde år. Fasansfulla rapporter ges från denna humanitära katastrof. Av Syriens 22 miljoner invånare har nästan sju miljoner förlorat sina hem och blivit internflyktingar. Därutöver har nära tre miljoner flytt över gränsen, de allra flesta till Libanon eller Jordanien. Situationen i dagens Libanon är en miljon flyktingar från Syrien-kriget – i ett land med fyra miljoner invånare. Kom aldrig och säg att det är vårt land eller Europa som tar det största ansvaret eller tar den största smällen och sätts under den största pressen när länder i vår omvärld faller samman! Ni som ännu inte har tagit del av reportageserien i Dagens Nyheter – gör det! Peter Wolodarski skriver: ”Det tycks alltid vara möjligt att hitta undanflykter när andra plågas.”

Vi socialdemokrater står upp för rätten att söka asyl som en av de grundläggande mänskliga rättigheterna. Sverige är det land som tar störst ansvar i EU och har länge setts som ett föredöme när det gäller att stå upp för asylrätten. Varje person som söker asyl i Sverige ska få en individuell, rättssäker prövning inom rimlig tid. Vi vill arbeta för att fler länder och regioner i världen ska präglas av demokrati, mänskliga rättigheter och stabilitet.

EU har nyligen antagit minimiregler för ett gemensamt asylsystem. Målet måste vara att fler EU-länder ska hjälpa till och öka sitt mottagande för människor på flykt.

Sverige tar i dag ett stort ansvar kopplat till krig och konflikter, inte minst i Syrien. Det skapar ett tryck både på Migrationsverket som myn-

dighet och på våra kommuner. Under 2013 var Sverige det land inom EU som tog emot flest flyktingar räknat per invånare. Det är inte rimligt att några få länder i EU står för merparten av flyktingmottagandet. Vi ska fortsätta att vara ett land som tar emot många invandrare i den situation som nu råder, men vi behöver också vara en tydlig röst i EU-samarbetet om att fler länder måste göra som vi.

Tanken med det gemensamma asylsystemet är att skapa ett rättvisare och mer likartat mottagande för asylsökande i medlemsländerna. Den utveckling vi ser på det europeiska området pekar på stora behov och hårt arbete under kommande år, inte minst när det gäller mottagandeförhållandena. Den svenska linjen måste vara att vi är pådrivande för en humanitär och kraftfull hållning som ger skydd och skapar stabilitet i en alltmer globaliserad värld. I ett gemensamt asylsystem måste en av hörnstenarna vara att asylsökande får en rättvis och rättssäker behandling oavsett vilket land i EU de kommer till. Det ska respektera de mänskliga rättigheterna och bygga på tillit mellan länderna.

Herr talman! Inom EU måste flyktingmottagandet bäras mer solidariskt. På samma sätt måste vårt flyktingmottagande fördelas i Sverige. Migrationsverket måste göra mer för att stödja kommunerna i det arbetet. I tre år har den blågröna migrationsuppbyggnaden funnits, och under dessa år har debatten om och ansvaret för det svenska flyktingmottagandet varit nära på obefintligt.

Hur säkerställer vi att det är landet Sverige som tar emot flyktingar och inte enskilda kommuner som bär upp hela vårt flyktingmottagande? Vad görs konkret för att möta den verklighet som innebär att över 12 000 människor som fått uppehållstillstånd i dag lever kvar i asylboenden, inte kommer ut i kommunerna och får påbörja sitt liv som nya svenskar? Använd gärna en stund av er talartid till att beröra det området. Är ni nöjda med utvecklingen? Hur har ni tänkt hantera den verklighet som i dag råder och som är så förödande?

Herr talman! Jag ska avrunda mitt anförande med att beröra frågan om arbetskraftsinvandring. Migranter ska välkomnas men inte utnyttjas som ett slags tredje klassens arbetskraft. Vi har en lång tradition av arbetskraftsinvandring i Sverige. Sverige ska vara ett öppet land som välkomnar nya medborgare men även människor från andra länder som tillfälligt väljer att bidra med sitt arbete och sin kompetens hos oss.

Rörligheten över gränserna är positiv, och vi har mycket att vinna på att människor kommer hit och arbetar. Men arbetskraftsinvandring får aldrig användas för att utnyttja och exploatera människor. Problemet i dag är inte att vi har arbetskraftsinvandring. Problemet är att vi har en lagstiftning som sedan 2008 möjliggör ett utnyttjande av människor på svensk arbetsmarknad. Innan reformen sjösattes pekade många på problemet, på baksidan av den lagstiftning som var på väg att införas, och ändå står vi här 2014 utan en fungerande lagstiftning som säkerställer att människor som kommer hit får rimliga avtal och villkor.

Vi har tidigare välkomnat att regeringen sagt sig vilja ändra reglerna, och det är med stor frustration och besvikelse jag konstaterar att ännu en mandatperiod snart har gått utan att den lagstiftningen är på plats. Vad är det ni inte har förstått under de år som gått? Larmrapporterna är många. Reformen har skapat oordning på arbetsmarknaden. Oseriösa arbetsgivare kan utan problem betala ut löner och erbjuda arbetsvillkor långt

under nivåerna på den svenska arbetsmarknaden. Det är inte rimligt, och det är hög tid att ta sitt ansvar.
(Applåder)

Prot. 2013/14:102
16 april

*Migration och
asylpolitik*

I detta anförande instämde Tomas Eneroth, Shadiye Heydari, Eva-Lena Jansson, Kurt Kvarnström och Jasenko Omanovic (alla S).

Anf. 2 DAVID LÅNG (SD):

Herr talman! Vi debatterar i dag betänkande SfU6 som behandlar regeringens skrivelse 2013/14:73 *Migration och asylpolitik*. I betänkandet behandlas även ett antal motioner från allmänna motionstiden. Jag vill börja med att yrka bifall till reservationerna 1, 15 och 18, men jag står naturligtvis bakom SD:s alla reservationer.

I skrivelsen redovisas den svenska migrations- och asylpolitiken för perioden den 1 juli 2010–30 juni 2013. Det är dess värre en ganska sorglig läsning. Det vi kan utläsa är ökade kostnader och ökade volymer.

Som utgångspunkt för mitt anförande vill jag göra några konstateranden. År 2010 beviljades i Sverige 91 458 uppehållstillstånd, 2011 drygt 93 000, 2012 drygt 111 000 och 2013 totalt 116 587 uppehållstillstånd. Sedan 1980 har närmare två miljoner uppehållstillstånd beviljats i Sverige.

Om vi ser till kostnaden för detta i termer av utgiftsområde 8 Migration, och även utgiftsområde 13 Integration, får vi en kostnad som för 2010 uppgår till 11,7 miljarder kronor, för 2011 till 12,6 miljarder, för 2012 till 14,6 miljarder och för 2013 till över 20 miljarder kronor. Det är enbart direkta migrationskostnader och budgeterade integrationskostnader och lämnar övriga kostnader och ekonomiska stöd därhän.

Om vi gör en jämförelse med vad vi i stället kunde ha fått för dessa pengar, drygt 20 miljarder kronor, som vi spenderade förra året, ser vi att vi hade kunnat mer än fördubbla all utbetalning av garantipension för ålderspensionärer, eller så kunde vi nästan ha fördubblat utbetalningen av barnbidrag till alla barnfamiljer eller närapå ha fördubblat all statlig assistansersättning för funktionsnedsatta.

Ser vi på det i internationella termer skulle vi för de 20 miljarder som regeringen förra året lade ut på migration och integration ha kunnat finansiera långt mer än hälften av hela UNHCR:s internationella flyktbudget. Den ligger för 2014 på 28 miljarder kronor.

Trots dessa enorma summor har regeringen under innevarande år presenterat en rad nya propositioner och skrivelser där de försvarar och utökar en redan extrem migrations- och invandringspolitik. Man vill ytterligare förenkla möjligheten för uppehållstillstånd genom att än mer urholka den svenska lagstiftningen. Man gör det tillsammans med Sveriges mest invandringsextrema parti, Miljöpartiet. Jag skulle vilja säga, herr talman, att regeringens agerande gör Sveriges regering till i alla fall Europas mest invandringsextrema regering.

När vi tittar på omfattningen av den förda politiken är det ganska klart att företrädare för de övriga sju partierna kommer att komma med sina vanliga floskler om att Sverigedemokraterna ställer grupp mot grupp. Men faktum är att samtliga partier ställer utgiftsområde mot utgiftsområde. Samtliga partier ställer grupp mot grupp. Politik handlar om prioriteringar. Sverigedemokraterna prioriterar på ett sätt. Regeringen

prioriterar på ett annat sätt. De rödgröna prioriterar ungefär som regeringen. Prioriteringar och att maximera nyttan av skattebetalarnas medel är det som Sverigedemokraterna försöker åstadkomma.

I stället för att öka stödet till UNHCR, som Sverigedemokraterna vill, och därmed kunna hjälpa betydligt fler till betydligt lägre kostnad, och dessutom kunna satsa på utsatta grupper i Sverige, fortsätter regeringen att spendera skattebetalarnas medel på ett ansvarslost och rent av dumt sätt. Sverige befinner sig på ett sluttande plan i det avseendet.

Det Sverige behöver är en ansvarsfull invandringspolitik, en sverigedemokratisk invandringspolitik. Vi har väckt en lång rad motioner i riksdagen, bland annat vår partimotion Sf314 som handlar om en ansvarsfull migrationspolitik där vi till viss del preciserar hur vi menar att det bör gå till.

Jag vill nämna några punkter. För det första måste vi skärpa reglerna för anhöriginvandring. Under 2013 beviljades över 40 000 uppehållstillstånd bara till anhöriginvandrare. Självklart ska familjer kunna återförenas, och gifta makar ska absolut kunna följa med sin partner till Sverige. Men då ska det också vara förenat med ett försörjningsansvar. Likaså bör åldersgränsen vid partnerbaserad anhöriginvandring höjas till 24 år, vilket gäller i bland annat Danmark, och den partner som redan bor i Sverige ska kunna uppvisa en ordnad boendesituation med mera. Invandringen ska inte ligga Sverige till last på det sätt som den gör i dag.

Vidare behöver vi reformera asylmottagandet genom att asyl endast ska beviljas dem som uppfyller kriterierna i FN:s flyktingkonvention, Genèvekonventionen, plus ett mindre antal kvotflyktingar som erbjuds asyl enligt avtal med UNHCR. Naturligtvis ska undantag kunna göras, men i normalfallet är det dessa två punkter som ska avgöra en asylprövning. Enligt regeringens egen skrivelse ligger vi i topp i EU angående antalet asylansökningar per 1 000 invånare. Sannolikt beror detta på att det nu med regeringens förda politik är vida känt runt om i världen att Sverige delar ut uppehållstillstånd till både höger och vänster.

Vi måste även genomföra skärpningar mot asylfusk, exempelvis genom att det krävs identitetshandlingar för att få sin asylansökan prövad samt att illegala invandrare som vistas i Sverige omgående ska avvisas. En annan viktig aspekt är att Sverige ska efterleva den så kallade Dublinförordningen. Enligt Migrationsverket är det av alla flyktingar som når Sverige ca 70 procent som kommer landvägen via ett annat EU-land eller ett annat land som omfattas av Dublinförordningen. Ytterligare ett antal kommer via flyg från annat EU-land. Ändå är det bara 17 procent av alla asylansökningar som avgörs i enlighet med Dublinförordningen.

Därutöver måste arbetskraftsinvandringen göras behovsprövad i stället för den fria arbetskraftsinvandring som gäller i dag. Sverige har i dag ungefär 430 000 arbetslösa, och de allra flesta av dem vill säkert ingenting hellre än att få ett jobb. Men dagens regelverk gör att dessa inte bara måste konkurrera med varandra om jobben, utan även med ett ständigt tillflöde av utländsk arbetskraft.

Med detta sagt säger inte Sverigedemokraterna blankt nej till all arbetskraftsinvandring. Företag som här i Sverige inte hittar den specialkompetens som efterfrågas ska naturligtvis kunna vända sig utomlands. Men situationen beror på ett av de grundläggande felen på den svenska arbetsmarknaden: missmatchningen som i dag finns mellan lediga jobb

och arbetsmarknadens kompetens. I Sverigedemokraternas budget finns satsningar för att komma till rätta med den problematiken.

Herr talman! Som sagt behöver Sverige en ansvarsfull invandringspolitik som hjälper fler på plats i närområdena och samtidigt nyttjar resurserna så att de kan komma fler till godo. Sverige klarar inte av att fortsätta den invandringspolitik som bedrivs i dag. På bara fyra år har kostnaderna för migration och integration nästan fördubblats från 11,7 till 20,1 miljarder kronor. Tänk er fyra år till med den utvecklingen!

Anf. 3 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik:

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till våra reservationer 7 och 12, vilket jag missade i mitt huvudanförande.

Det finns mycket att kommentera och debattera när det gäller David Långs anförande. Han står i talarstolen och pratar om massinvandringen till Sverige och ger bilden att det är mängder med människor som kommer hit. Men då tycker jag att det vore klädsamt att också peka på att det år 2012 bara var 17 000 som var asylsökande. En stor del är människor som rör sig inom EU. Även du och jag vill ha den möjligheten, David Lång. En stor del är arbetskraftsinvandrare som bygger vårt land starkare med sin kunskap och sina erfarenheter.

Det är också fråga om människor som återförenas med sina familjer. Jag vet inte under vilka förhållanden du bor eller lever, men jag kan gå till mig själv. Jag skulle aldrig klara av att börja ett nytt liv i en annan del av världen, integreras och ta plats på arbetsmarknaden utan min familj. Att ha kvar dem i en flyktingförläggning eller mitt i krigets Syrien är inget alternativ om man pratar om mänsklighet.

(Applåder)

Samtidigt behöver man vara tydlig med att 50 000 människor lämnade Sverige år 2012. Man kan inte stå i talarstolen och prata om massinvandring om man inte är ärlig nog att prata om siffrorna bakom.

Anf. 4 DAVID LÅNG (SD) replik:

Herr talman! Jag uppfattade ingen fråga. Men jag räknade bland annat upp det antal uppehållstillstånd som delats ut de senaste åren, och det är väldigt många. Vi har haft den här typen av diskussion tidigare. Hur ska massinvandring definieras? Jag definierade det i en tidigare debatt: När det kommer hit så pass många att vi inte klarar av att ta hand om dem som kommer hit, när vi inte klarar av att få in dem i samhället och när de blir så pass många att de bildar etniska enklaver och lever för sig själva utanför det svenska samhället och kanske inte ens vill, kan eller behöver lära sig svenska språket eller ta del av det svenska samhällslivet och den svenska kulturen, då är det fråga om massinvandring.

Detta är inte en positiv utveckling. Även Fredrik Lundh Sammeli och hans parti brukar tala om hur viktigt det är med integration, men nu är invandringen så mycket för stor att inga integrationssatsningar hjälper. Fredrik Lundh Sammeli måste väl ändå tillstå att invandringen är för stor för att integrationspolitiken ska räcka till.

Med tanke på vad Fredrik Lundh Sammeli sade i sitt huvudanförande verkar det som att han menar att invandringen till Sverige borde öka ytterligare. Därmed ska vi ytterligare belasta samhället, anstränga de integrationssatsningar som görs och öka risken för enklavbildning och

segregation. Jag skulle vilja fråga Fredrik Lundh Sammeli: Är det detta som är Socialdemokraternas målsättning, att öka på den redan misslyckade och ansvarslösa invandringspolitiken?

Anf. 5 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik:

Herr talman! Nyligen pekade Unicef i en av sina rapporter från Syrien på att det är den djävligaste platsen i världen för ett barn att växa upp i. Nyligen kom också FN med rapporter om att ett helt nytt sätt att bryta ned människor används i kriget: sextortyr mot barn. Det är verkligheten. En humanitär katastrof pågår just nu i vår omvärld. Då måste man som människa vara tydlig med sin syn. Tycker man att det är viktigt att människor har möjlighet att söka asyl? Är det en del av de mänskliga rättigheterna? Jag tycker det, och vi tycker det som parti.

David Lång säger i debatten att Sverige delar ut uppehållstillstånd åt höger och vänster. Använd en del av dagen till att gå utanför riksdagen och möta de statslösa palestinier som genomför en tyst manifestation, David Lång! Det är fråga om mängder av statslösa människor som ska utvisas till Irak. Det är en av de grupper som i dag lider väldigt mycket kopplat till de krig vi har i vår omvärld. De har ingen stat och kan inte få flyktingstatus.

Man kan inte bara rikta in sig på utmaningarna. Visst är det en utmaning att människor kommer hit. Visst finns det utmaningar i svensk migrationspolitik. Men lägg då kraften på att förbättra den! Lägg då kraften på att bygga fler bostäder, förbättra mottagandet och hjälpa människor att få en plats i det svenska samhället! Lägg inte kraften på att förvägra människor möjligheten att söka asyl för att rädda sina liv!
(Applåder)

Anf. 6 DAVID LÅNG (SD) replik:

Herr talman! Sverigedemokraterna lägger gärna kraft och resurser på till exempel FN:s flyktingorgan UNHCR. Som Fredrik Lundh Sammeli sade inledningsvis i den andra repliken lever väldigt många människor under fruktansvärda förhållanden. Då är det särskilt viktigt att man satsar mer på att hjälpa just i närområdena, så att vi kan hjälpa så många som möjligt.

Ju fler vi hjälper i närområdena, desto fler kan vi hjälpa sammanlagt. Det är inte effektivt, och man hjälper inte fler genom att låta tiotusentals komma till Sverige.

Sverigedemokraterna vill föra en invandringspolitik som möjliggör byggandet av ett modernt folkhem. Vi vill inte att någon ska hamna utanför. Vi vill att alla ska få sina basbehov tillgodosedda och att alla ska ha samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter – inte bara på papperet utan även i praktiken.

Vi vill avveckla den politiska inriktning som Fredrik Lundh Sammeli och hans parti står för, som innebär splittring, segregation, lönedumpning och orättvisor som att illegala invandrare får vård till en lägre kostnad än svenska medborgare. Där skiljer sig våra partier åt.

Anf. 7 EVA LOHMAN (M):

Herr talman! Jag börjar med att yrka bifall till utskottets förslag och avslag på samtliga motioner.

För ett tjugotal år sedan uttryckte forskare i Sverige det så här: Befolkningsrörelserna i världen och följderna av dem kommer att vara den största ekonomiska, sociala och politiska frågan i världen under decennier framöver för såväl dem som emigrerar som för dem som tar emot dessa människor. Forskarna fick rätt.

Det är en truism att det måste vara människans allra mest ursprungliga beteenden, eller kanske instinkt, till och med, att fly undan en övermäktig fiende eller att i mer ordnade former flytta från förhållanden där framtiden ter sig hopplös. Bakom människans flyttande från tidernas begynnelse och fram till våra dagar skymtar nästan en naturlag.

Det finns alltid platser där kriget inte härjar, där det råder fred och där samhället fungerar och slår vakt om sina invånares rätt att tycka, tro och tillhöra vad de vill, där de mänskliga rättigheterna respekteras och där demokrati i någon form råder. Det finns länder där framtiden förefaller ljusare och där drömmar om arbete, det egna företaget, utbildning, avancemang, trygghet och säkerhet för barnen ter sig möjliga att uppnå.

Vi känner till Karl Oskars och Kristinas öde. De kände sig tvingade att emigrera för de såg ingen framtid här i Sverige. Så är det för många av dem som söker sig till Sverige i dag. Det kan vara krig, väpnad konflikt, förföljelse miljökatastrof eller en önskan om en bättre tillvaro – alltså de faktorer som gör att människor lämnar sina hem och flyttar till en ny region eller ett nytt land.

När andra världskriget var slut fanns enligt uppgift mellan 15 och 20 miljoner människor som var fördrivna, förflyttade, fängslade eller av andra skäl vinddrivna i det dåvarande Tyskland. En del hade inga hemländer att återvända till, eller deras hemländer hade genomgått sådana förändringar att människorna av politiska skäl inte vågade återvända. Alla dessa människor var i behov av internationellt skydd.

I FN stod flyktingfrågan ständigt på agendan under åren efter andra världskriget, och man enades så småningom, men innan dess hade länderna argumenterat för sina idéer. En del länder som hade haft erfarenheter av stora människomassor på drift från inbördeskrig ville ha det internationella samfundets hjälp med att lösa dessa problem. Andra länder, som hade haft erfarenhet av att vara ett första flyktland, som man sade då, ville se sina bördor fördelade och delade med andra länder. Vi känner igen resonemanget i dag.

I december 1950 fattade man beslut om att inrätta FN:s högkommisariat för flyktingar i Genève, och några månader senare fattades beslutet om flyktingars rättsliga ställning, alltså Genèvekonventionen.

Sedan dess har det förändrats och utvecklats. Orosområden har växlat under åren, samhället har förändrats och världen har blivit mer globaliserad. Vare sig det handlar om skyddsbehov, arbete eller kärlek, så kommer människor att fortsätta flytta, långt bort eller nära.

I dag bor det människor från över 20 länder i Sverige. Många har kommit som asylsökande eller som anhöriga. Andra har kommit för att arbeta medan en del har haft kärlek som skäl. Men egentligen är vi ju alla invandrare – det tog bara olika lång tid för oss att komma hit från Afrika en gång i världen.

Herr talman! Det är många som kommer till Sverige för att söka asyl. Vårt land har en generös och rättssäker asylmottagning för dem som

kommer hit för att söka skydd. Alla får en individuell bedömning av sina asylskäl, och barns asylskäl tas särskild hänsyn till.

Målet med asylpolitiken är att den ska vara långsiktigt hållbar, värna asylrätten och underlätta rörlighet över gränser. Det handlar också om medmänsklighet och empati.

Under 2013 invandrade 116 000 människor till Sverige enligt SCB. Av dem har 20 000 svenskt medborgarskap och är alltså återvändande svenskar. Samtidigt utvandrade 53 000 människor. Den befolkningsökning som beror på invandring uppgick till 64 000 personer.

Vi låter alltså en grupp på tolv personer symbolisera den invandring som Migrationsverket hanterade förra året. Fyra personer i gruppen av tolv skulle då ha beviljats asyl som skyddsbehövande eller deras familj. Ytterligare tre personer är arbetskraftsinvandrare eller deras familj. Två personer är adoptivbarn eller anhöriga till en svensk medborgare. Ytterligare två personer har flyttat hit från ett annat EU-land. En person är internationell student eller dennes anhörig. Återvändande svenskar motsvarar en förstärkning av gruppen med ytterligare två personer.

Poängen här är inte att sortera människor utan att nyansera bilden av invandringen. Historien har lärt oss att främlingsfientlighet skapar lidande. Vi måste slå vakt om de värden som Sverige står för – frihet, öppenhet, demokrati och mänskliga rättigheter.

Till er som påstår att det svenska asylsystemet är inhumant och rättsosäkert säger jag: Ni måste lyfta blicken och jämföra med omvärlden! Sverige är ett föredöme vad gäller flyktmottagande och internationell solidaritet. Vi driver de flesta EU-länder framför oss för att öka både omfattning och kvalitet i det europeiska flyktmottagandet.

Vi är också ett föredöme och driver på utvecklingen av fler lagliga vägar in i EU, till exempel genom vidarebosättning. Ca 50 000 människor sökte skydd i Sverige förra året. Det gör de inte för att vårt mottagande är dåligt eller för att vår asylprövning är rättsosäker. Tvärtom får man sin sak prövad och skydd efter behov. Jag är stolt över vårt asylmottagande och vår politik.

Och till er som hävdar att detta borde upphöra säger jag: Har ni slagit upp en tidning eller tittat på tv? Ser ni inte vad som pågår i vår omvärld? Ser ni inte att ni måste vara med och ta ansvar och hjälpa till? Jag skulle skämmas om jag skulle hävda att vårt mottagande i princip skulle upphöra.

Sverige har sedan 2008 nya och flexibla regler för arbetskraftsinvandring som innebär att det är lättare för människor att komma hit och arbeta, och det är lättare för företag att rekrytera arbetskraft utifrån.

Tack vare reformer kommer Sverige, när konjunkturen vänder uppåt igen och fler bristsituationer uppstår på arbetsmarknaden, att kunna möta de nya behoven. Samtidigt bidrar arbetskraftsreformen till ett öppnare och rikare samhälle.

Regelverket kring arbetstillstånd ställer mycket tydliga krav på lön och övriga anställningsvillkor. Därför är det oacceptabelt att enskilda arbetsgivare inte följer de regler som gäller och utnyttjar utländska arbetstagare. Alla arbetstagare i Sverige ska ha samma villkor oavsett ursprung. Inom kort kommer en proposition som har fokus just på det missbruk som har förekommit inom arbetskraftsreformen. Där föreslås bland annat att efterkontroller ska göras. Man föreslår en straffsanktion-

erad uppgiftsskyldighet för arbetsgivaren avseende anställningsvillkor och kompletterande bestämmelse om återkallande av uppehållstillstånd, till exempel. Detta är förslag som kommer att beröra såväl Migrationsverket som arbetsgivaren och arbetstagaren.

Detta är en viktig reform, som vi ska värna. I dag konkurrerar Sverige och Europa med länder som Australien och USA om arbetskraft. Därför är det viktigt att Sverige blir ett attraktivt land att komma och arbeta i. Vi kommer att behöva fler människor som bidrar till vårt välbefinnande i framtiden.

Jag ska citera Jan Larsson, som är valgeneral hos Socialdemokraterna. Han sade så här i början av året: "Innan vi går ut i omvärlden och ber människor flytta till Sverige är det väl väldigt bra om vi först ser om det finns människor i Sverige som vill ha de här jobben." Stefan Löfven sade strax innan dess i en artikel i Kommunalarbetaren: "Parterna på arbetsmarknaden måste kunna säga nej och stoppa arbetskraftsinvandring om den inte behövs."

Det var ju för att det fanns behov som arbetskraftsreformen genomfördes! Jag kommer ihåg när jag i min ungdom sommarjobbade på en restaurang i England. I god tid sökte min arbetsgivare varje år arbetstillstånd för mig. Någon gång var det svårt, och ett annat år var det lättare. Men det var osäkert och krångligt, och jag visste inte om jag skulle få åka nästa sommar och jobba i England eller inte förrän ganska kort tid innan det var dags. Jag väntade i långa perioder på att mitt arbetstillstånd skulle komma med posten. Det känns inte som att en sådan ordning hör hemma år 2014; den ska vi nog inte återinföra.

Jag tänkte avsluta med ett annat citat, som kanske inte är dagsaktuellt men som ändå berör arbetskraftsinvandring, som vi har uppe nu. Det är Gustav Vasa som år 1544 skrev ett brev till bergsmännen i Noraskog för att berätta någonting för dem. Han skriver: "Käre undersåtar, härmed tillkännagiver Vi att vi till Er och rikets bästa nytta låtit kalla in till riket många främmande och för detta riket nyttige ämbetsmän och synnerligen gode hammarsmeder, som kan vara till stor nytta och gagn för Er och andra bergsmän som bedriver bergsbruk i riket."

Detta var alltså inledningen på ett brev som Gustav Vasa skrev – apropå arbetskraftsinvandring.
(Applåder)

I detta anförande instämde Gunilla Nordgren, Lars-Arne Staxäng och Ann-Britt Åsebol (alla M).

Anf. 8 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik:

Herr talman! Jag vill ta tillfället i akt att beröra två helt avgörande frågor. Den ena är arbetskraftsinvandringen. För mig som socialdemokrat är det otroligt viktigt att de som bygger det här landet har sjysta villkor oavsett om man bor här eller om man reser hit för att hjälpa oss att bygga Sverige starkare.

Det måste finnas något alternativ mellan Evas ungdom och dagens lagstiftning. Det kan inte bara finnas dessa två alternativ. Arbetskraftsinvandring är otroligt viktig, men vi måste ha en lagstiftning som gör att människor inte utnyttjas.

De som i dag kommer hit har ett alltför svagt rättsskydd. Oseriösa arbetsgivare kan ganska brutalt och utan påföljd utnyttja arbetskraft. Detta är en reform som har gällt sedan 2008. Vi är på våren 2014, och fortfarande finns inte någon ny lagstiftning på plats. Det är någonting som borde ha varit naturligt redan när man genomförde lagen att säkerställa att inte dessa luckor och brister i lagstiftningen fanns. Nu när man ändå har aviserat att det kommer en lagstiftning gör det mig förtvivlad att reglerna verkar vara otillräckliga. De löser inte problemen, utan de skapar till viss del nya former av problem.

Jag skulle vilja höra av Eva Lohman: Hur säkerställer vi att människor inte utnyttjas som arbetskraftsinvandrare? Och varför har ni inte gjort någonting under alla de år ni har haft makten?

Anf. 9 EVA LOHMAN (M) replik:

Herr talman! Jag håller helt med Fredrik Lundh Sammeli om att det är oacceptabelt att arbetskraftsinvandrare ska ha sämre villkor. Det var inte heller meningen när reformen infördes.

Tyvärr kan man inte i förväg räkna ut vad som kommer att missbrukas och hur det kommer att se ut. Migrationsverket fick redan för ett par år sedan i uppdrag att försöka se över en förstärkning av kontrollen. Nu kommer nya regler, och regler som förhoppningsvis – jag är ganska säker på det – kommer att täppa till de hål som eventuellt har funnits. Jag håller helt med Fredrik Lundh Sammeli om att det är oacceptabelt. Det blir sanktionsavgifter, hårdare kontroller av arbetsgivare och efterkontroller, som ni också har efterlyst vid ett flertal tillfällen. Som jag sade i mitt anförande kommer detta att beröra såväl Migrationsverket som arbetsgivarna och arbetstagarna.

Syftet är att göra det så bra som möjligt för de människor som kommer hit för att arbeta.

Anf. 10 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik:

Herr talman! Det räcker inte med bevakning och kontroller i efterhand. Vi behöver säkerställa att de människor som kommer hit får sjysta villkor från första dagen. Det är också därför arbetserbjudandet måste vara bindande. Man ska ha detta som en miniminivå och veta att det är på den här grunden man som arbetsgivare söker arbetskraft och att det är detta man har skyldighet att leverera.

Vi kommer tillbaka till arbetskraftsinvandringen. Vi kommer att ha debatter under våren när förslaget förhoppningsvis antligen kommer. Än finns det möjlighet att täppa till de luckor som finns och som många pekar på i det förslag som ni verkar lägga fram.

Den andra delen är flyktningmottagandet. Sedan mars 2011 har jag kritiserat den blågröna migrationsuppgörelsen på två punkter, framför allt. Den ena delen gäller att man inte säkerställer en ännu bredare uppgörelse i grunden. Migrationspolitiken behöver stå på en bred grund. Den andra delen gäller att man inte med ett ord nämnde flyktningmottagandet. Det är en verklighet som har blivit alltmer viktig att peka på; det har vi sett under de här åren. Över 12 000 människor har uppehållstillstånd men kommer inte ut i kommuner. Bedömningen är att siffran är uppe i 16 000 människor innan året är slut.

Vad gör regeringen? Detta är ingen ny fråga, men det är ingenting ni diskuterar och det är ingenting ni tar ansvar för. Det är dock en verklighet som kommunerna kämpar med när det handlar om flyktingmottagandet, där man tar emot och har kommunplaceringar. Men det är också en verklighet där många aldrig kommer ut i kommunerna.

Prot. 2013/14:102
16 april

*Migration och
asylpolitik*

Anf. 11 EVA LOHMAN (M) replik:

Herr talman! Jag ska säga något lite snabbt om arbetskraftsinvandring. Det är arbetsgivarna som kommer att bli utsatta för kontroller. Arbetstagarna kommer att få ett ökat skydd med till exempel längre omställningstid och större informationsinsatser innan de kommer. Jag tror att Fredrik Lundh Sammeli kan vara ganska lugn och se framtiden an med tillförsikt, för propositionen kommer att täcka det mesta.

När det gäller flyktingmottagandet pågår det i Regeringskansliet ett intensivt arbete för att alla de människor som har fått tillstånd ska komma ut i kommunerna, men det kanske inte är helt främmande för Fredrik Lundh Sammeli att vi har en oerhört ansträngd bostadssituation just nu i Sverige. Det finns en medvetenhet om de här problemen, och man jobbar intensivt från Migrationsverkets sida för att hitta bostäder.

Det är inte bra att man blir kvar så länge på ett mottagningsboende, det kan jag hålla med om, men Regeringskansliet och Migrationsverket jobbar oerhört intensivt för att lösa frågan. Vi har också ett stort mottagande just nu på grund av situationen i Syrien, och det är en av anledningarna till att man inte hinner med.

Anf. 12 MARIA FERM (MP):

Herr talman! I Europas närhet pågår just nu den största humanitära katastrofen i modern tid. Inbördeskriget i Syrien har pågått i över tre år och skördat runt 150 000 människors liv hittills. Den grymhet som Syriens befolkning är med om är ofattbar. Det förekommer tortyr och massmord, och kemiska vapen används mot civilbefolkningen. Över 10 000 barn har dödats. Syrien är just nu den värsta platsen i världen för barn att vistas på enligt Unicef.

När jag besökte ett sjukhus på gränsen till Syrien för några veckor sedan, precis bredvid ett stort flyktingläger där 15 000 personer bodde i små containrar, trodde jag såklart att jag skulle få se misär och sjukdomar i krigets kölvatten. Men det jag kom till var ett krigssjukhus. När det pågick stridigheter på andra sidan gränsen, i Syrien, kom skadade människor i bilar och ambulanser över till sjukhuset på den turkiska sidan för att få vård.

En man som blivit skadad i halsen dog under tiden som jag befann mig på sjukhuset. Ett barn som hade fått sitt ben bortsprängt av en mina vårdades för sina skador. Ett väldigt litet barn, kanske ett år gammalt, vred sig fram och tillbaka i smärtor efter att ha opererats i huvudet för splitterskador eller skottsador.

Trots att Syrien ligger nära Europa befinner sig de allra flesta av flyktingarna, 97 procent, i grannländer som Turkiet, Libanon och Jordanien. Trots att de som flyr har skyddsskäl får de inte komma till EU och söka asyl. Om du förväntas söka asyl får du inte visum till EU-länder. Om du lyckas ta dig till EU ändå får du däremot din asylansökan prövad och

möjlighet att få stanna. Men EU lägger allt större resurser på att försöka hindra människor från att ta sig in i unionen.

Bulgarien håller på att bygga ett 30 kilometer långt stängsel längs sin östra gräns mot Turkiet. Spanien har satt upp rakblad på sina stängsel runt enklaven Melilla på den nordafrikanska kusten för att försöka förhindra människor att ta sig över. Det lyckas såklart inte, utan det innebär bara att de som kämpar sig över stängslet får ännu djupare sår när de ramlar ned på andra sidan.

Satelliter och drönare föreslås användas för att hitta personer som försöker fly över Medelhavet. Det leder till att människor tvingas betala stora pengar till flyktingsmugglare för att ta sig till EU. Ofta tvingas de ut på farliga resor över Medelhavet och riskera sina liv i hopp om att få skydd undan det ofattbart hemska.

Tusentals människor dör varje år på sin flykt till Europa. Många drunknar i Medelhavet. I höstas uppmärksammades en stor båtolucky utanför den italienska ön Lampedusa där 350 människor miste livet i sitt försök att nå Europa. Dessa olyckor sker och kommer att fortsätta ske så länge EU lägger sin kraft på att hålla människor ute i stället för att hjälpa dem som flyr.

I Libanon finns nu över en miljon flyktingar från Syrien. Var femte person i Libanon är en syrisk flykting. Det är inte hållbart att länder som har mycket sämre kapacitet att ta emot flyktingar ska ta det allra största ansvaret. Att människor bor i flyktingläger precis i närheten av inbördeskriget utan möjlighet till arbete eller att kunna etablera sig riskerar dessutom att förlänga eller förvärra konflikten.

Det gör ont att tänka på hur lågt människoliv värderas i den europeiska politiken. Rädsla, okunskap och främlingsfientlighet tillåts styra samtidigt som människor i desperat behov av hjälp knackar på porten till Europa. Vad är egentligen vårt samhälle värt om vi inte hjälper dem som behöver det bäst?

Politiken i EU behöver ändras och kan ändras. Att människor dör i Medelhavet när de flyr till Europa eller tvingas leva och dö i flyktingläger i länder som har mycket sämre förutsättningar än EU att ta emot flyktingar är inte av naturen givet. Migrationsverkets generaldirektör Anders Danielsson och FN:s högkommissarie för flyktingar António Guterres skrev i en artikel i december: "Det är någonting fundamentalt fel i en värld där människor som desperat söker skydd undan våld och konflikt är tvingade att utsätta sig för sådana livshotande risker."

Om vi inom EU omprioriterar resurser från att bygga ännu högre murar till att respektera asylrätten och rädda liv kan vi vända utvecklingen. Om vi skapar lagliga, säkra vägar för att söka asyl i Europa kan människoliv räddas. Om fler länder tar emot kvotflyktingar och EU:s medlemsstater börjar använda humanitära visum för människor på flykt kan vi åstadkomma stor förändring.

Politiken inom EU är avgörande, och valet till Europaparlamentet den 25 maj kommer att vara avgörande för vilken väg EU kommer att gå. När mina barn och barnbarn någon gång i framtiden frågar mig vad vi som levde i Europa vid 2000-talets början gjorde när den största flyktingkatastrofen i modern tid härjade i Europas närhet vill jag kunna svara en enda sak: Vi gjorde allt vi kunde. Varje liv räknas.

Herr talman! I dag debatterar vi betänkandet om migration och asylpolitik. Många förändringar har skett de senaste åren, och många lagändringar kommer att genomföras nu i vår. Efter förra valet, när Sverige fått in ett främlingsfientligt parti i det nationella parlamentet, tog Miljöpartiet initiativ till ett samarbete med regeringen om migrationsfrågorna. Vi gjorde det inte för att vi var nöjda med migrationspolitiken så som den såg ut, utan vi gjorde det för att åstadkomma förändring.

Vi ville göra det lättare för familjer som splittrats i krig att kunna återförenas. Vi ville att barn som är svårt sjuka och kanske inte kan få vård i hemlandet inte ska utvisas. Vi ville att barn som är födda och uppvuxna här inte ska utvisas till ett land som är helt främmande för dem och som de inte har någon koppling till. Vi ville värna rörligheten över gränser och öppenheten i Sverige som gör det möjligt för företag att söka arbetskraft från länder utanför EU och för människor utanför EU att hitta arbete i Sverige, förutsatt att villkoren är lika goda som för andra människor som arbetar i Sverige. Vi ville underlätta för papperslösa som varken hade rätt att gå i skola eller rätt till sjukvård.

Framför allt ville vi inte att samma sak skulle ske i Sverige som skett i många andra europeiska länder när ett främlingsfientligt parti kommit in i parlamentet. Där har de etablerade partierna tagit över samma retorik och politik som de främlingsfientliga, vilket har förpestat hela den politiska debatten och förskjutit samhällsklimatet i en kallare och mer inhuman riktning. Det har i sin tur lett till att de främlingsfientliga partierna har kunnat ta ännu fler steg åt ett mer extremt håll.

Vi ville göra det motsatta. Genom ramöverenskommelsen ville vi sätta fokus på migranters rättigheter och hur de kan stärkas. Vi ville förskjuta debatten i en mer human riktning och att människor skulle fråga sig hur mycket rasism Sverige tål i stället för hur mycket invandring Sverige tål.

Vad har blivit resultatet? Jo, ett stort antal viktiga, konkreta förändringar genomförs nu. Kompromisser blir sällan perfekta eller exakt så som en ville från början, men de innebär steg i rätt riktning.

Under mandatperioden har Sveriges migrationspolitik blivit mer öppen och human, trots att ett främlingsfientligt parti kommit in i riksdagen. Familjer kan lättare återförenas och familjesplittring motverkas, och svårt utsatta barn kommer lättare att kunna få stanna i Sverige. Kommuner kan inte neka att ta emot ensamkommande barn. Papperslösa har nu rätt till omedelbar subventionerad vård, och papperslösa barn har rätt att gå i skola.

Vi vidtar åtgärder för att motverka missbruk av reglerna för arbetskraftsinvandring så att inte oseriösa eller kriminella arbetsgivare ska utnyttja människor som kommer till Sverige och arbetar. Vi ökar rörligheten genom förslag i betänkandet om cirkulär migration. Det blir lättare att få permanent uppehållstillstånd för arbetskraftsinvandrare och lättare att byta spår för asylsökande, och internationella studenter får stanna i Sverige och söka arbete när studierna är klara.

Herr talman! Dessa förändringar är viktiga, och framöver vill Miljöpartiet arbeta i samma riktning. Vi kommer alltid att arbeta för att stärka migranters rättigheter och aldrig försvåra för människor att komma till Sverige. Vi vill till exempel stärka asylrätten och göra det lättare för familjer att återförenas. Anknytning och hälsa bör väga tyngre som skäl

för att få stanna. Den vars avvisning inte kunnat verkställas inom tre år ska få permanent uppehållstillstånd. Sveriges regering bör inom EU verka för att skapa lagliga vägar in i EU att söka asyl och för att öka mottagandet av kvotflyktingar.

Jag vill avsluta med att yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på motionerna.

(Applåder)

Anf. 13 HANS BACKMAN (FP):

Herr talman! Jag ska börja med att yrka bifall till förslaget i betänkandet SfU6.

Jag vill också inleda med att reflektera över den fruktansvärda situation som råder i Syrien. Som nämdes här har 150 000 liv gått till spillo, och därav 10 000 barn. Det är så fruktansvärda siffror att man knappt kan ta dem till sig. Att vi i Sverige då inte skulle vara med och göra allt vad vi kan för att hjälpa de människor vi kan hjälpa vore högst felaktigt och högst tragiskt. Det är en viktig humanitär insats vi vill göra och måste göra.

När man dessutom tittar på kostnader för flyktinginvandring måste man ta i beaktande att Sverige är ett rikt land. Sveriges bnp ökade snabbast i hela EU det sista kvartalet i fjol, och återhämtningen fortsätter under 2014 och 2015. Detta visar Konjunkturinstitutets prognos som publicerades i mars. Under året förstärks hushållens disponibla inkomst med 15 miljarder kronor. Vi är ett land som har resurser att ta oss an de utmaningar och möjligheter som invandring ger.

Folkpartiet har ett starkt internationellt engagemang för flyktingar. Att ge skydd åt människor som tvingas fly för sitt liv eller undan förföljelse är en medmänsklig skyldighet. Sverige ska fortsätta att ha en human flyktingpolitik, där alla som söker asyl ska få sin sak prövad, men samtidigt måste fler demokratier ta sitt ansvar. Det är därför viktigt att Sverige fördjupar sitt internationella samarbete och driver på inom EU för en flyktingpolitik som vilar på humanitetens grund.

Det är också viktigt att de flyktingar som kommer hit och får uppehållstillstånd tas emot på bästa möjliga sätt – att de snabbt lär sig språket och får möjlighet att komma ut på arbetsmarknaden. Även människor som inte är flyktingar ska kunna komma till Sverige och Europa. Som liberaler tror vi på idén om ökad arbetskraftsinvandring.

Globaliseringen innebär att människor rör sig över större avstånd än någonsin förr. Det gäller såväl i det dagliga livet som vid större katastrofer, krig eller nödlägen.

Migration är något positivt. Människor som flyttar över gränser för med sig kunskap, idéer, kultur och drivkrafter som berikar det nya värdlandet. Exempelvis har forskning visat att företag som anställer personer från andra länder, inte minst små och medelstora företag, kan öka sin export genom att man får bättre kontakter och bättre möjligheter att kommunicera med företag på andra platser i världen.

Men migration innebär förstås också utmaningar. Sverige måste bli bättre på att tillvarata kraften och potentialen hos dem som söker sig hit till följd av krig eller umbäranden, på samma sätt som vi har blivit mer öppna för arbetskraftsinvandring. Arbete, egen försörjning och svensk-kunskaper är nyckeln till integration i det svenska samhället.

Varje nyanländ ska utifrån sina egna förutsättningar få professionellt stöd för att så snabbt som möjligt lära sig svenska, komma i arbete och klara sin egen försörjning samt ta del av de rättigheter och skyldigheter som gäller i Sverige. Passivitet och bidragsberoende är det ingen som vill leva i, och därför måste det minska.

Globaliseringen innebär, som sagt var, enorma möjligheter. Miljoner människor har kunnat höja sig ur fattigdom. Global kommunikation föder nya idéer och berikar oss alla. Men globaliseringen innebär också utmaningar. Som liberaler har vi ett ansvar att tillvarata globaliseringens möjligheter och ge svar på utmaningarna.

För att säkra svensk tillväxt och välfärd måste Sverige vara öppet för arbetskraftsinvandring, så som det har varit genom historien. En reglerad arbetskraftsinvandring står inte i motsats till ökad sysselsättning. Tvärtom – ska företagen kunna växa måste de kunna rekrytera nyckelpersoner också från utlandet. Det är därför som vi i Alliansen har givit den som hittat jobb i Sverige som man kan försörja sig på rätt att flytta hit.

Vi har gjort arbetsgivarens behov av utländsk arbetskraft till utgångspunkt för om uppehålls- och arbetstillstånd ska godkännas. Vi har sett till att anställningsvillkoren för arbetskraftsinvandrare inte ska vara sämre än vad som gäller enligt de svenska kollektivavtalen eller vad som är praxis inom yrket eller branschen. Vi har också gjort det möjligt för den som fått avslag på asylansökan att, under vissa förutsättningar, ansöka om arbetstillstånd i Sverige.

Jag kan nämna att nya siffror från Migrationsverket, också från mars, visar att arbetskraftsinvandringen i Sverige totalt handlar om 20 279 personer, vilket innebär 0,4 procent av en total arbetskraft på 4,6 miljoner.

I en artikel i Dagens Industri ifrågasätts att en så liten grupp skulle kunna ha en lönedumpande effekt. På en rak fråga medger LO:s expert att så inte är fallet: ”Arbetskraftsinvandringen på LO:s område rör sig om mellan 4 500 och 6 000 per år, och av det blir det inget lönepress.”

Det är viktigt att ha med sig detta perspektiv.

Migration är en positiv kraft som bidrar till ett öppnare och rikare samhälle. Svenska företag agerar i stor utsträckning på en global marknad där arbetskraftens kompetens och kunskaper avgör företagets förmåga att konkurrera. En växande del av arbetskraften blir alltmer rörlig, och Sveriges förmåga att attrahera arbetskraftsinvandrare är en avgörande framtidsfråga. Behoven av vård och omsorg kommer också att öka till följd av en allt äldre befolkning. När pensionärerna blir fler måste fler arbeta för att upprätthålla välfärden.

Ökade möjligheter till arbetskraftsinvandring, som ett komplement till åtgärder för att tillvarata arbetskraft, kommer att ha stor betydelse för Sveriges förmåga att möta denna utmaning. Samtidigt är, i en alltmer globaliserad värld, migrationen en positiv kraft som även bidrar till ett öppnare och rikare samhälle. Nya idéer föds, nya företag skapas och nya jobb skapas.

Redan i dag råder det brist på arbetskraft inom flera yrken och sektorer på arbetsmarknaden. Om vi ska stå oss i den internationella konkurrensen måste vi ha ett öppet och flexibelt regelverk men också kontroll av villkoren för dem som kommer hit för att arbeta.

Herr talman! I Stockholmsprogrammet poängteras vikten av att etablera ett gemensamt asylförfarande och ett likvärdigt skydd i alla medlemsstater. Arbetet på EU-nivå kommer nu att fokusera på genomförandet av det gemensamma asylsystemet och praktiskt samarbete mellan medlemsstaterna.

I ett yttrande till justitieutskottet om Stockholmsprogrammet framhöll utskottet bland annat att rätten att söka asyl är grundläggande och att en EU-gemensam asylpolitik måste garantera var och en tillgång till rätts-säkra skyddssystem som grundar sig på solidaritet mellan medlemsstaterna.

Det övergripande målet måste vara att öka EU:s sammantagna kapacitet att ta emot asylsökande. Det är eftersträvänsvärt med ett fördjupat samarbete inom EU på asylområdet. Etableringen av ett gemensamt europeiskt asylsystem är ett viktigt grundläggande mål inom ramen för EU:s asylpolitik. Asylsökande ska behandlas på ett likvärdigt sätt oavsett vilken medlemsstat som har ansvaret för prövningen av asylansökan.

Folkpartiet vill betona att alla medlemsstater måste leva upp till tidigare överenskommen EU-lagstiftning och att unionens migrationssamarbete ska ske med Genèvekonventionen och de mänskliga rättigheterna som grund.

Sverige är och ska vara djupt engagerat i EU:s arbete med solidaritet med utsatta tredjelandsmedborgare. Tydligast görs det genom att Sverige verkar för vidarebosättning och för att alla 28 medlemsstater ska skaffa en kvot hos UNHCR, FN:s flyktingkommissariat. Förutom vikten av att samtliga EU:s medlemsstater tar emot kvotflyktingar och ökar sina kvoter kan ett väl fungerande, gemensamt europeiskt asylsystem leda till att fler personer som söker skydd i Europa får den hjälp som de behöver.

Alla medlemsstater lever dock inte upp till sina förpliktelser. I ramöverenskommelsen den 3 mars 2011 mellan regeringen och Miljöpartiet de gröna om migrationspolitik anges bland annat att flera av EU:s medlemsstater i dag brister på ett oacceptabelt sätt i sin hantering av asylsökande och att Sverige verkar för att ge FN:s flyktingkommissariat, UNHCR, en framträdande roll.

Kommissionen har mandat att ingå återtagandeaftal med tredjeländer för att effektivisera återvändandearbetet. Tanken med återtagandeaftal är att de ska bidra till en förbättrad hantering av återvändande för personer som bedömts sakna skyddsbehov och som ska avvisas eller utvisas till länder utanför EU. Återtagandeaftalen ingås för att reglera procedurer och ansvar för tredjeländer att återta sina medborgare och innebär ett utökat samarbete med ursprungsländer och transitländer.

Målen med det gemensamma asylsystemet är dels att alla medlemsstater ska erbjuda ett likvärdigt skydd, dels ökad solidaritet mellan EU:s medlemsländer. Det innebär att alla asylsökande ska få lika möjligheter och garanteras tillgång till ett rättssäkert skyddssystem, oavsett i vilket EU-land de söker asyl.

(Applåder)

Anf. 14 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik:

Herr talman! Som jag sade i mitt huvudanförande är problemet inte att vi har arbetskraftsinvandring. Problemet är att vi sedan 2008 har dålig lagstiftning som Hans Backman och Folkpartiet står bakom.

Hans Backman måste på samma sätt som jag ha tagit del av rapporter, remisser och utredningar om den lagstiftning vi har. Redan innan lagstiftningen klubbades pekade en rad fackförbund och centralorganisationer på de risker de såg med fusk och missbruk. Utifrån att Hans Backman och Folkpartiet utgör en del av regeringsunderlaget har ni säkert tagit del av än fler rapporter om det här.

Man behöver bara gå till Hotell- och Restaurangfacket. Det här är ett citat från deras rapport: ”Vi har mött människor som arbetar 12 timmar om dagen, 7 dagar i veckan, utan någon chans till vila. Vi har träffat människor som hankar sig fram med månadslöner på 3 000–4 000 kronor. Protesterar de förlorar de sin rätt att vistas i Sverige.”

Min fundering efter att ha hört Hans Backman är denna: Är det liberalt att ha en lagstiftning där arbetskraftsinvandrare brutalt kan utnyttjas på svensk arbetsmarknad?

Anf. 15 HANS BACKMAN (FP) replik:

Herr talman! Det är ingen lagstiftning som säger att arbetstagare ska misshandlas eller ha dåliga villkor på en arbetsmarknad.

Lagstiftningen säger någonting helt annat. Där finns olika krav som arbetsgivaren ska uppfylla. Bland annat ska lönen uppgå till minst 13 000 kronor per månad. I vissa branscher krävs det, vilket står i betänkandet, att arbetsgivaren redovisar hur företaget klarar av att garantera lönen under minst tre månader för en person som söker arbetstillstånd.

Lagstiftningen säger alltså att man ska ha goda villkor för de arbetstagare som kommer hit, precis som vi ska ha det för de arbetstagare som finns i Sverige. Det handlar i det här fallet mer om att finna vägar att stoppa missbruk och oseriösa arbetsgivare. Det är det som jag tycker att vi ska fokusera på.

Jag tror ju att arbetskraftsinvandringen i sig är en bra sak. Här har vi, tycker jag, tagit steg framåt. Vi har öppnat upp och gjort det lättare att komma hit genom att arbetsgivarna får bedöma behovet av arbetskraft. De flesta arbetsgivare vi har i Sverige gör såklart detta i god dialog med fackföreningarna.

Det är tillämpningen av lagstiftningen som är problemet mer än själva lagstiftningen. Detta ses också över under våren, så jag är övertygad om att det kommer bra förslag på att täppa till de hål som gör att man tyvärr i vissa fall missbrukar arbetskraft. Det är ju ingen av oss här i kammaren som tycker att det är bra.

Anf. 16 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik:

Herr talman! För mig som socialdemokrat är det viktigt att slå vakt om ordning och reda på den svenska arbetsmarknaden och att det är svenska kollektivavtal som ska gälla.

Hans Backman pekar på att det väl inte finns någon här i kammaren som vill att människor ska utnyttjas. Men det är ju här i kammaren vi har makten att stifta lagar som säkerställer att människor inte blir utnyttjade.

I sex år har du, Hans Backman, stått bakom lagstiftning som bidrar till att människor utnyttjas på arbetsmarknaden i detta land. Lagstiftningen har vi både för att visa på och skapa möjligheter för människor att komma hit. Men vi behöver också säkerställa lagstiftning som gör att

människor inte kan utnyttjas och att oseriösa arbetsgivare inte har de möjligheter som de har i dag.

Detta är en verklighet som väldigt många har ringat in sedan före 2008. Det är 2014 nu. Förhoppningsvis har vi en lagstiftning på plats innan den här mandatperioden är över. Men varför har det tagit sådan tid? Vad är det ni inte har förstått av de larmrapporter som kommer från mängder av olika håll?

Man kan inte bara prata om efterkontroller och delar som handlar om att följa upp i efterhand. Det handlar också om att säkerställa att de människor som kommer hit har sjysta villkor från första dagen.

Anf. 17 HANS BACKMAN (FP) replik:

Herr talman! Lagstiftningen är byggd för att man inte ska kunna missbruka arbetstagare. Vi har satt villkoret att det ska vara samma nivå som svenska kollektivavtal eller vad som är brukligt inom branschen eller yrket.

Det är klart att det finns arbetsgivare som missbrukar detta. Jag vet att LO har haft kampanjer för att man ska vara vaksam som sommarjobbare, även som svensk så att säga infödd, så att man inte blir utsatt för oseriösa arbetsgivare. Det är väl samma sak här.

Vi ska försöka hitta de arbetsgivare som är oseriösa. De allra flesta är seriösa och bra och ger sjysta villkor. Men det är det som det nya lagstiftningsarbetet försöker fokusera på – att finna vägar för att täppa till de hål som tyvärr uppenbarligen finns och för att finna de oseriösa arbetsgivare som gör så här.

Vi ska dock vara medvetna om att det är väldigt många som har kommit hit som arbetskraftsinvandrare som har hamnat väldigt bra till, fått en bra anställning och är nöjda med sina anställningsvillkor.

Dessutom tycker jag att det är värt att notera siffrorna från Migrationsverket som visar att arbetskraftsinvandringen i Sverige handlar om totalt 20 279 personer, alltså 0,4 procent av en arbetskraft på totalt 4,6 miljoner.

Även LO:s expert har sagt att det inte blir någon lönepress när arbetskraftsinvandringen ligger på den nivån. Det var en de saker som Socialdemokraterna tog upp bland annat här i kammaren som ett stort hot när vi ville införa reformen för att öka arbetskraftsinvandringen, Det skulle bli lönedumpning på arbetsmarknaden.

Även LO:s experter säger att så inte är fallet. Det är ett gott tecken på att det ändå i många stycken fungerar väl på den svenska arbetsmarknaden. Sedan ska vi göra allt vad vi kan för att täppa till hålen och komma åt oseriösa arbetsgivare.

Anf. 18 FREDRICK FEDERLEY (C):

Herr talman! Vi närmar oss slutet av en mandatperiod. Jag har fått förmånen att för Centerpartiets räkning föra talan i de migrationspolitiska frågorna under två mandatperioder.

Vår ambition har hela tiden varit att vi ska se till att vi får en öppen, human, generös och rättssäker migrationspolitik som bygger på att den som behöver skydd från svält, krig och förföljelse ska kunna få detta i vårt land men också att människor ska kunna röra sig av andra skäl. Därför är vi väldigt stolta över den reform som vi kunde omsätta i verklighet

den 15 december 2008 när vi fick Sveriges mest generösa arbetskraftsinvandringspolitik.

Vi närmar oss en valrörelse. Det är viktigt att väljarna följer debatten i migrationspolitiskt hänseende eftersom den politiken skiljer sig otroligt mycket åt mellan de olika partierna. Det säger också en hel del om människovärde och människosyn. Tror vi att människor primärt är en belastning, eller tror vi att människor är en tillgång som har kapacitet att bidra?

Ett slående uttryck för den migrationspolitiska debatten i Sverige i dag och hur den har kantrat är att man kommit att se på människor som bara varande i stunden om de kommer från ett annat land. Min dotter som i dag är två och ett halvt år ses som en nationalekonomisk gåva eftersom man beräknar att hon kommer att betala in mer skatt över sin livscykel än vad hon kommer att kosta. Däremot är det så att om du kommer från ett annat land och är född i ett annat land ses du bara som den kostnad du kanske är i dag vid inträdet i landet. Man ser inte över en livscykel den potential som varje människa besitter.

Är det så att man bryr sig om migrationspolitiken och säger att det är den viktigaste frågan måste följdpolitiken här inne bli att vi skapar ett system som gör vägen till utbildning så kort som möjligt, vägen till språket så kort som möjligt och vägen till arbete så kort som möjligt.

Det är en gåva att få åka runt i landet och träffa människor som jobbar med detta. De är tiotusentals som jobbar med att finna system för att få en bättre integration och ett väl fungerande mottagande. Men de jobbar i det tysta. Det är ständigt den kritiska rösten som får plats i medierna och får sätta agendan. Detta måste ändras.

Vi står inför en valrörelse där vi har en stor möjlighet att lägga an en helt ny ton i detta än vad det blev efter 2010. Vi ska se människor som en tillgång och människors förmåga att bidra. Vi ska heller inte fastna i en diskussion där vi etiketterar och bedömer människor utifrån om de är en tillgång eller en ekonomisk belastning.

Herr talman! Trappan är väldigt tydlig. Börjar vi se människor antingen som bidragande till samhället och systemet eller som kostnader för samhället och systemet kommer vi att få en uppdelning som är väldigt obehaglig. Den påminner om den retorik som vi har sett tidigare i historien när man gör skillnad på människor och människor.

Då är vi inne på en trappa där man kommer att titta på var och en av oss. Vi kan den ena stunden vara fullt friska och arbetsföra och bidra med skattepengar. I nästa stund, efter en olycka, en skada eller en sjukdom, kan vi vara en kostnad.

Om vi börjar utmåla människor som en belastning för systemet kommer det att vara en politik som drabbar människor som precis har kommit till landet. Det kommer att drabba våra unga som ännu inte är ute på arbetsmarknaden. Det kommer att drabba den som för tillfället eller långvarigt är utan ett arbete för att arbetsmarknaden ser sådan ut. Det kommer att drabba den som har en funktionsnedsättning. Det kommer att drabba dem som behöver samhällets stöd allra mest och har mentala eller fysiska hinder för att kunna fullt ut delta i samhället.

Därför hänger den politiken otroligt mycket samman med migrationspolitiken. Tillåter vi oss att börja att på etnisk grund belägga människor med epitetet kostnad är vi snart inne på att vi börjar titta på varandra. Då börjar vi också titta på dem som är unga i dag, dem som

behöver samhällets stöd mest, dem som är sjuka och dem som inte har ett arbete och utmåla dem som en belastning för samhället. Det är inte en väg som vi i Centerpartiet eller alliansregeringen vill gå.

Vi har kunnat få en tydlig politik med en reformerad asylhantering i Sverige som i det stora hela har fått gott beröm. Men det finns en hel del saker kvar att göra. Det är därför vi fortsätter att arbeta i denna kammare. Inget system kommer någonsin att vara komplett. Vi behöver ständigt göra nya reformer och förbättringar också vad gäller arbetskraftsinvandringssystemet.

I den diskussion som har varit har Fredrik Lundh Sammeli från Socialdemokraterna redovisat siffrorna. Det finns 7 miljoner internflyktingar i Syrien och 3 miljoner externflyktingar från Syrien. Till de siffrorna måste också för att bilden ska bli mer komplett läggas 150 000 döda. Det är precis som Maria Ferm från Miljöpartiet sade. Hur ska vi stå till svars den dagen som våra barn eller efterkommande frågar oss: Varför gjorde ni inte mer? Säg ni inte vad som skedde?

I dag har rysk militär gått in i östra Ukraina med ryskflaggade fordon. Vi har precis fått detta meddelat för oss. Det är en orolig tid vi lever i. Där kommer också människovärdet att spela en väldigt stor roll.

Av Libanons befolkning är 20 procent flyktingar från Syrien. Vi ska heller inte glömma att det i Libanon finns väldigt många palestinska flyktingar. Man är inne på tredje generationen statslösa palestinier som ännu inte har fått fullvärdigt medborgarskap eller kommit att bli en fullt integrerad del av det libanesiska samhället.

Vi har också fortfarande många flyktingar från Irak. Därför är det viktigt att vi sätter migrationspolitiken i ett helhetsperspektiv. Trycket på länderna kring Syrien är oerhört hårt sedan konflikten mellan Israel och Palestina började. Vi har haft flyktingar från Irak. Det som nu sker gör att hela området är i gungning.

Det finns ett parti här i Sverige som säger: Vi ska inte låta tiotusentals människor komma hit, utan vi ska hjälpa dem där de befinner sig. Men man måste se till den situation som är i lägren som finns där. Det tryck som är på de staterna är ofantligt stort. Det skulle dessutom innebära att vi skulle neka den internationella asylrätten. Det är rätten som varje människa har att söka asyl i ett annat land. Det skulle vi åsidosätta.

Det är oerhört viktigt att vi i denna kammare men också väljarna som följer debatten är tydligt medvetna om att det finns partier som i dag vill åsidosätta den viktiga asylrätten. Det är inte bara ett perspektiv som berör den som kommer hit. Det kan vara ett perspektiv som rör oss i morgon eller våra grannländer som till exempel Ukraina. Det är också dessa människors rätt att röra sig som man vill begränsa.

Herr talman! I valrörelsen hoppas jag att vi får diskutera migrationspolitiken ur ett perspektiv som handlar om medmänsklighet och vårt ansvar som en rik del av världen. Före årsskiftet kommer ungefär 40 000 människor från Syrien till EU. Vi vet att det är kring tio miljoner människor på flykt. Det är oerhört få och knappt en rännil av de människor som har behövt lämna sitt hemområde för att kunna söka skydd i en annan del av världen som kommer till oss.

Därför är den kommande Europavalrörelsen oerhört viktig. Där har vi under punkt 5 i det föreliggande betänkandet rubriken Den gemensamma europeiska asylpolitiken. Den har inte fallit så otroligt väl ut av flera

skäl. Om vi går tillbaka historiskt var det i den här kammaren som vi hade ganska stor påverkan på det Stockholmsprogram som antogs 2009 när Sverige var ordförandeland.

Där ändrades perspektivet i migrationspolitiken från att tidigare ha varit oerhört befläckt av en ny tankekonstruktion i hela västvärlden efter attacken mot World Trade Center 2001. Man såg migranter och människor från andra länder primärt som problem och potentiella flyktingar som skulle kontrolleras. Det gällde inte bara dem som kom från andra länder, utan också de som fanns inom landet skulle komma att kontrolleras med övervakningsregleringar som hade varit omöjliga att införa före den 11 september 2001.

I Stockholmsprogrammet började vi tala om migrationens möjligheter och Europas behov av mer människor. Den befolkningspyramid vi ser för Sverige och övriga Europa ger vid handen att vi inte kommer att ha tillräckligt många händer som kommer att jobba och därmed vara bidragande till att kunna se till att våra gamla och sjuka, vår infrastruktur och vår skola har tillräckliga resurser för att bibehålla eller öka sin kvalitet.

Många länder har valt att inte ta sitt ansvar. Det är inte många år sedan vi stod här i talarstolen och debatterade situationen i Irak. Vid det tillfället när det var som värst i Irak fick 91 procent av dem som sökte asyl i Sverige från Irak uppehållstillstånd av asylskäl i Sverige. Vid samma tidpunkt var det 0 procent i Grekland.

Vi är alla medvetna om de två olikheterna som rör sig inom det europeiska systemet. EU är i dag inte längre bara en handelsunion utan också i allra högsta grad en rättighetsunion som bygger på värderingar. Om ungefär 23 av 28 länder undandrar sig ansvaret får det flera konsekvenser.

Herr talman! En av de konsekvenserna är att det blir ett lotteri med asylsystemet. Vilket land du hamnar i avgör om du ens kommer att få lämna in din ansökan. Den andra biten handlar om att man driver flyktingströmmar från många länder till ett antal länder som tar sitt ansvar.

Det är i mångt och mycket kommunikerande kär. Är det så att vi inte kan få en gemensam hantering av migrationspolitiken kommer det att innebära att trovärdigheten raderas för hela EU som en kraft att kunna arbeta med detta.

Det innebär också att vi måste vilja vara en del av Europeiska unionen för att kunna arbeta tillsammans. Svaret på de migrationspolitiska utmaningarna för Europa är inte att säga att vi ska lämna Europeiska unionen utan att säga att vi ska lägga mer ansvar i arbetet för att underifrån trycka på rättighetsstadgorna. Vi ska inte förbjuda något land som vill gå än längre i det arbetet, men vi måste skapa en gemensam ansvarsfull rättighetsgrund.

Vi kan säga att Sverige som land är stolt över att vara medlem i Europeiska unionen därför att man hedrar internationella överenskommelser. Vi vet att det sker en likabehandling. Vi vet att oavsett om du har lämnat in din asylansökan i Spanien, Italien, England eller Sverige har den blivit rättssäkert prövad utifrån individuella asylskäl.

Herr talman! Vi måste i det kommande arbetet diskutera hur vi kan få fler legala vägar in i Europeiska unionen. Det är omöjligt att stoppa människors behov av och vilja att röra sig vid en flyktsituation. Människor kommer att göra det. Frågan är vilket ansvar vi bär som politiker för att

se till att det finns en rimlig möjlighet att förflytta sig. Är det att med hjälp av sjöovärdiga båtar ta sig över Medelhavet med risk för livet? Eller är det den som har mest pengar som ska få möjlighet att komma undan krig och förföljelse? Eller ska vi inom unionen, tillsammans 28 hyggligt starka länder, arbeta fram system så att det är möjligt att komma till unionen på legala vägar? Det är inte flyktingsmugglare som ska avgöra ödet och vilket land man kommer till, och det är inte plånbokens tjocklek som ska avgöra vilka barn som i framtiden ska få stanna.

Det här ger vid handen att de migrationspolitiska utmaningarna absolut inte är över. Men om vi menar allvar måste vi ändra synsättet på de människor vi möter. Vi måste se människor som en tillgång, en potentiell resurs, och korta vägen till utbildning, språk och ut på arbetsmarknaden. Det ska också finnas legala vägar in. Allt annat kommer att leda till ett mer stängt Europa, ökade konflikter och en motsättningspolitik. Centerpartiet och alliansregeringen ogillar denna typ av motsättningspolitik. (Applåder)

Anf. 19 EMMA HENRIKSSON (KD):

Herr talman! Också jag vill börja med att yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga motioner.

Migration och asylpolitik handlar i grund och botten om att rädda liv. Människor som inte kan leva i trygghet och säkerhet i det land de har vuxit upp i tvingas att fly. En liten andel av dem lyckas ta sig till vårt land. Vi kristdemokrater utgår i migrations- och asylpolitiken, precis som i all annan politik, från vår syn på människan. Alla människor är lika mycket värda, och alla har ett unikt människovärde. Det är okränkbart.

I takt med att vår förmåga ökar ökar också vårt ansvar. På oss som har haft förmånen att få växa upp i det land i världen som längst av alla nationer har klarat sig från krig ligger självklart ett stort ansvar. Migration och asylpolitik kan aldrig handla om hur mycket ett liv är värt i pengar utan om vilken förmåga vi har att rädda liv. Precis som vi i vården lär oss mer och mer och klarar av mer och mer räddar vi också fler liv i vården. Det görs ingen kalkyl när en födande kvinna kommer in efter alldeles för få veckors graviditet. Man tar inte fram miniräknaren och kalkylerar vad det kommer att kosta att rädda barnet och om det är värt det. Vi gör allt vi kan för att rädda barnet eftersom det barnet har rätt till liv – den mest grundläggande rättigheten. Vi måste också ha det perspektivet när vi bygger upp vår migrations- och asylpolitik. Om vi kan rädda en människa har vi en skyldighet att rädda den människan.

Astrid Lindgren formulerade detta i munnen på Jonatan: Det finns saker man måste göra, annars är man ingen människa utan bara en liten lort.

Visst är det så att en del av det vi gör för att rädda människor kostar. Jag är som kristdemokrat otroligt stolt över att vi förra året äntligen fick igenom möjligheten att ge det som är en mänsklig rättighet, nämligen rätten till vård, till alla människor som bor i vårt land – även de som bor här utan att ha fått tillstånd och även de som är gömda.

Vård är en mänsklig rättighet. Den kostar. Det är svårt att beräkna kostnaderna eftersom vi inte vet hur många människor som lever gömda. Men om vi räknar högt, och det har vi gjort för att ta höjd så att sjukvården kan klaras, är kostnaden för var och en av oss motsvarande att vi får

avstå en liter mjölk i månaden. En liter mjölk i månaden är vad jag behöver avstå för att någon ska få en säker förlossning, för att en diabetiker ska få sitt insulin, för att en femåring med lunginflammation inte ska motas ut från sjukhuset utan faktiskt få antibiotika. Det är ett pris som utan tvivel är värt att betala.

Herr talman! I debatten om migrationspolitik missar vi många gånger det som också är vinsten, det vill säga alla de människor som kommer hit därför att vi har ett ansvar för våra medmänniskor. De kommer inte hit därför att vi kalkylerar med vad de kommer att kosta eller vad de ska bidra med, men många gånger i debatten missar vi vad de bidrar med.

En av de människor som jag har stött på i mitt liv var en av dem som kom hit och som i våra tabeller har räknats som en kostnad. Efter att jag hade slutat på gymnasiet där han jobbade som vaktmästare – den absolut bästa vaktmästaren – höll jag inte på att hitta honom nästa gång jag skulle träffa honom eftersom jag inte kände igen hans namn. Han hade nämligen bytt namn till Allan. Han insåg att om han hette Allan var det lättare att komma vidare i karriären.

Islam Islami från Kosovo, Suzana Rovcanin från Montenegro och Yesab Kidane från Eritrea har tillsammans startat Mångkulturell Kunskap Ekonomisk Förening i Växjö. De insåg att deras chanser att få bidra till det land där de har fått skydd ökade om de tillsammans slog sina kloka huvuden ihop och hjälpte andra som precis som de hade svårt att få komma till en anställningsintervju.

Sharam Rahi är i dag vice vd för Balder. En gång syntes han i tabellerna hos oss som en kostnad, men i dag är han en av dem som har gjort Balder till ett bostadsbolag som efter kravallerna i några av Stockholms förorter ordnade ett seminarium i Vårby gård på temat om varför det inte brann i Vårby. Där hade man lyckats skapa en trygghet i bostadsområdet med den kompetens som finns hos människor som vet hur det är att komma till ett land och försöka starta om.

Herr talman! Bland de 116 587 personer som fick uppehållstillstånd 2013 fanns människor som flydde, som blev kära, som kom hit därför att de ville jobba eller studera här.

När Sverigedemokraterna diskuterar migrationspolitik talar de om massinvandring. Sedan säger de att människor som inte behöver vara här inte ska få komma hit. Men låt oss titta på deras förslag om vilka människor de anser inte ska beviljas asyl. Den absolut största kategorin är alla de personer som kommer hit med hjälp av en människosmugglare, och de ska åka härifrån direkt.

Vi har skrivit under internationella konventioner som säger att rätten att söka asyl är grundläggande. Sverigedemokraterna säger att om du har använt den enda vägen du har kunnat för att ta dig hit har du inte rätt att prövas som asylsökande.

Det är klart att det skulle vara effektivt. Om alla som tar sig hit direkt får vända i dörren får vi ingen större invandring och inget större flyktingmottagande. Men då är vi inget annat än små lortar.

Herr talman! Jag vill sluta med de ord som jag använde i inledningen av mitt anförande: Det finns saker vi måste göra; annars är vi inte människor utan bara små lortar.

Med det yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet.

(Applåder)

Anf. 20 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Jag ska börja med att yrka bifall till reservation 12.

Sverige ska vara ett öppet land som ska välkomna nya medborgare men även människor från andra länder som tillfälligt väljer att bidra med sitt arbete och sin kompetens i Sverige.

Rörligheten över gränserna är positiv i sig, och vi har mycket att vinna på att kvinnor och män får möjlighet att komma som arbetskraftsinvandrare till vårt land. Men arbetskraftsinvandring får aldrig användas för att utnyttja och exploatera människor. Vi vill slå vakt om ordning och reda på den svenska arbetsmarknaden. I Sverige ska svenska kollektivavtal med löner och villkor gälla för alla som arbetar.

För en arbetsgivare som vill rekrytera personal från ett land utanför EU är det numera väldigt enkelt. Det räcker med att skicka en ansökan till Migrationsverket tillsammans med information om de villkor som utlovas när det gäller lön och andra anställningsvillkor. Facken har möjlighet att yttra sig över de utlovade villkoren. De fackliga organisationerna vittnar om att det är överraskande lätt att få till stånd lönehöjningar och andra förbättringar för att nå upp till kollektivavtalsnivå. Att facket krav möter svagt motstånd beror dess värre på att jobberbjudandets villkor inte på något sätt är bindande.

Herr talman! När arbetstillståndet väl är beviljat kan arbetsgivaren avtala om helt andra löner och anställningsvillkor. Oseriösa aktörer har också mycket riktigt satt i system att avtala om väsentligt sämre villkor än de som låg till grund för Migrationsverkets positiva beslut. Dessutom är det inte ovanligt att den lön som faktiskt betalas ut till den anställda är helt annan än vad som står i avtalet. Om arbetstagaren klagar väntar utvisning ur landet eftersom uppehållstillståndet är knutet till anställning.

Detta är en oacceptabel ordning som leder till lönedumpning, utnyttjande av människor och osund konkurrens där seriösa företag missgynnas. Jag måste säga att det är dags att vakna, Hans Backman. Du har inte läst rapporterna från de fackliga organisationerna där man kan se hur många människor i dag utnyttjas. Hotell- och restauranganställdas förbund hade en rapport som väldigt tydligt pekade på det. Det vi har försökt peka på är att människor utnyttjas. Hans Backman kan säga att det kanske inte är så många, men problemet är att vi har en lagstiftning i dag som tillåter utnyttjandet, eller i alla fall inte sätter hinder för det. Och det är de oseriösa företagen vi vill komma åt.

Lagstiftningen är konstruerad för svenska arbetsgivare som ansöker om arbetstillstånd och innehåller egentligen inte några riktiga verktyg för att Migrationsverket ska kunna försäkra sig om seriositeten bakom ett utländskt företags erbjudande. För att arbetskraftsinvandringen ska kunna fungera väl och inte leda till utnyttjande av människor eller social dumpning som konkurrerar ut seriösa företag måste följande förändringar genomföras:

- Migrationsverket bör ges i uppdrag att följa upp de ansökningar om arbetstillstånd som de beviljar och säkerställa att rätt avtal gäller.
- Kontrollera att inbetalda skatter och avgifter motsvarar den lön som arbetsgivaren uppgivit.

- Det avtalsförslag som ligger till grund för att arbetstillståndet beviljas ska vara rättsligt bindande som lägsta nivå så att det inte går att efter beviljat tillstånd omförhandla till väsentligt sämre villkor.
- Sanktioner mot de företag som missbrukar systemet ska vara kännbara.
- Det är nödvändigt med en förhandskontroll av arbetsgivaren. Den som har haft skatteskulder eller tidigare har missbrukat systemet ska inte få tillstånd.

Herr talman! TCO, Tjänstemännens Centralorganisation, har reagerat på det förslag som nyligen presenterats av regeringen just angående arbetskraftsinvandring men som riksdagen inte kommer att hantera förrän tidigast i juni. Så här kommenterade TCO:s chefsjurist det nämnda förslaget den 10 april:

”Regeringen har idag antagit ett förslag som enligt dess egen utsago skärper tillsynen över reglerna för arbetskraftsinvandring. Problemet är att den skärpta kontrollen går ut över de som den borde skydda, de migrerande arbetstagarna, medan arbetsgivare som bryter mot reglerna varken drabbas av några verk samma sanktioner eller kan tvingas betala utlovade löner till lurade anställda.

Det förslag som nu överlämnats till lagrådet förstärker snarare än löser dessa problem. Risker för att fusk upptäcks ökar förvisso, men då upptäckt fusk bara drabbar den som utsatts för det – arbetstagaren – gör förslaget snarare situationen värre än bättre.

Trots att reglerna för arbetskraftsinvandring kräver att alla som kommer hit och arbetar ska likabehandlas och ha löner och arbetsvillkor som är lika bra som alla andra i yrket och branschen, kommer det även fortsättningsvis att vara möjligt för arbetsgivare att utan risk utnyttja migrerande arbetstagare genom att betala låga löner och kräva långa arbetsdagar.”

Det var TCO:s kommentar till det förslag som presenterades av Tobias Billström. Jag tror att Maria Ferm också var med. Jag kan rekommendera att man läser TCO:s kommentar. Det är ganska uppenbart, tycker jag, att man inte förbättrar villkoren.

Herr talman! För drygt ett år sedan debatterade jag här i kammaren med migrationsminister Tobias Billström om behovet av åtgärder för att komma åt oseriösa arbetsgivare som utnyttjar människors utsatthet. Då lovade migrationsministern att han och Miljöpartiet skulle återkomma med förslag framöver. Och för att citera TCO igen är det regeringen föreslår ett ”tandlöst förslag”.

Vi anser att det behövs ordning och reda på svensk arbetsmarknad. Socialdemokraterna har tillsammans med LO tagit fram ett tiopunktersprogram för att komma till rätta med de problem som vi i dag kan se när det gäller hur arbetskraft från andra länder utnyttjas under slavliknande förhållanden.

Vi anser

- att lex Laval ska rivas upp, och svenska kollektivavtal ska gälla för lön och anställningsvillkor för alla som jobbar i Sverige

Prot. 2013/14:102
16 april

*Migration och
asylpolitik*

- att alla utländska företag som är verksamma i Sverige ska registrera sig här
- att arbetstagare från tredjeland måste försäkras kollektivavtalsenliga arbetsvillkor
- att lagstiftningen kring F-skatt förstärks
- att det antas lagstiftning för att säkerställa uppdragsgivares eller huvudentreprenörs ansvar för entreprenadkedjor
- att månadsredovisning av anställdas skatter och arbetsgivaravgifter ska införas
- att personalliggare för byggbranschen i kombination med oannonserade kontrollbesök skyndsamt ska införas
- att det ska vara konkurrensneutrala villkor inom åkerinäringen.

Vi socialdemokrater står upp för den fria rörligheten på arbetsmarknaden, men vi kan aldrig tillåta att den missbrukas för att kringgå de regler vi har i Sverige för att skydda arbetstagarnas rättigheter.

Vi kommer aldrig att acceptera sämre villkor för arbetstagare som kommer från andra länder än de villkor som gäller för svenska arbetstagare. Att arbetsgivare medverkar till lönedumpning kan jag i någon mån förstå, även om jag aldrig kommer att kunna acceptera det. Men jag har svårt att förstå varför de borgerliga partierna och Miljöpartiet inte försöker komma åt det som nästan kan betraktas som lönerasism, det vill säga att man behandlar människor olika beroende på att de kommer från andra länder, och inte vill sätta stopp för det. En återgång till att en arbetare som får stå med mössan i hand och vara glad över ett arbetstillstånd och att få arbeta 60 timmar i veckan till en väldigt låg lön kan väl inte någon vara nöjd med.

Herr talman! Jag tycker att det är viktigt att vi till den eventuella debatten i juni har på plats ett ordenligt förslag för att täppa till de hål som vi i dag ser kring arbetskraftsinvandring.

(Applåder)

Anf. 21 FREDRICK FEDERLEY (C) replik:

Herr talman! Det jag fortfarande funderar över är: Hvad vilja Socialdemokraterna? Det undrar jag av den enkla anledningen att jag häromveckan försökte syna vad som är meningen med Socialdemokraternas linje och vad de säger tillsammans med LO och fackförbunden. Det handlar om ett väldigt misstänkliggörande. Både du, Eva-Lena Jansson, och din partikamrat har ju tidigare i debatten tydligt målat upp en bild av att det väller in människor som plågas, utsätts, drivs på och knappt har några löner alls.

Eva-Lena Jansson kan kanske redogöra för siffrorna på hur många som faktiskt får arbetskraftsinvandringstillstånd i Sverige och hur många fall som upptäcks där det har begåtts direkta felaktigheter.

Sedan har jag en direkt fråga till Eva-Lena Jansson: Är det så att fackförbunden ska avgöra vilka som får komma hit eller inte? LO vill ju väldigt gärna ha den möjligheten. Däremot har Eva-Lena Janssons partiledare, Stefan Löfven, varit väldigt svävande på målet om vad som är

den socialdemokratiska linjen. Vi kan kanske få det klargjort en gång för alla här i kammaren. Är det fackförbunden som ska ha ett ytterligare inflytande över vilka som får komma hit eller inte?

Skurkar och banditer finns också i arbetsgivarleden, men vi ska ju inte utmåla alla arbetsgivare som skurkar och banditer. Skurkarna ska vi såklart kunna klämma åt och utdöma ordentliga viten. Det ska kosta, och man ska på flera sätt begränsa deras möjligheter att göra om de felaktigheter som de har gjort.

Men som jag har uppfattat det vill ju delar av LO och sossarna – ibland och ibland inte – att fackförbunden ska avgöra detta framöver medan en del inte vill det. Och vilka är de egentliga skälen: Är det för att värna det egna arbetskraftskollektivet och medlemmarna i LO, eller är det verkligen för att få en väl fungerande arbetsmarknad?

Anf. 22 EVA-LENA JANSSON (S) replik:

Herr talman! Det var många frågor. Socialdemokraterna tycker att parterna ska ha ett inflytande. Det är naturligt på en arbetsplats om man ska ha en väl fungerande arbetsmarknad. Vår politik och hur vi ser på arbetskraftsinvandring finns med i betänkandet. Vi har ju en reservation som jag precis nyss har yrkat bifall till. Jag hoppas att Fredrick Federley har läst den motionen.

Det vi försöker att peka på är människor som utnyttjas på arbetsmarknaden. Hotell & Restaurang har tagit fram en rapport där man på flera sätt visat på olika arbetsplatser där människor utnyttjas. Varje år kommer det rapporter om människor som har kommit hit och fått arbets-tillstånd.

Jag kan nämna två branscher som har varit särskilt utsatta, skogsbranschen och bärbranschen. Jag tror att alla har tagit del av reportage om hur människor inte ens får lön. De får betala för att komma hit, men sedan utnyttjas de skamlöst. Detta sker ju inte bara inom enskilda branscher.

Det är ett problem med dessa människor som utnyttjas. Men jag tror att jag och Fredrick Federley vill samma sak, nämligen se till att de seriösa företagen ska överleva, och de som är dåliga ska bort.

Människor som i dag har kommit hit är naturligtvis rädda. De är rädda för att prata med facket. De är rädda för att över huvud taget ha något anspråk mer än det som de har blivit lovade. Har man då ersatts med pengar som man kanske inte borde ha fått, får man jobba mer än vad man skulle behöva göra. Man törs inte säga ifrån, för man är rädd att åka ut ur landet.

Det TCO pekar på är att det förslaget som regeringen nu har skickat över i form av en lagrådsremiss inte stärker arbetstagarna. Vårt syfte är ju att kunna stärka deras möjligheter att få det som de har blivit lovade. Det är därför som vi också kräver att det ska vara bindande anställningar för de arbetssökande, så att de har ett löfte. Därmed stärks arbetstagarnas ställning. Det handlar om makten på arbetsmarknaden. I dag är det arbetsgivarna som har den makten. Vi tycker att dessa arbetstagare borde få en bättre maktställning. De är väldigt utsatta.

Jag kan inte ta fram alla personer som har drabbats. Jag tycker att det räcker med att man hittar dem som man hittar, att man ser att det är pro-

blem i dag på arbetsmarknaden och att man vill göra någonting åt det. Det hoppas jag att också Fredrick Federley vill göra.

Anf. 23 FREDRICK FEDERLEY (C) replik:

Herr talman! Men då kan vi vara överens, Eva-Lena Jansson och jag, om att det handlar om ett fåtal personer. Jag menar inte att problemet är mindre allvarligt för det, men Socialdemokraterna beskriver ständigt arbetskraftsinvandringen som att det är ett enormt utnyttjande och att det kan handla om tiotusentals människor. Statistiken visar att det är väldigt många läkare, dataingenjörer samt personal inom jord och skog. Vi måste vara tydliga med detta, därför att det finns en misstänksamhet som växer och som Socialdemokraterna tillsammans med fackförbunden odlar gentemot arbetsgivare som låter människor från andra länder komma hit och jobba, och så kan vi inte ha det.

Det är klart att det ska vara ordning och reda, men frågan är: Är det LO som skapar den ordningen och redan? Jag frågar mig också om Socialdemokraterna här i kammaren går med eller emot LO och LO:s experter. De ekonomiska experterna säger ju klart och tydligt att det inte finns någon lönepress i Sverige. Arbetskraftsinvandringen har inte lett till någon lönepress. Det säger också vice ordföranden i LO i en debattartikel som har publicerats på Dagens Nyheters debattsida, att detta är en myt.

Då ställer jag frågan till Socialdemokraterna: Går Socialdemokraterna på den myten att det finns en lönepress, eller går man emot LO, som säger att det inte finns någon lönepress? Det är här som oklarheten uppstår. Vad är det som ni egentligen vill uppnå? Vi från Centerpartiet vill göra hanteringen lättare.

Jag har följt ett ärende med en statslös palestinier i Jönköpingstrakten. Han är välutbildad, men har inte fått börja jobba. Det är ideliga problem för arbetsgivaren att bereda honom möjligheten att stanna kvar och jobba. Han är en nyckelkompetens på det företaget som är oerhört viktig för att det ska kunna fortsätta att utvecklas.

Jag följer också en bonde. Samma person från Baltikum kommer hit varje år och jobbar säsongvis hos honom. Det är ideliga problem med att få en snabb hantering. Där vill vi hitta smidigare vägar för den som har visat att man kan sköta sig. Det ska då bli en snabbare hantering framöver.

Anf. 24 EVA-LENA JANSSON (S) replik:

Herr talman! Arbetskraftsinvandring i sig orsakar inte lönedumpning. Det är enskilda arbetsgivare som inte följer lagen och därmed utnyttjar människor som bidrar till lönedumpning. Det är det som Tobias Baudin försöker att förklara.

När polisen beskriver situationen i Stockholm talar man om jobbtrafficking. Polisen beskriver hur människor utsätts för en mycket svår situation. Tio personer bor i en lägenhet. Man betalar dyrt för arbetstillstånd och utnyttjas under mer eller mindre slavliknande villkor. Jag tycker att det är problematiskt, och det är precis det som TCO säger. Det är ett tandlöst lagförslag som regeringen har skickat på lagrådsremiss. Då är det väl problematiskt att man inte åstadkommer den förändringen som Fredrick Federley säger sig vilja åstadkomma, det vill säga att komma åt de oseriösa arbetsgivarna. Det är det som vi vill göra.

Vi vill ha ordning och reda på svensk arbetsmarknad med svenska kollektivavtal. Den främsta rasismen sker ju när man behandlar människor olika och ger dem sämre lön därför att de kommer från ett annat land. Det kan vi aldrig ställa upp på.

Det ska vara ordning och reda på svensk arbetsmarknad.

Prot. 2013/14:102

16 april

*Migration och
asylpolitik*

Anf. 25 HANS BACKMAN (FP) replik:

Herr talman! Jag vill också ta upp frågan med Eva-Lena Jansson. Enligt LO:s expert finns det ingen lönedumpning. Det som Eva-Lena Jansson beskriver är ju brott och kriminella handlingar. Det ska vi förstås komma åt. Jag hoppas att det arbete som nu pågår i Regeringskansliet kan leda fram till ett förslag om oseriösa arbetsgivare som sedan kan behandlas av riksdagen.

Men som Socialdemokraterna och Eva-Lena Jansson beskriver det får man ju tyvärr en bild av att en majoritet av arbetskraftsinvandrarerna hamnar i obehagliga situationer. Men så är ju inte fallet. Det är 20 279 personer som har arbetskraftsinvandrat till Sverige, enligt Migrationsverkets färskta siffror. Det är klart att de flesta av dem har det gått bra för. Det handlar om läkare, dataingenjörer och många andra.

Så jag måste fråga: Menar Eva-Lena Jansson, till skillnad från LO:s expert, att lönedumpning förekommer generellt i Sverige? Enligt experter på LO rör det sig om mellan 4 500 personer och 6 000 personer per år inom LO:s område som arbetskraftsinvandrar. Detta medför inte någon lönepress. Eller har Eva-Lena Jansson en annan åsikt om detta?

Anf. 26 EVA-LENA JANSSON (S) replik:

Herr talman! Hans Backman har inte förstått att det på den öppna arbetsmarknaden handlar om makt och inflytande. En läkare kan naturligtvis ställa helt andra villkor. Ofta blir den läkaren anställd av landstinget, och landstingen är noga med att följa kollektivavtal. En bärplockare från Thailand har inte riktigt samma makt och inflytande.

Jag besökte nyligen ett bygge i Nora, och då försvann arbetstagarna på den arbetsplatsen. Jag ville gärna prata med dem. De hade informerat de fackliga företrädarna om att de tjänade 7 euro i timmen. Det är inte Byggnads kollektivavtal som gäller på den arbetsplatsen, kan jag informera Hans Backman om.

Om det är lönedumpning eller inte får Hans Backman avgöra. Jag konstaterar bara att dessa byggnadsarbetare hade sämre villkor. De bodde i byggnaden som de skulle bygga om med gasolflaskor i rummet bredvid. Det var alltså en brandfarlig miljö. Är detta och liknande arbetsmiljöer att leva under svenska kollektivavtal något som svenska byggnadsarbetare ska ställa upp på? Svaret är nej. Bidrar det till lönedumpning? Ja, just på den där arbetsplatsen var det uppenbart. Sedan tecknade man kollektivavtal, och de arbetstagare som hade varit där först ersattes med nya. Jag vet inte varför arbetsgivaren gjorde det. Jag kan bara konstatera att så var fallet.

Om Hans Backman tycker att det är en rimlig situation att dessa arbetsgivare har denna möjlighet att försöka och att vi inte kan komma åt dem på det sätt som TCO har beskrivit vill jag ställa följande fråga till honom: Delar Hans Backman, som jag tror är medlem i ett TCO-förbund, TCO:s synpunkter om att lagförslaget från regeringen är tandlöst?

Anf. 27 HANS BACKMAN (FP) replik:

Herr talman! Lagförslaget ska förstås behandlas ordentligt innan de slutgiltiga förslagen kommer. Då får vi behandla dem här i riksdagen. Jag hoppas att det kommer förslag som är kraftfulla.

Men det som Eva-Lena Jansson beskriver är något som inte är förenligt med den lag vi har. Lagen säger nämligen att man ska ha villkor som är förenliga med kollektivavtalen och löner på minst 13 200 kr i månaden med mera. Vi talar här om olika saker. Eva-Lena Jansson talar om personer som missbrukar systemet och bryter mot lagen. Men LO:s experter säger att det generellt sett inte förekommer någon lönedumpning. Det gäller inte bara läkare och dataingenjörer. Det gäller även de personer som jobbar inom LO:s verksamhetsområde. Där förekommer inte någon lönedumpning. Så ska vi ha det, och så ska det vara.

Det viktiga nu är att vi kan få fram ett bra lagförslag som ytterligare kan öka möjligheterna att komma åt de arbetsgivare som betar sig som Eva-Lena Jansson beskriver. Det är fel, och det är förkastligt.

Vi har även lagar som säger att man inte får råna livsmedelsbutiker. Men tyvärr finns det människor som gör det ändå. Men då stänger vi inte livsmedelsbutikerna, utan vi försöker komma åt dem som rånar butikerna. Det är så vi måste agera. Vi kan inte stoppa själva processen och den i mångt och mycket lyckade lag som vi har genomfört med ökade möjligheter till arbetskraftsinvandring.

Jag kommer så väl ihåg hur det var innan alliansregeringen tog över regeringsansvaret 2006. Då kom människor hit som asylsökande och fick jobb under tiden som de sökte asyl. Men sedan blev de ändå utvisade för att det inte gick att byta spår. Sådana saker har vi kommit åt och förändrat i en bättre riktning, och nu kan man byta spår. Har man fått jobb kan man stanna kvar i det här landet och jobba och utföra bra saker som tillför Sverige mycket.

Det finns så många bra saker i denna lag som är värda att tala om. I grund och botten är det en bra lagstiftning. Viljan är god. Men vi måste komma åt de felaktigheter som görs.

Anf. 28 EVA-LENA JANSSON (S) replik:

Herr talman! Vi vill ha ordning och reda på arbetsmarknaden och stärka de migrerade arbetstagarnas rättigheter på arbetsplatserna. Därmed vill vi också säkerställa att det vidtas kraftfulla åtgärder mot de arbetsgivare som bryter mot dessa anställningskontrakt.

Jag kan bara citera vad TCO har sagt:

”Trots att reglerna för arbetskraftsinvandring kräver att alla som kommer hit och arbetar ska likabehandlas och ha löner och arbetsvillkor som är lika bra som alla andra i yrket och branschen, kommer det även fortsättningsvis att vara möjligt för arbetsgivare att utan risk utnyttja migrerande arbetstagare genom att betala låga löner och kräva långa arbetsdagar.”

Det är det som Hans Backman står bakom just nu. Jag tycker att det är beklagligt, och jag hoppas att regeringen verkligen skärper till sig och återkommer med ett bra lagförslag. Men jag är tveksam. Det har ju dragit ut på tiden hittills, och jag är inte säker på att det kommer någonting nu heller.

Anf. 29 EVA LOHMAN (M) replik:

Herr talman! Jag håller med om det som Hans Backman sade i det förra replikskiftet om att Eva-Lena Janssons beskrivning av arbetskraftsreformen är missvisande. För de allra flesta fungerar det väldigt bra. Det är ett fåtal arbetsgivare som missbrukar systemet. Redan i dag ska de arbetstagare som kommer hit från tredjeland ha samma kollektivavtal och samma rättigheter som svenskar som jobbar.

Min fråga är: Vill ni gå tillbaka till det gamla systemet? Vill ni riva upp den här arbetskraftsreformen, eller hur vill ni egentligen göra? Är det myndigheterna som ska bestämma?

Anf. 30 EVA-LENA JANSSON (S) replik:

Herr talman! Jag har precis läst upp vad vi har föreslagit. Jag vet inte om Eva Lohman missade det. Det handlar bland annat om att det avtalsförslag som ligger till grund för att arbetstillstånd ska beviljas ska vara rättsligt bindande som lägsta nivå, så att det inte går att efter beviljat tillstånd omförhandla till väsentligt sämre villkor. Varför vill Eva Lohman tillåta det?

Anf. 31 EVA LOHMAN (M) replik:

Herr talman! När jag frågade om ni vill riva upp reformen tänker jag på den intervju som gjordes med Stefan Löfven i Kommunalarbetaren där han sade att parterna på arbetsmarknaden måste kunna säga nej och stoppa arbetskraftsinvandring om den inte behövs. Jan Larsson har också sagt att innan vi går ut till omvärlden ska vi se om det finns svenskar som vill ha de här jobben. Det gör man redan i dag. Innan man går ut till tredjelandsmedborgare ska man vända sig till Arbetsförmedlingen och till EU.

Min fråga är därför: Vill ni riva upp det här? Jag blir lite orolig när jag läser sådana uttalanden.

Anf. 32 EVA-LENA JANSSON (S) replik:

Herr talman! Jag har läst högt ur vår motion, och jag hoppas att Eva Lohman också har läst den motionen. Vi tycker att det är rimligt att parterna har inflytande. Men vi tycker också att man måste täppa till dessa hål.

Då ställde jag frågan: Varför tycker Eva Lohman och de andra på den borgerliga sidan att det är rimligt att man ska kunna omförhandla till väsentligt sämre villkor? Varför tycker ni inte att det är rimligt att vi ska ha sanktionsmöjligheter mot de företag som missbrukar systemet? Varför tycker ni inte att det är nödvändigt med förhandskontroll av arbetsgivare? Vi tycker inte att de som har skatteskulder eller som tidigare har missbrukat systemet ska få tillstånd. Vi vill få bort de rötägg som utnyttjar människor.

Jag träffade medlemmar från Hotell- och restaurangfacket i går som beskrev hur andra medlemmar eller personer som är här som migrerad arbetskraft och som inte har blivit medlemmar utnyttjas och är livrädda för att de inte ska få stanna kvar här. Det är deras situation som vi försöker upplysa om.

Men det som jag får höra här är att de människor som utnyttjas är så få och att det är därför som vi inte behöver göra någonting åt detta. Är

det detta synsätt som man har i dag, alltså att det är för få som utnyttjas? Hur många ska de vara innan ni är beredda att göra någon förändring? Jag tycker att det är rimligt att vi kommer till rätta med dessa problem. Det är därför som vi vill ha ordning och reda på svensk arbetsmarknad. Svenska kollektivavtal, löner och villkor ska gälla för alla som jobbar här. Vi ska inte ha någon rasism som gör att människor som kommer från andra länder får sämre villkor. Det är det som vi vill åstadkomma.

Anf. 33 MIA SYDOW MÖLLEBY (V):

Herr talman! Jag vill för Vänsterpartiets räkning endast yrka bifall till våra reservationer 8 och 4 och i övrigt hänvisa till våra motioner och reservationerna i betänkandet som ger en klar och samlad bild av den politik som vi har på området.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 9 §.)

5 § Genomförande av direktivet om ansökningsförfarandet för vissa uppehålls- och arbetstillstånd

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2013/14:SfU14

Genomförande av direktivet om ansökningsförfarandet för vissa uppehålls- och arbetstillstånd (prop. 2013/14:153)
föredrogs.

Anf. 34 DAVID LÅNG (SD):

Herr talman! Vi ska nu debattera socialförsäkringsutskottets betänkande 14 som bygger på regeringens proposition 153 *Genomförande av direktivet om ansökningsförfarandet för vissa uppehålls- och arbetstillstånd*. Jag vill börja med att yrka bifall till Sverigedemokraternas reservation.

Som jag nämnde i den förra debatten, som avslutades alldeles nyss och som handlade om migration och asylpolitik, har regeringen sedan nyår producerat en hel del propositioner och skrivelser där man konsekvent försvarar och utökar en redan ansvarslös invandringspolitik. Den proposition som behandlas i betänkandet är en av dessa propositioner. De ekonomiska konsekvenserna av propositionen bedömer regeringen som mycket små, och det är tänkt att de ska rymmas inom befintliga anslag. Det är ganska lätt att säga eftersom anslagen hela tiden höjs, vilket vi också var inne på under den förra debatten.

Sverigedemokraterna är det enda parti som har valt att följdmotionera i ärendet och över huvud taget yttra sig. Den proposition vi har behandlat syftar till att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv om ett enda ansökningsförfarande för kombinerat tillstånd för tredjelandsmedborgare vad gäller uppehålls- och arbetstillstånd. I sådana här debatter har jag på sistone sagt att regeringen medvetet misstolkar direktiv och nyttjar dem i syfte att ytterligare öppna våra gränser, och det här är inget undantag. Jag ska ta några exempel.

Enligt direktivet ska en ansökan ha behandlats inom fyra månader. Det är bra att ansökningar behandlas skyndsamt, både för individerna och för samhället, men det förutsätter också ett skyndsamt agerande från bägge håll. Regeringen skriver ingenting om någon specifik tidsgräns för kompletteringar i de fall ansökan är ofullständig, och här borde det specificeras att individen har två veckor på sig att åtgärda felen eller bristerna i ansökan.

Sedan är det också så att direktivet är mycket tydligt med att Migrationsverket ska meddela beslut inom fyra månader. Om det inte sker – exempelvis om ansökan är ofullständig och individen inte hinner inkomma med kompletteringar inom utsatt tid – bör beslutet i normalfallet bli avslag. Det ger även Migrationsverket en värdefull möjlighet att redan på förhand, till exempel på sin hemsida i samband med beräknade kötider, meddela att tillstånd för närvarande inte kan beviljas på grund av för långa väntetider.

Utöver det medger direktivet en rad undantag, inte minst vad gäller tillgången till våra sociala trygghetssystem. I vanlig ordning har dock regeringen frångått dessa undantag och föreslår tvärtom att det nuvarande kravet på bosättningsstid i Sverige vid beräkning av försäkringstid tas bort för dem som inte hade fyllt 18 år vid försäkringsfallets inträffande. Det riskerar att i ännu högre grad anstränga våra socialförsäkringar, som vi gemensamt ska finansiera. Att regeringen inte alls nämner vad det kan komma att få för konsekvenser, eller ens tycks ha utrett frågan närmare, är tämligen oansvarigt.

Vidare ger direktivet möjlighet att begränsa tredjelandsmedborgares tillgång till bostäder, vilket regeringen inte heller har gjort. Det torde vara en självklarhet att de som kommer hit för att arbeta redan har tillgodosett sitt bostadsbehov. För att de inte ska belasta bostadsmarknaden ytterligare föreslår vi dessutom att tillgången till de kommunala bostadsköerna ska begränsas till dem som innehar medborgarskap. År 2012 stod hela 400 000 personer i kö bara i Stockholms stads bostadsförmedling, och i Stockholm är nu väntetiden i genomsnitt sju år. Den siffran kan man anta kommer att fortsätta höjas så länge regeringen fortsätter att fylla på med utländska bostadssökande.

Allt detta till trots finns en annan viktig aspekt jag skulle vilja belysa, och det är ansökningsavgifterna. Enligt regeringen föreligger inga skäl till att dessa ska ändras. I dag ligger de på 2 000 kronor i ursprunglig ansökningsavgift, samt 1 000 kronor vid en förlängning. Enligt direktivets artikel 10 ska dessa bygga på principen att avgifter ska motsvara de tjänster som faktiskt tillhandahålls för handläggning av ansökningar och utfärdande av tillstånd.

Enligt Migrationsverkets årsredovisning för 2012 har styckkostnaden per avgjort ärende i kategorin arbete, besök och bostad ökat till ca 2 800 kronor, vilket alltså är mer än regeringens nivå på 2 000 kronor. Därför är det anmärkningsvärt att regeringen själv inte anser att avgifterna bör höjas. Samma år hade Migrationsverket ca 3 700 anställda, till en lönekostnad av hela 1,8 miljarder.

Det är en definitionsfråga vad som ska utgöra grunden för avgiftsnivån – endast det praktiska arbetet, eller även de kostnader som föreligger för att hålla Migrationsverket öppet? Jag anser att de som inte kommer hit av flyktingskäl bör vara med och i högre grad finansiera den myndig-

het som finns till för dem själva. Regeringen bör därför återkomma till riksdagen med ett justerat förslag på avgiftsnivå.

Anf. 35 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S):

Herr talman! Vi har nu en debatt om ett EU-direktiv som i stort ligger i linje med den svenska migrationspolitiken. Mycket kan vi konstatera redan är verklighet i den politik och de rutiner som råder kring uppehållstillstånd och arbetstillstånd i vårt land, samtidigt som betänkandet på några punkter leder till vissa förbättringar för arbetstagare från andra delar av världen.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.

Sverige och Europa vinner på öppenhet. En mångfald på arbetsmarknaden är positivt, och ett fritt ekonomiskt utbyte mellan länder ger fler jobb. Sverige ska konkurrera med kunskap och kompetens, inte med låga löner, och här måste politiken vara tydlig – svenska kollektivavtal ska gälla på svensk arbetsmarknad. Jag sade det i den förra debatten, och jag säger det igen: För mig som socialdemokrat är det viktigt att de som bygger det här landet ska ha sjysta villkor oavsett om de är födda och lever här eller om de är tillresta för att hjälpa oss att bygga Sverige starkare.

Direktivet är viktigt i sig, men utmaningarna handlar framför allt om att säkerställa ordning och reda på arbetsmarknaden. Genom uppluckringar i anställningsskyddet, en hög arbetslöshet och en regering som har stått passiv har löner och villkor pressats tillbaka och hårdnat. Nu krävs det krafttag för att vända utvecklingen, och vi har levererat ett tiopunktsprogram. I föregående debatt berörde vi det på några områden.

Svenska kollektivavtal ska gälla som löne- och anställningsvillkor. Det ska inte spela någon roll från vilket land man kommer eller var arbetsgivaren är registrerad. Det är viktigt för mig att de som kommer hit som arbetskraftsinvandrare har sjysta villkor, och lika viktigt är det att seriösa företag inte utsätts för illojal konkurrens. Det är viktigt att arbetstillstånden görs bindande, och de debatterna kommer vi tillbaka till.

Slutligen måste jag ändå ställa mig frågande till David Lång och hans motion med anledning av betänkandet. Menar du, David Lång, att det är en seriös ståndpunkt att människor som har fått uppehållstillstånd och lever i detta land sedan flera år tillbaka, men ännu inte formellt beviljats medborgarskap, inte ska få stå i bostadskö? Vad sägs om att leverera en politik för mer byggande? Vem mer ska inte få stå i bostadskön när bostäderna inte räcker till?

På samma sätt undrar jag över det här med handläggningstider. Långa handläggningstider är ett problem, men att inte få sitt ärende prövat – är det en modell vi ska plocka in även när det handlar om CSN eller olika förmåner och bidrag inom Försäkringskassans område? På vilka andra områden tycker ni att synen på bostadspolitik eller handläggningstider ska gälla? Eller är det här en linje som bara på ännu ett område pekar på att ni ser människor som vi och de?

(Applåder)

Anf. 36 EVA LOHMAN (M):

Herr talman! Jag börjar med att yrka bifall till förslaget i betänkande SfU14 och avslag på motionen.

Nu blir det ännu enklare att komma till Sverige för att arbeta, med ett kombinerat arbets- och uppehållstillstånd och lika behandling i alla lägen för svenska medborgare i fråga om social trygghet. Bland annat görs en förändring i socialförsäkringsbalken om att det inte längre ska krävas viss bosättnings tid i Sverige för rätt till sjuk- och aktivitetsersättning. Det är att förenkla inresan för arbetstagare från tredjeland, och det är vad vi ska ta ställning till i dag.

Det är ännu ett steg mot den fria rörligheten som är en av grundstenarna inom EU. Vi vet vid det här laget att all invandring ökar tillväxten i mottagarlandet men också i ursprungslandet. Ekonomisk utveckling och migration är sammanlänkade med varandra. Därför är det viktigt att den tredjelandsmedborgare som kommer hit för att arbeta ska känna samma sociala trygghet som svenskar gör. Det är ett av många sätt att få människor att känna sig välkomna hit.

Utvecklingen i världen och i Sverige går framåt, och att kunna arbeta ett tag i ett land för att kanske söka nytt jobb i ett annat land är positivt för alla parter. För att det ska fungera ska det vara enkelt och tryggt att resa in hit till Sverige. I dag är nästan var sjätte person som arbetar i Sverige utrikes född. Cirka 70 000 utrikes födda driver företag, och de sysselsätter i runda tal 700 000 människor.

Det finns ett parti, nämligen Sverigedemokraterna, som inte tycker att det här är bra. De ser inga fördelar med detta för Sverige och hör inte heller vad arbetsgivare säger om möjligheten att rekrytera arbetskraft från tredjeland. De säger: Nej, nej, nej eller så lite som möjligt, om vi måste.

Sverigedemokraterna har inte förstått att världen i dag är både liten och stor och att Sverige är en del av Europa, likväl som Europa är en del av världen. Sverigedemokraterna är ett parti som vill stänga våra fönster och våra dörrar mot omvärlden och kanske låsa dem ordentligt också. I bästa fall kan man kanske tänka sig att glänta på dörren, om man nu måste.

Ett sådant land vill inte jag leva i. Jag vill leva i ett öppet, välkomnande, tolerant och nyfiskt land där nya intryck och nya idéer tas emot välvilligt. Då växer vi som människor och Sverige som land. Så vill jag att mitt Sverige ska vara.

(Applåder)

Anf. 37 MARIA FERM (MP):

Herr talman! Vi debatterar nu alltså regeringens proposition om hur Europaparlamentets och rådets direktiv om ett enda ansökningsförfarande för ett kombinerat tillstånd för tredjelandsmedborgare att vistas och arbeta i en medlemsstats territorium och om en gemensam uppsättning rättigheter för arbetstagare från tredjeland som vistas lagligen i en medlemsstat ska genomföras.

Propositionen är överenskommen med Miljöpartiet de gröna, och direktivet syftar till att förenkla och harmonisera de regler som för närvarande gäller i medlemsstaterna för ansökan om tillstånd att resa in i och vistas i EU för att arbeta.

I Sverige tillämpas redan i dag ett ansökningsförfarande för uppehållstillstånd och arbetstillstånd som motsvarar direktivets bestämmelser. Att ansökan ska ske i ett enda ansökningsförfarande och att beslut ska

fattas i en enda administrativ handling som omfattar både arbetstillstånd och uppehållstillstånd, ett kombinerat tillstånd, är alltså uppfyllt redan i dag genom gällande ordning.

Direktivets krav på en fyramånadersfrist vid handläggning av ansökan om uppehållstillstånd för arbete kommer att ställa ökade krav på Migrationsverket att utveckla rutiner för handläggningen av dessa ärenden. I propositionen görs bedömningen att större delen av direktivets bestämmelser motsvaras av den ordning som i dag gäller vid ansökan och att de nya bestämmelserna därför kommer att kunna genomföras utan problem.

För att uppfylla direktivets krav på likabehandling med svenska medborgare i frågan om social trygghet föreslås dock en ändring i socialförsäkringsbalken. Förslaget innebär att det inte längre ska krävas viss bosättnings tid i Sverige för personer som inte är svenska medborgare vid beräkning av försäkringstid för rätt till sjuk- och aktivitetsersättning i form av garantiersättning för dem vars försäkringsfall inträffat före det år de fyllde 18.

Jag vill med detta yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på motionen.

Anf. 38 EMMA HENRIKSSON (KD):

Herr talman! Även jag vill yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på motionen.

Jag instämmer med företrädarna för Moderaterna och Miljöpartiet som på ett mycket bra sätt har beskrivit det förslag vi lägger fram.

Herr talman! Jag skulle vilja att vi fördjupar oss lite i det som finns med i Sverigedemokraternas reservation, för det är väldigt typiskt för Sverigedemokraterna. På punkt efter punkt försöker de göra skillnad på vi och det som de har definierat som dem. Inte minst tydligt blir det i förslaget som säger att du inte ska inte ha rätt att stå i bostadskö, inte ens om du lever och bor här och har gjort det under väldigt lång tid. Det finns nämligen människor i vårt land som har bott här under större delen av sitt liv men som ändå inte är svenska medborgare, och de ska inte ens ha rätt att ställa sig i bostadskö. Och det skulle vara lösningen på bostadsbristen!

Kristdemokraterna, som nu har förmånen att leda bostadspolitik, jobbar på att få upp byggandet och se till att vi får fler bostäder, för det är fler bostäder vi behöver för att fler ska kunna få en bostad. Och det är fler jobb vi behöver för att fler ska kunna få ett jobb. Vi är på god väg på båda dessa områden, men det är klart att efter många decenniers eftersatt arbete finns det en hel del att göra.

Sverigedemokraterna kommer i stället gång på gång till samma lösning, att det är invandrarna som ska bort. Man hamnar lätt i tankarna på fem myror är fler än fyra elefanter. Här är det fyra stycken och en måste hela tiden bort, och för Sverigedemokraternas del är det alltid invandrarna som ska bort, oavsett orsaken till att de har kommit hit och oavsett deras rätt till sina mänskliga rättigheter.

Senast i går hörde vi Sverigedemokraternas partiledare i SVT:s *Aktuellt* stå och säga: Jo, men det är för att vi vill hjälpa så mycket mer, och vi vill att människor ska bli hjälpta på plats. Och så hänvisar man till att man i sin budget har lagt till 1 miljard till UNHCR. Men man berättar inte att man på utgiftsområde 8, migrationsfrågor i stort, i stort sett har

halverat budgeten. Man hänvisar till att man vill ha mer bistånd, men i Sverigedemokraternas budget har man ju tagit bort i stort sett en tredjedel av biståndet, och det är bara för år ett. I budgeten på migrationsområdet för år två vill man att biståndet ska sänkas från det som är regeringens förslag, 9 ½ miljard, till 2 miljarder. Då är det klart att effekten blir att på fyra månader kommer Migrationsverket inte att hinna göra några prövningar därför att de blir så överbelastade, och då får alla automatiskt avslag.

I likhet med Maria Ferm ställer jag mig frågan: Ska det vara lösningen också på andra områden? Om myndigheter får så lite resurser att de inte klarar av att hålla vettiga tider, ja då får alla människor avslag på allting. Har du stått i vårdkö i mer än fyra månader, ja då slipper vi ge dig vård. Det är Sverigedemokraternas lösning. Det är inte att värna alla människors lika värde.

Jag yrkar återigen bifall till förslaget i betänkandet.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 9 §.)

6 § Yrkestrafik

Trafikutskottets betänkande 2013/14:TU14
Yrkestrafik
föredrogs.

Anf. 39 STEN BERGHEDEN (M):

Herr talman! I dag debatterar vi TU14 som handlar om yrkestrafiken på våra vägar. Betänkandet innehåller motioner och yrkanden från den allmänna motionstiden i höstas.

Först och främst vill jag tacka alla seriösa åkeriföretag ute på våra vägar som ser till att vi får varor, förnödenheter, material med mera till våra butiker och företag runt om i landet. Utan ert arbete skulle Sverige mycket snabbt stanna. Men det är stenhård konkurrens ute på våra vägar, och en del oseriösa företag och chaufförer försöker konkurrera ut seriös åkeriverksamhet.

Detta har regeringen under cirka två och ett halvt års tid arbetat med på olika sätt för att lösa, och flera åtgärder är redan vidtagna. Trafikutskottets utredning om konkurrens på våra vägar presenterade drygt tio förslag på tänkbara åtgärder för att lösa detta. Därefter har departementet, Transportstyrelsen, polisen, åklagarna, Skatteverket, Trafikverket, Sveriges åkeriföretag, Ekobrottsmyndigheten, Transportgruppen med flera arbetat med frågan. Många förslag har redan satts i sjön, och andra kommer snart till kammaren för beslut.

Herr talman! Vad har vi då gjort hittills?

Utredningarna har konkretiserat vilka åtgärder som behövs och hur man kan genomföra dessa.

Vi har tagit beslut att polisen ska bli *en* myndighet i stället för som i dag 21 stycken. Vi har gett polisen möjlighet att anställa fler med specialkompetens som sedan kan få polisiära befogenheter. Detta underlättar

Prot. 2013/14:102
16 april

*Genomförande
av direktivet om
ansökningsförfarandet
för vissa uppehålls-
och arbetstillstånd*

Yrkestrafik

för anställning av personal med sådan specialkompetens som ofta är nödvändig inom trafikpolisen, till exempel bilinspektörer. En mer detaljerad proposition om detta kommer i juni 2014.

Åklagarna har sedan november 2012 samlat sin specialkompetens på trafikärenden i Karlskrona och Östersund för att bättre kunna behandla trafikbrott och yrkestrafikbrott. Tidigare hamnade många ärenden i papperskorgen utan påföljd.

Transportstyrelsen har arbetat fram ett register över skötsamma åkeriföretag, vilket kommer att underlätta för seriösa företag att välja ett seriöst transportföretag.

Transportstyrelsens företagskontroller har ökat. Genom dem kan man hitta de företag som sätter i system att bryta mot lagar och regler. Det är viktigt att vi i det fortsatta arbetet följer upp detta så att vi får en tillämpning och också sanktionsavgifter som står i proportion till brottet.

När det gäller bötesbelopp har några redan höjts. Utredningen om höjda bötesnivåer bereds på Regeringskansliet, så även det arbetet pågår. Vi ska också ta med oss att det är viktigt att vi har rimliga bötesnivåer ute på våra vägar så att de är tillräckligt kännbara men ändå realistiska i förhållande till brottet. Många lastbilschaufförer hör redan i dag av sig och tycker att vissa bötesnivåer är för höga, så det är viktigt att vi i tät dialog med branschen hittar rätt nivåer i detta arbete.

Vidare arbetar Trafikverket med att ta fram säkra uppställningsplatser. Det pågår ett EU-projekt mellan Sverige, Danmark och Litauen om säkra uppställningsplatser. Branschen letar själv bra avtal för uppställningsplatser, och man jobbar för att fler ska välja säkrare bilar, inte så kallade kapellbilar, för att därmed minska stöldrisken.

Herr talman! Detta var lite av vad som har gjorts. Här kommer lite mer:

Vi har även infört ett beställaransvar som kan fälla den som uppenbart väljer att köpa en olaglig transport. Vi kommer att utvärdera detta, och vi kommer även att studera hur Finlandsmodellen har fungerat i Finland.

Vi har haft ständig dialog med branschen och dess företrädare under hela arbetets gång, och denna dialog kommer att fortsätta såväl i utskottet som på departementsnivå.

Vi har infört försök med alkobommar, som har slagit väl ut och nu ska permanentas för att få bort onyktra chaufförer.

Polisen utreder hur omfattande körkortsfusket är i yrkestrafiken, hur många falska körkort som finns och hur vi kan stoppa detta. Polisen utbildar också sin personal, och fler trafikpoliser anställs.

Vi föreslår också att införa klampning, vilket gör det möjligt för polisen att låsa fast lastbilar och tvinga chaufförerna och ägarna att göra rätt för sig innan transporten kan fortsätta.

Vi gör det också möjligt att ta ut en sanktionsavgift på 20 000 kronor om man bryter mot cabotagetrafiken, och avgiften ska betalas direkt av företaget. Vi kräver också att chauffören eller åkeriet kan visa upp frakthandlingar direkt på plats.

Åkerinäringen arbetar med att ta fram ett tydligt avtal på fair transport för att det ska vara lätt att välja rätt företag för transporter.

Fler EU-länder måste bli bättre på att sköta sina register och kunna lämna information till svenska myndigheter vid behov. Detta underlättar

kontrollen över våra gränser. Skatteverket har tagit fram informationsmaterial på olika språk för att alla som är inblandade lättare ska kunna förstå regelverk och lagar.

Skatteverket och de stora branschorganisationerna jobbar med förslag på hur vi ska komma till rätta med falska F-skattare och åkerier som smiter från skatt och sociala avgifter genom att skriva sig i annat land och sedan jobba i Sverige. Förslag på detta är på väg.

Åkerinäringen har också välkomnat alla dessa förslag.

Herr talman! Trots allt det vi gjort, gör och kommer att göra vill oppositionen ha sex tillkännagivanden och sex nya utredningar på sådant som redan är gjort eller på gång.

Man vill ha en ny utredning om böter, trots att detta, som jag beskrev tidigare, redan är på väg.

Man vill ha en ny utredning om beställaransvar, trots att beställaransvaret redan är infört och håller på att utvärderas.

Man vill ha ny utredning om klampning, trots att förslaget redan är utrett och klart för beslut och på väg till kammaren.

Man vill införa krav på tillgång till frakthandlingar i lastbilen, trots att det redan finns med bland våra förslag. Socialdemokraternas förslag strider dessutom mot EU-direktiven.

Man vill ha ökat samarbete mellan myndigheter, trots att detta redan pågår.

Man vill ha utredningar om hårdare tag mot falska F-skattare med mera. Detta arbete pågår redan, och förslag är på väg från branschgruppen och Skatteverket.

Man vill ha utredningar om cabotagestopp, trots att det skulle drabba våra företag och arbetstillfällen mycket hårt om vi ensidigt skulle införa ett sådant i Sverige.

Man vill utreda Hollandsmodellen, trots att inget annat land i EU inför sådana villkor. Vi behöver gå i takt med övriga Europa när det gäller regler och lagar. Vi ska gå i takt som Danmark, Tyskland och Finland. Vi ska inte ha särslagstiftning i vårt land.

Herr talman! Man kan ju undra var Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna varit de senaste två åren eftersom man helt har missat vad som är gjort och vad som är på gång när det gäller yrkestrafiken. Man kräver nya utredningar och nya förslag när en del redan är infört och andra delar är på väg till beslut.

Vill oppositionen bara fördröja och försena våra beslut av rent taktiska politiska skäl? Det är i så fall mycket allvarligt för vår åkerinäring och våra svenska företag.

När Alliansen redan har tagit tag i frågorna, utrett dem, infört en del och förberett annat för beslut i kammaren vaknar oppositionen och begär genom sex tillkännagivanden här i dag sex nya utredningar. Det är så dags att vakna nu!

Sveriges åkerinäring och våra företag behöver inte fler utredningar. De behöver beslut på det som är utrett och klart.

Det är inte nog med att man vill utreda och försöka fördröja de beslut som är på väg. Man vill dessutom införa nya skatter på våra åkerier och företag här i landet. Vänsterpartierna vill införa vägskatter på drygt 4 miljarder per år. De vill höja bränsleskatterna, och de vill minska längden och tyngden på våra lastbilar.

SD vill till och med fördyra alla transporter över gränserna och föreslår att den lastbil som kommer till Sverige med last omedelbart ska vända utan att ta med last tillbaka. Det betyder att leveranser till svenska företag blir dubbelt så dyra som tidigare. Hur tänkte man här? Eller snarare: Tänkte man alls?

Alliansen vill ha ordning och reda på våra vägar och har lagt fram förslag om detta som jag redovisade innan. Vi vill inte ha några nya vägskatter, men vi vill ha en laglig cabotagetrafik. Vi vill också ha både längre och tyngre lastbilar. Det sparar miljön och fraktkostnaderna för våra företag och ökar konkurrensmöjligheten för våra åkerier och företag.

(Applåder)

Anf. 40 ANNIKA LILLEMETS (MP):

Herr talman! Jag vill börja med att klargöra att vi i Miljöpartiet anser att lastbilstrafiken måste minska. Gods ska inte köras runt i onödan. Som en parentes kan jag säga att en stor del av handeln är med likvärdiga produkter. Ett exempel att tänka på är att nog är det en ohållbar världsordning när kakor skickas kors och tvärs över världen i stället för att man byter recept med varandra.

För att återgå till ämnet ska det gods som ändå fraktas naturligtvis i största möjliga utsträckning fraktas på ett klimatsmart sätt, vilket inte är fallet nu. Det krävs kraftfulla styråtgärder för att föra över gods från väg till järnväg och sjöfart, och vägtransporter ska som alla andra transportslag betala för de miljöskador de orsakar. Så är det inte i dag, och det vill vi gröna rätta till.

Med det sagt vill jag understryka hur viktigt det är att de lastbils-transporter som ändå görs utförs på ett sätt som inte medför onödiga trafikfaror eller rovdrift av människor.

Sjysta villkor i yrkestrafiken handlar alltså såväl om trafiksäkerhet och att människor inte ska utnyttjas av arbetsgivare eller uppdragsgivare som om miljön. När priset på lastbilstransporter, som redan är för billigt jämfört med järnvägstransporter med tanke på miljön, dumpas ytterligare genom att oseriösa aktörer väljer att inte följa lagar och avtal riskerar vi att ännu mer gods går över på väg, i ett läge där klimatkrisen blir allt mer akut.

Ingen ska utnyttjas och arbeta för usel lön och under usla och farliga villkor. Ingen som är ute och åker på vägarna ska behöva riskera att möta en lastbil i dåligt skick där en stressad, pressad, jagad och utsliten chaufför som inte fått sova tillräckligt länge sitter bakom ratten. Men det är tyvärr alltför vanligt.

Så kan det inte få fortsätta. Seriösa och ansvarstagande företag ska inte riskera att konkurreras ut av andra som inte drar sig för att hänsynslöst utnyttja chaufförer och tumma på säkerheten i sin iver att tjäna så mycket som möjligt.

De förslag som nu antligen kommer från regeringen och i utredningar är inte tillräckliga för att få bukt med problemen i yrkestrafiken.

Miljöpartiets förslag för att komma till rätta med olaglig cabotagetrafik är att införa kilometerskatt på lastbilar. Det kommer att skapa jämlika villkor för hela näringen, både svenska och utländska aktörer, och vi

hoppas kunna införa den under nästa mandatperiod. Då kan vi också minska problemet med halvtomma lastbilar som kör långa sträckor.

I de tillkännagivanden till regeringen vi vill ge i dag i det betänkande vi nu diskuterar vill vi gå längre på flera andra områden, till exempel vad gäller beställaransvar och bättre villkor inom yrkestrafiken. Vi har en högre ambitionsnivå än regeringen.

Självklart kan fler goda förslag komma fram i de utredningar – och därefter remisser – som äntligen görs, utöver det vi nu föreslår, och vi välkomnar sådana.

Herr talman! Regelverken måste utformas så att de uppmuntrar ansvarstagande. En skärpning av beställaransvaret är därför angeläget. Det skulle kunna göra stor skillnad. Visserligen har redan nu den som köper en transport ansvar för att kontrollera att den transport som beställs ska gå att utföra på ett lagligt sätt. Men regelverket är för otydligt, vilket leder till att åklagare och domstolar i praktiken har svårt att utkräva ansvar.

Sveriges Åkeriföretag har tagit ett lovvärt initiativ, Fair Transport, som innebär att de som är medlemmar undertecknar att de kommer att följa ett antal åtaganden som handlar om trafiksäkerhet, miljöhänsyn och ansvar när det gäller det egna företagandet. Visst är det bra och ett steg i rätt riktning för att hjälpa transportköparna att göra bra val, men det räcker inte.

Allianspartierna nöjer sig med detta och med hur det är i dag, men vi anser att beställaransvaret bör skärpas så att både de som köper transporter och de speditörer som förmedlar dem ska vara skyldiga att säkerställa att upphandlingen inte leder till farlig arbetsmiljö, oskäligen arbetsvillkor, ökade risker till men för säkerhet och miljö och så vidare samt att det inte sker några överträdelser av cabotagebestämmelserna eller förekommer olaga yrkesmässig trafik.

För att transportköparna ska kunna få en uppfattning om vad som är en rimlig kostnad för en sjyst transport behövs beräkningsunderlag, och det vill vi att man ska ta fram. Det ska vara lätt att göra rätt för sig.

Herr talman! Låt mig också ta upp en annan fråga, villkoren i yrkestrafiken. Redan för nästan ett år sedan, i maj 2013, riktade riksdagen ett tillkännagivande till regeringen om att se över möjligheten att utreda införandet av en modell i Sverige som liknar den som finns i Holland. Där finns sedan 35 år tillbaka en lag som syftar till att stävja problemen med en ökad andel falska egenföretagare och oseriösa bemanningsföretag.

Lagen, som beskrivs i betänkandet, går i grova drag ut på att åkerier endast får använda sig av fast anställd personal med sjysta villkor, med undantag för arbetstoppar då dispens kan ges för att anlita arbetskraft via certifierade bemanningsföretag.

Principerna för detta system är väl värda att inspireras av även i Sverige, för vi har stora problem. Därför upprepar vi även i år att vi vill se en utredning av hur något liknande skulle kunna införas i Sverige. Självklart skulle detta inte innebära att riktiga egenföretagare inte skulle kunna verka i branschen.

Herr talman! När något åkeri eller någon förare bryter mot lagar och förordningar måste de stoppas, och påföljderna måste vara effektiva. Här behövs en tydligare och fastare inriktning än vad som föreslås av regeringen och Transportstyrelsen. Jag vill kort nämna några saker.

Bötes- och sanktionsbelopp måste vara höga nog för att verkligen avskräcka från överträdelser. Vi måste ha det tillräckligt högt så att vi får verklig effekt. Den sanktionsavgift på 20 000 kronor som föreslås för överträdelser mot kör- och vilotider räcker till exempel inte.

Polisen måste också få bättre möjligheter att stoppa fordon och hålla kvar dem när ägare eller förare systematiskt begår allvarliga trafikbrott. Klampning är, rätt utformad, en effektiv metod, men den polis som stoppar ett fordon bör få ta beslut om att göra det. Och om det behövs bör fordonet kunna hållas kvar längre än de 24 timmar som nu är aktuellt.

Inte minst är det naturligtvis jätteviktigt att trafikfarliga fordon inte ska kunna köras vidare. Här i Sverige har vi mycket att lära av andra europeiska länder vad gäller de här sakerna.

Jag vill understryka att det är viktigt att konkurrens sker på lika villkor och att alla aktörer följer reglerna. Det innebär naturligtvis att alla behandlas lika i alla avseenden och att det inte görs skillnad på åkeriföretag och förare med hemvist i Sverige eller utomlands.

Slutligen vill jag ännu en gång understryka hur viktigt Miljöpartiets förslag att införa kilometerskatt för lastbilstransporter är. Då kan vi komma åt det här och skapa jämlika villkor för hela näringen, både svenska och utländska aktörer.

Sammanfattningsvis finns det alltså all anledning att vidta åtgärderna i tillkännagivandena för att förbättra situationen inom yrkestrafiken, något som är väldigt angeläget. Vi har ingen tid att förlora.

Jag avslutar med att yrka bifall till förslaget i betänkandet med undantag för punkt 9 där jag yrkar bifall till reservation 7.

Anf. 41 LARS TYSKLIND (FP):

Herr talman! Jag vill börja med att instämma i Sten Berghedens anförande. Där sades mycket klokt.

I dag har vi återigen ett betänkande som behandlar ett antal motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2013. Det genomgående temat, som är väldigt relevant, är hög efterlevnad av regelverken inom yrkestrafiken.

Jag yrkar bifall till punkterna 2, 7 och 9 samt avslag på övriga punkter och på reservation 7 i betänkandet. Som folktopist står jag naturligtvis bakom samtliga reservationer där Folkpartiet är med men nöjer mig med att yrka bifall till reservation 5.

Folkpartiets utgångspunkt är inte unik, men den är glasklar. Det ska alltid löna sig att följa regelverket, även vid yrkesmässiga godstransporter. Det låter som en självklarhet, och det kan vi nog hålla med om att det är. Naturligtvis gäller också motsatsen att det måste vara stor risk att bli upptäckt och medföra kännbara sanktioner om man inte följer regelverket.

Med andra ord: En väl fungerande vägtransportmarknad kräver tydliga och kontrollerbara regler som ger förutsättningar för en sund och neutral konkurrens. Det betyder inte att alla ska konkurrera med samma produkt, utan jag tror att man kommer att konkurrera med både kvalitet och pris och att det är olika aktörer som gör olika saker.

Herr talman! Låt oss också slå fast att det finns problem inom dagens yrkestrafik och att de måste lösas. Sten Bergheden talade föredömligt om många av de lösningarna, och jag kommer säkert att upprepa en del av dessa.

Frågan är definitivt inte ny här i kammaren, och vi känner nog frustration lite till mans över att processerna tar lite tid. Men en process måste få ta tid om vi ska få bra lösningar på plats.

En bra utgångspunkt för Folkpartiet och Alliansen i övrigt – och jag utgår från att det även gäller den samlade oppositionen – är den uppföljning som vi i trafikutskottet själva gjorde, som hette *Tillsynen av yrkesmässiga godstransporter på väg*, och som vi enigt ställde oss bakom 2012.

En bra sammanfattning och slutsats av den rapporten var att tillsynen av lastbilstransporter behöver bli bättre och effektivare men också att själva regelverket måste ses över. Det handlar om bättre samverkan mellan myndigheter och mellan myndigheter och åkeribranschen men också om ett effektivare sanktionssystem vid regelbrott. Som jag sade tidigare måste det kosta att inte följa regelverket.

Jag känner det som att trafikutskottets uppföljningsrapport hade ganska stor betydelse i sammanhanget. Regeringen svarade omgående i mars 2012 upp mot detta och tog ett första steg när man gav Transportstyrelsen och Rikspolisstyrelsen i uppdrag att göra en uppföljning och analys av regelefterlevnaden inom yrkestrafiken på väg.

Det var ett startskott, där regeringen inledde ett omfattande arbete med en tydlig ambition att målmedvetet och konsekvent jobba för att rätta till bristande regelefterlevnad inom yrkestrafiken och inte minst skapa konkurrensneutralitet på våra vägar.

Trots att det arbetet var på gång gjorde ett enigt utskott ett tillkännagivande i maj 2013. Vi tyckte för vår del att det kändes lite överflödigt, men vi tyckte ändå att vi då kunde ställa oss bakom det, för att trycka på i frågan.

I slutet av maj, bara åtta dagar senare, gav regeringen Transportstyrelsen ett bredare uppdrag att göra fördjupade analyser av regelefterlevnad inom yrkestrafiken, konkurrensvillkor i ett bredare perspektiv och problem med så kallade cabotagetransporter. I uppdraget ingick också att man skulle lämna förslag på åtgärder för att lösa de problem som identifierades.

I åtminstone en reservation sägs det att det krävs mer myndighets-samverkan. Men man kan konstatera att uppdraget genomfördes i samverkan med Rikspolisstyrelsen, Polismyndigheterna i Västra Götaland, Skåne, Stockholm, Västerbotten och Norrbotten, Åklagarmyndigheten, Sveriges Åkeriföretag, Transportarbetareförbundet, Transportindustriförbundet och företrädare för Transportgruppen. Även andra myndigheter och intressenter medverkade, bland annat Skatteverket. Kritiken att det inte finns någon samverkan känns lite överflödig i det sammanhanget.

Uppdraget redovisades den 28 februari 2014, för knappt sju veckor sedan. I den rapporten från Transportstyrelsen fanns det tre delredovisningar:

1. Konsekvenserna av att införa en möjlighet för polisen att hindra fortsatt färd genom klampning av fordon, en fråga som vi har diskuterat länge och som vi säkert lite till mans känner är nödvändigt att genomföra så fort som möjligt.
2. Konkurrensvillkor, cabotagetransporter och beställaransvar.
3. Taxiverksamheten som helhet; den diskuterar vi inte i dag, men de två första punkterna är högst relevanta.

Rapporten skickades omgående på remiss. Remissvaren för delredovisning 2 och 3 skulle komma in till Näringsdepartementet senast den 27 mars 2014, och jag utgår från att de redan har kommit in. Beträffande den första delen, om hindrande av färd, skulle svaren vara inne senast den 28 april. I dag har vi den 16 april. Det är alltså deadline om tolv dagar.

Herr talman! Konkret handlar det nu bland annat om att vi ska ha en proposition i början av juni om arbetsfördelningen mellan bilinspektörer och poliser för att höja effektiviteten i övervakningen av den yrkesmässiga trafiken. Det är för att utnyttja den personal och kompetens som finns på ett bättre sätt.

Det handlar också om att utvärdera arbetet med att koncentrera yrkestrafikärenden till åklagarmyndigheten i Karlskrona och Östersund – om det försök som har varit ska fortsätta.

Det gäller också att utifrån EU:s regelverk förtydliga vilka krav på dokumentation som krävs för att visa att en cabotagetransport är legal. Vi ska följa de EU-regelverk som finns, precis som Sten Bergheden framhöll.

Vi ska diskutera att införa sanktionsavgifter i stället för böter. Det blir omvänd bevisbörda på det sättet. Man ska också höja beloppen.

Det finns förslag från Transportstyrelsen den 28 februari om en ny lag om åtgärder vid hindrande av fortsatt färd, inklusive klampning, som är den mest genomgripande åtgärden. Där finns det som sagt remisstid fram till den 28 april.

Infrastrukturministern har också meddelat att avsikten är att lägga fram en proposition inom det här området före utgången av mandatperioden, för att det ska bli ett ikraftträdande inom ett år.

Det finns mer att tillägga om detta. Vi har också hört mer tidigare från Sten Bergheden. Men jag nöjer mig med detta i det här sammanhanget.

Herr talman! Jag tycker att vi kan enas om att det pågår en mycket bred beredningsprocess och att den de facto är väldigt skyndsam för närvarande. I ljuset av detta ter sig dagens betänkande något märkligt.

Jag kan konstatera att det verkar som om oppositionen helt blundar för den process som pågår och att Socialdemokraterna i samverkan med Sverigedemokraterna och övriga två oppositionspartier bildar en majoritet som vill göra hela sex tillkännagivanden till regeringen. Jag tycker att det är inflation i tillkännagivanden, och då känns det inte riktigt seriöst.

Många öppna dörrar slås faktiskt in här. Man kräver saker och ting som redan pågår.

Vi gick miste om Socialdemokraternas syn på frågan i början på debatten, eftersom Socialdemokraternas talesman inte var på plats då, och det skulle vara bra om någon från oppositionen kan förklara vad regeringen konkret ska göra mer än att jobba vidare på det sätt som man nu gör. Vilken effekt ska tillkännagivandet ha på arbetet? Eller är det rent av så att regeringen egentligen kan lägga de nya tillkännagivandena åt sidan och jobba vidare, så löser det sig självt? Är det så oppositionen ser på detta?

Jag skulle snarare vilja påstå – utan att darra speciellt mycket på manschetten – att det intensiva beredningsarbete som pågår närmast störs av om regeringen måste göra något annat och att det kommer att försena processen. Det tror jag inte att någon vill. Jag utgår från att inte heller oppositionen har några som helst ambitioner att fördröja den process som nu pågår. Som jag började med att säga handlar det om att vi måste ha en god regelefterlevnad och att det ska vara lätt att göra rätt, att det ska kosta rejält om man gör fel och att det ska vara lätt att bli avslöjad.

Herr talman! Som en slutkläm vill jag nämna att jag tycker att det initiativ som har tagits inom branschen, det som kallas Fair Transport, är en viktig del. Det är som en konsumentupplysning. Beställaransvar är naturligtvis viktigt, men det är också viktigt att en beställare vet var det går att beställa en kvalitetsprodukt, och då måste man deklarerat den produkten. Jag tycker att det är ett alldeles utmärkt initiativ från branschen att man gör på det sättet.

(Applåder)

Anf. 42 ANDERS ÅKESSON (C):

Herr talman! I början av förra veckan, måndag och tisdag, var jag tillsammans med andra riksdagsledamöter, företrädare för Regionförbundet i Kalmar län och Trafikverket i södra Sverige på en resa i de två baltiska länderna Lettland och Litauen. Syftet med resan var att studera handelsförutsättningar. Analyser som Trafikverket gjorde i en tidigare kapacitetsutredning och en regional rapport från OECD förutspår båda kraftigt ökad handel i östvästlig riktning och att den förutsätter kraftigt ökade faciliteter för att södra Sverige ska klara det. Den ökade handeln kommer att ske över södra Östersjön och kommer att knyta ihop Asien, Europa och Amerika. Det var syftet med och bakgrunden till resan.

Syftet var också att studera konkreta förutsättningar med hamnar, rederier, speditörer och kombiterminaler i södra Östersjöområdet. Drivkraften bakom relationen är givetvis att det går 25–30 dagar snabbare att förflytta en vara från Asien till Europa med tåg än att skicka den med båt runt hela världen. Syftet är i förlängningen att vi vet att utökad handel och samverkan mellan grannfolk, som fram tills nyligen varit åtskilda av kalla krigets järnridå, är väldigt bra. Vi vet också att strukturerna, inte minst i transportinfrastrukturen från kalla krigets och järnridåns dagar, fortfarande härskar och markerar alla dessa länders geografi.

Resan planerades och initierades redan hösten 2013. Då var det, utöver fysiska hinder, kanske mer fråga om att få ryssarna att sluta trilskas med tullar och byråkrati. Men det var likväl hoppfullt hösten 2013. Då kunde man nämligen fira det första direktgodståget mellan Kina och

Centraleuropa, i DB Schenkers regi. Det var möjligt, och det fanns en koppling.

Nu, våren 2014, är situationen självklart en helt annan med ett krigshot hängande över såväl de baltiska länderna som deras grannländer. Oron för framtiden, för deras bestående frihet att som självständiga stater vid Östersjöns strand i fredlig samverkan utvecklas genom handel och utbyte med sina grannländer, låg hela tiden under ytan i våra samtal. Behovet av utbyte, kontakt och gemensam framtidsplanering underströks gång på gång. Det behovet var större än någonsin. De konkreta förutsättningarna för godståg via Vitryssland, Ukraina, Kazakstan var för ögonblicket kanske inte så stora.

Sammanfattningsvis är det logiskt att Sverige som är ett av världens mest handelsberoende och exportberoende länder och ekonomier söker vägar för ökad handel och ökat utbyte med grannländer i öst, väst och syd. Handel, utbyte och export betyder välfärd och välstånd i vårt land och för dem vi handlar med.

Som en följd av denna ökade handel och detta ökade utbyte med andra länder och andra folk kommer vi säkert att se fler transporter och fler främmande registreringsskyltar och förare av dessa transporter i vårt land, inte färre.

Kontrasten till vad en utskottsmajoritet bestående av Socialdemokraterna, Sverigedemokraterna, Vänstern och Miljöpartiet försöker uppnå i detta betänkande blir då väldigt skarp. På punkt efter punkt läser jag in uttryck för protektionism och slutenhet. Det är punkter som jag som centerpartist och vi som alliansföreträdare å det bestämdaste reserverar oss emot.

Självklart ska vi ha ordning och reda i utförandet av våra transporter. Men att i förklädning av att vilja ha ordning och reda direkt motverka handelsutbyte, gränsövergång, samarbete och kontakt med andra människor – det är en kontakt som i förlängningen leder till bättre social utveckling i våra grannländer – är inte acceptabelt. Det finns skäl att påminna oss alla om att en utlandsregistrerad bil eller en förare från ett annat land i Sverige inte per automatik betyder att det sker ett brott mot ett regelverk.

En majoritet i utskottet har valt att rikta sex tillkännagivanden till regeringen. Som företrädare för Centerpartiet och Alliansen har vi valt att reservera oss mot samtliga dessa. Orsakerna för det har Sten Bergheden och Lars Tysklind utvecklat väl. Låt mig kort redogöra för ett par skäl till.

När det gäller tillsyn och kontroll och samordnade åtgärder för en sund konkurrenssituation för åkerinäringen finns det sedan flera år en etablerad policygrupp mot svartarbete och marknadsstörande konkurrensvillkor i branschen. Det är en grupp där Skatteverket, Transportgruppen, Sveriges Åkeriföretag, Svenska Taxiförbundet, Sveriges Trafikskolors Riksförbund, Sveriges Möbeltransportörers förbund, Svenska Transportarbetareförbundet, Unionen, Transportstyrelsen och Ekobrottsmyndigheten ingår. Där pågår ett arbete. Det finns skäl att erinra om att det pågår många olika samverkansinsatser för att stärka kontrollen av den tunga yrkestrafiken.

Vi kan utöver det konstatera att det pågår en remissbehandling av Transportstyrelsens nyligen presenterade utredning i vilken det föreslås

mycket kraftfulla åtgärder för att stärka denna kontrollverksamhet. Några av dem redogjorde Sten Bergheden för. Mot bakgrund av detta ställer vi oss frågande till varför Socialdemokraterna, Sverigedemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet finner anledning att gemensamt presentera förslag som innebär att riksdagen i detta skede ska föregripa en pågående process. Vi anser att detta agerande är mycket olyckligt. Det finns risk för att det kommer att motverka sitt syfte då de intensiva beredningsarbeten som nu pågår i Regeringskansliet kan komma att försinkas. Och själva införandet av alla dessa angelägna ändringar och förstärkningar av regelverket, som alla efterfrågar, kan komma att försenas.

I fråga om beställaransvaret finns det verkligen skäl att framhålla det utvecklingsarbete som branschorganisationen Sveriges Åkeriföretag har initierat och som har fått namnet Fair Transport. För att få delta i Fair Transport skriver medlemmarna i Sveriges Åkeriföretag under på att följa ett antal åtaganden som handlar om trafiksäkerhet, miljöhänsyn och ansvar när det gäller det egna företagandet. Ett viktigt syfte med initiativet är bland annat att underlätta för den som köper en transport att göra rätt och göra ett bra val utifrån att de ska kunna erbjudas kvalitetssäkrade transporttjänster. Det är självklart köparens och beställarens ansvar. Då måste det vara möjligt att göra rätt och att göra rätt för sig.

Utifrån den redogörelse som nyligen lämnades av Sveriges Åkeriföretag, Transportarbetareförbundet och Transportindustriförbundet till trafikutskottet kan vi konstatera att de förslag till åtgärder som Socialdemokraterna, Sverigedemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet gemensamt förespråkar för att skärpa beställaransvaret är betydligt mer långtgående än vad som efterfrågas av de berörda branschorganisationerna och arbetsmarknadens parter.

Avslutningsvis vill jag påminna om att den del av Transportstyrelsens utredning om regelefterlevnaden inom yrkestrafiken på väg som avser beställaransvar gick ut på remiss den 28 februari i år och att remisstiden löpte ut en månad senare, alltså i slutet på mars. Det finns anledning att, här i riksdagens kammare, påminna om att vi inte gör en remissbehandling för skojs skull i det här landet. Det ingår som en del i en väl etablerad utredningstradition, och detta görs för att organisationer, myndigheter och andra intressenter som på något sätt berörs av en utredning ska ges möjlighet att lämna sina synpunkter. Ett viktigt syfte med att inhämta synpunkter från olika parter på utredningsförslagen är att dessa noggrant ska kunna beaktas och resultera i ett mycket väl underbyggt beslutsunderlag inför kommande avgöranden på politisk nivå i Sveriges riksdag.

När vi väl fattar beslut om en lag ska alla ha haft en chans att lämna kloka och väl avvägda synpunkter. Så brukar vi göra i vårt land, men så ska vi uppenbarligen inte göra längre enligt en utskottsmajoritet bestående av socialdemokrater, sverigedemokrater, miljöpartister och vänsterpartister.

Herr talman! Man skulle kunna påstå att det är ett rent oansvarigt sätt att föregripa en pågående lagstiftningsprocess.

För tids vinnande yrkar jag bifall endast till reservation nr 5 i detta betänkande. Men jag står självklart bakom Centerpartiets och Alliansens reservationer. Förutom det yrkar jag alltså bifall till förslaget i betänkandet.

(Applåder)

Anf. 43 LARS OHLY (V):

Herr talman! Det låter på regeringspartierna, i det här fallet oppositionen i riksdagen, som om det här bara är för att jäklas. Som om majoriteten i trafikutskottet hittat på det här för att de vill vara lite taskiga. Allting är ju så bra, allting är på gång, allting håller på att hända.

Det hade varit en rimlig argumentation om regeringen varit nytillträdd. Om vi hade haft val i höstas och Alliansen hade satt i gång massor med saker – projektgrupper, utredningar, uppdrag till Transportstyrelsen – då hade det varit okej att säga att det är lite snabbt att utvärdera frågan inom ett halvår, att det är lite för tidigt att säga att det inte duger. Men det har inte gått ett halvår sedan regeringen tillträdde. Det har gått sju och ett halvt år.

Problemen är inte nya. Det som pågår på svenska vägar i form av oseriösa arbetsgivare som utnyttjar personal till usla villkor, som därigenom håller på att konkurrera ut seriösa företagare och som dessutom riskerar säkerheten på våra vägar är inget nytt problem. Det uppstod inte förra året. Regeringen har alltså haft lång tid på sig.

Då säger regeringspartierna att tillkännagivandena uttrycker misstroende mot regeringen. Ja, det är helt rätt. Det är meningen med våra tillkännagivanden. Vi är inte nöjda. Jag misstror er inte, Sten Bergheden, Lars Tysklind och Anders Åkesson, när ni säger att ni verkligen vill bekämpa oseriösa företag inom transportbranschen. Jag misstror er inte när ni säger att ni egentligen inte tycker att det är bra, men ni fastnar i ett försvar av en regering som inte har gjort någonting. Därigenom gör inte heller ni någonting, utan ni låter saker bero för det är ju på gång; det finns en projektgrupp.

För oss är det ganska tydligt att det här är en fråga som vi måste uppmärksamma från riksdagens sida eftersom vi ser att regeringen inte har levererat. Det har inte hänt någonting.

Det finns en motsättning här som naturligtvis beror på – oberoende av om man tillhör ett regeringsparti eller inte – att ni är lojala med er regering. Det kan jag förstå. Det är rimligt. Tyvärr leder det till att de oseriösa företagen applåderar era reservationer, inte majoritetens förslag. De oseriösa företagen vill gärna att era reservationer ska få genomslag, inte utskottets förslag till beslut. Skälet till det är självklart; därigenom kan man fortsätta att rulla på frågorna och fortsätta att agera på ett sätt som inte leder till några genomgripande förändringar.

På sex olika punkter har vi i majoriteten formulerat vad vi anser att regeringen har underlåtit att göra och vad vi anser att regeringen måste göra för att komma till rätta med problemen på de svenska vägarna. Det är naturligtvis inga universalmedel. Det är inte heller så att de sex tillkännagivandena i sig direkt kommer att innebära förbättringar. Men våra förslag uttrycker en mycket stark frustration med en regering som i sju och ett halvt år stillatigande sett på och i sju och ett halvt år låtit problemen förvärras.

Är det bara frustration? Nej, det finns i dessa förslag en hel del i sak som skulle innebära förbättringar. Dessutom leder det till att någonting görs, att man inte stillatigande sitter och säger att det är på gång, vilket man gjort så länge. Det sätter regeringen under lupp. Det sätter lite fart på en regering som så uppenbart inte bryr sig särskilt mycket om ifall de oseriösa företagen fortsätter att verka.

Det finns också en annan skillnad mellan majoriteten och regeringspartierna i den här frågan. Det är synen på EU. Europeiska unionen är visserligen mäktig, och genom medlemskapet är vi i alldeles för stor utsträckning bundna av beslut som fattas i EU, men att vara så undfallande att man inte ifrågasätter fattade beslut som leder till oacceptabla konsekvenser på svensk arbetsmarknad och på svenska vägar är lite väl illavarslande.

Det bör väljarna kanske ha i åtanke när det snart är dags för EU-val. De bör kanske tänka på att här sitter en regering bestående av fyra partier som tycker att när EU bestämt något får vi inte ifrågasätta det. Nej, då ska vi inte göra någonting åt det. Nej, då ska vi verkligen inte arbeta för någon förändring. Det är som om det var fråga om Guds ord, som om det var någonting som inte fick ifrågasättas, som om de religiösa fundamentalisterna tagit över regeringspartierna och de därför säger ja och amen till allt som kommer från Bryssel.

Så kan man inte agera, för det handlar om en verklighet, det handlar om politik, det handlar om att förändra det som är dåligt. Därför är undfallenheten gentemot Europeiska unionen slående, vilket framgår om man läser reservationerna. Vi accepterar inte det. Visst, det finns regler som måste följas, och tyvärr finns det ibland regler som är dåliga och som även Sverige är bundet av, men i det här fallet finns det mängder av exempel på att man kan agera.

Det holländska systemet har varit uppe till diskussion lite grann. Jag tror att det var Lars Tysklind som nämnde det och kanske lite felaktigt uttryckte sig så här: Det här systemet har inte prövats i något europeiskt land. Jag ska kontrollera i protokollet senare för att se om jag hörde rätt. Nu är Holland ett europeiskt land, och det holländska systemet är mycket väl värt att pröva. Det skulle ge större befogenheter och möjligheter att ta itu med de problem som vi ser på yrkestrafikens område. Att bara släppa det för att man tror att det inte är genomförbart, utan att egentligen ha kontrollerat saken, är också det en underlåtenhet som inte är ny utan har upprepats i sju och ett halvt år.

Så, mina vänner från regeringspartierna, från den borgerliga sidan, det här ger inte någon bra bild. Jag har inte varit med vare sig i behandlingen eller i justeringen av ärendet, utan jag har läst in mig på det i efterhand. Men jag kan säga att det inte är bra. Ni framstår som ganska nöjda, trots att alla som känner till situationen på de svenska vägarna vet att det är kaos där ute och att det här är ett hot mot vägtrafiken, yrkestrafiken, de seriösa företagen.

Ni verkar nöjda. Ni verkar tro att allt kommer att lösa sig för allt är redan på gång, och att det som utskottsmajoriteten föreslår är som att slå in öppna dörrar. Det menar ni trots att alla vet att ni haft ansvaret i sju och ett halvt år, och trots att alla vet att de här problemen har funnits och förvärrats under tiden. Ni framstår som undfallande gentemot Europeiska unionen i stället för som politiska förändrare. På alla dessa tre punkter har ni valt en usel strategi, men det är ert val och jag ska inte ifrågasätta att ni till varje pris vill förhindra att riksdagen på någon punkt är kritisk till regeringen. Det får ni gärna göra, men det leder till att problemen kvarstår och förvärras på vägarna.

Herr talman! Jag vill yrka bifall till reservation nr 7. Det är ett problem att vi har en stor brist på utbildade yrkeschaufförer. Den bristen är

mycket större än vad utbildningsväsendet kommer att kunna möta under de närmaste åren. Ska vi få seriösa svenskbaserade företag med svenska chaufförer måste vi se till att chaufförerna utbildas och får den säkerhet som följer av en god och gedigen utbildning. Där är antalet utbildningsplatser helt avgörande. Uppskattningen är att det behövs 5 000 nya chaufförer per år, men utbildningsväsendet kommer i bästa fall att kunna prestera 1 500 per år, vilket är långt ifrån behovet.

Därför, herr talman, yrkar jag bifall till reservation 7 och i övrigt bifall till utskottets förslag.

(Applåder)

Anf. 44 STEN BERGHEDEN (M) replik:

Herr talman! Som Lars Ohly själv beskrev har han inte varit med så mycket i beredningen av arbetet utan har läst in sig i efterhand. Jag kan upplysa Lars Ohly om att vi har jobbat med detta i trafikutskottet i två och ett halvt års tid. Vi har lagt fram ett antal förslag. Vi har suttit med åkerinäringen och olika myndigheter för att komma fram till detta. Så jobbar en seriös regering för att kunna lägga fram seriösa förslag som har bärighet i förhållande till EU:s direktiv och svensk lagstiftning i övrigt, så att vi kan stå för dem och så att det också fungerar i praktiken.

Lars Ohly säger att vi inte behöver bry oss om EU:s direktiv. Jag vet var Lars Ohly och hans parti står när det gäller EU. Vi behöver inte bry oss om någonting som EU gör, utan vi ska helst gå ur, enligt Lars Ohly. Tanken är lite märklig. Vi som är ett så exportberoende land har stor nytta av att vara med i EU och jobba vidare för att få bättre välstånd i detta land genom handel inom EU. Då är det oerhört viktigt att lastbils-trafiken och cabotagetrafiken fungerar i Sverige, så att vi kan göra de affärer vi behöver göra.

Lars Ohly tog också upp att detta inte är några nya problem. Nej, ni satt i tolv år innan och brydde er inte om de här problemen. När vi tog tag i frågan för två och ett halvt år sedan visade vi att vi menar allvar med detta. Nu lägger vi fram ett antal förslag. Vi har gjort en hel del. Du kan läsa protokollet sedan, Lars Ohly, så att du blir ännu mer påläst om vad vi faktiskt har gjort under den här resans gång.

Är det några fler regler i EU du tycker att vi kan strunta i, Lars Ohly? I så fall vore det bra om du redovisade det här i kammaren.

Anf. 45 LARS OHLY (V) replik:

Herr talman! Jag tror att Sten Bergheden ska vara lite försiktig med att använda ordet ”seriös” om han ska fortsätta med den här debattekniken. Det är nämligen så att jag inte på någon punkt sade att vi kan strunta i EU-direktiv. Jag sade tvärtom att jag tycker att vi tyvärr ibland är alldeles för bundna av EU-direktiv. Men det är riktigt att jag tycker att vi ska vara lite olydiga, särskilt när vi ser de tydliga effekterna, som också ibland går direkt emot det som EU självt säger är syftet med olika regler. Då ska vi påvisa det och arbeta för förändring. Vi ska visa att det finns andra sätt att garantera det som i grund och botten är väldigt bra, nämligen den fria rörligheten över gränserna. Vi ska kunna göra det. Då tror jag att det är bra ifall vi är lite seriösa och lyssnar på vad respektive parti säger.

Jag har några motfrågor. Om det nu är så oseriöst att föreslå det utskottet säger, vilket förslag är det som skulle leda till försämrade villkor

för svensk åkerinäring? Vilket förslag skulle leda till att vi fick svårare att hantera de problem som vi ser på svenska vägar, med oseriösa företag, utnyttjande av förare, regelverk som inte följs och falska F-skattsedlar? På vilket sätt skulle majoritetens förslag, som jag hoppas att riksdagen ställer sig bakom, på ett enda sätt försvåra ett seriöst arbete mot de här problemen, Sten Bergheden?

Prot. 2013/14:102

16 april

Yrkestrafik

Anf. 46 STEN BERGHEDEN (M) replik:

Herr talman! Om Lars Ohly tar sig tid att läsa in sig på den här frågan fullt ut och faktiskt också läser efteråt i protokollet från dagens debatt vad jag sade i mitt anförande kommer han att kunna se att jag talade om saker vi gjort på minst 23 punkter. Vi har lagt fram förslag, och vi har redan genomfört en hel del av de tidigare förslagen från utredningsgruppen när det gäller beställaransvar och annat. Ni talar från Vänsterns sida om att detta är otillräckligt och att mer måste göras, och så kommer ni fram till att vi ska höja böterna ännu mer. Men åkerinäringen vill vara med i den diskussionen; man påstår att det finns både bötesnivåer som är för höga och bötesnivåer som är för låga.

Den andra saken är Hollandsmodellen. Åkerinäringen vill absolut inte ha in den modellen i Sverige, med tanke på att man har arbetstoppar då man tillfälligt måste anställa extra chaufförer. Det kan vara säsongsarbete och annat. Om er modell infördes skulle det vara omöjligt att ha de tillfälliga anställningarna. Åkerinäringen säger nej i den delen.

Man säger också nej till timeout. En sådan skulle innebära att våra svenska företag helt plötsligt inte kunde handla med Europa. Vad skulle det innebära för vår del? Att vi ska jaga olaglig trafik är självklart, och det har vi lagt fram förslag om. Läser du protokollet ser du vad som är gjort och vad som är på gång, Lars Ohly. Det viktiga är att vi inte kan göra detta som enskilt land; det är inget annat land i EU som har krävt någon timeout från cabotagereglerna. Däremot ska vi självklart se till att trafiken är laglig.

Tala nu om för åkerierna och de andra företagen att ni är beredda att stoppa trafiken från och till Sverige under sex månader och eventuellt också förlänga stoppet ytterligare! Tala om det nu! Är det så ni har tänkt?

Anf. 47 LARS OHLY (V) replik:

Herr talman! Det socialdemokratiska partiet gick till val 2002 på parollen "Stolt men inte nöjd". Jag var lite tveksam till det. Det lät lite förmätet. Men det hade varit ännu värre ifall de hade sagt "Stolta och nöjda". Och det är vad ni gör. Ni är så nöjda med allting. Var finns problemen? Nej, allt är på gång! Ni håller på att lösa allting. Visserligen gjorde ni ingenting de första fem åren; du säger själv, Sten Bergheden, att ni började för två och ett halvt år sedan. Men sedan har ni satt i gång massor med saker och processer och en projektgrupp, och nu kommer minsann allt att lösas sig. Jag tror inte på det där, och jag tror inte heller att de flesta som arbetar inom den här branschen eller känner till den tror på det. Det sker för lite, och det sker inte med tillräcklig styrka.

Därför är kritiken mot utskottsförslagen ganska tandlös. Den kommer från en regering som inte har gjort tillräckligt men ändå är ganska nöjd. Men man kan inte vara nöjd när man ser situationen på vägarna i dag.

När vi skriver om den holländska modellen skriver vi inte att vi ska kopiera den rakt av. Vi skriver att vi tycker att det är rimligt att man kan göra vissa undantag, så det finns redan där ett hinder för det Sten Bergheden har farhågor om. Utskottsmajoriteten har alltså tänkt igenom detta. Det finns goda förslag. Jag som läst på i efterhand tycker att det finns en väldigt stark logik i att saker och ting måste göras. Nu måste någonting förändras för att vi ska komma till rätta med problemen. Regeringspartierna framstår som de som sätter sig med armarna i kors och säger att allt kommer att bli bra.
(Applåder)

Anf. 48 LARS TYSKLIND (FP) replik:

Herr talman! Att Lars Ohly och Vänsterpartiet tar upp detta med EU och hur man ska följa dess regelverk är inte så konstigt; som Sten Bergheden sade vill Vänsterpartiet inte vara kvar i EU över huvud taget. Men den diskussionen kanske vi kan lämna därhän så länge.

Lars Ohly ”citerade” mig när det gällde Hollandsmodellen, som jag inte nämnde med ett ord i mitt huvudanförande. Jag kan däremot ta upp den lite grann nu, eftersom Lars Ohly som han själv påpekar inte varit med i beredningsarbetet. Vi tog upp Hollandsmodellen vid en träff som vi hade i trafikutskottet den 25 mars med Sveriges Åkeriföretag, Transportarbetareförbundet och Transportindustriförbundet. Problemet var att de egentligen inte kunde berätta för oss vad modellen handlar om, för informationen fanns inte i en översatt version. Den fanns tydligen bara på holländska, och det kunde man inte läsa. Det är väldigt svårt för oss att ta ställning till den modellen över huvud taget. Men den samlade oppositionen, Vänsterpartiet tillsammans med Sverigedemokraterna, Socialdemokraterna och Miljöpartiet, är tydligen tvärsäkra på vad det handlar om.

Det som jag däremot tog upp i mitt huvudanförande var vilken arbetsordning man har. Oppositionen har en självklar rättighet att kritisera sittande regering, herr talman. Det är helt i sin ordning.

Men det är också i sin ordning att säga konkret vad man vill. Vi är inte nöjda, och det är därför det pågår en förändring. Men vad är det konkret som Vänsterpartiet vill att regeringen ska göra mer än den gör just nu? Vad är det för åtgärder som vi ska lägga till?

Anf. 49 LARS OHLY (V) replik:

Herr talman! Om de sex tillkännagivandena inte innehåller något behöver ni ju inte vara emot dem. Om ni menar att de inte förändrar något kan ni väl ställa er bakom dem? Då är vi ju överens.

Problembeskrivningen tycks vi vara hyfsat överens om. Det är inte okej med brott mot cabotagebestämmelserna. Det är inte okej att oseriösa företag i dag utnyttjar personer på ett sätt som skapar osäkerhet på de svenska vägarna. Det är inte okej att seriösa företag håller på att konkurreras ut.

Men då borde vi väl kunna vara överens om det här också? Eller kan det vara så att de sex tillkännagivandena faktiskt innehåller en del som skulle leda till att regeringen måste göra någonting och att det är därför som ni är emot? Ni vill att regeringen själv ska ta alla initiativ, och ni vill inte visa att regeringen faktiskt har varit väldigt passiv. Det är ju vad ett sådant här riksdagsbeslut kommer att visa. Majoriteten av riksdagen

säger: Ni har varit alldeles för passiva och gjort alldeles för lite. Nu måste mer göras snabbare för att komma till rätta med problemen på de svenska vägarna.

Detta är, tycker jag, ett ansvarsfullt förhållningssätt från ett utskott och en riksdagsmajoritet som inte bara uppmärksammar problemen utan också säger att det som har gjorts hittills har varit alldeles för lite, och nu måste mer göras. Det är det som tillkännagivandena går ut på.

Jag ber Lars Tysklind om ursäkt för att jag lade Sten Berghedens ord i hans mun. Det ska inte ske i fortsättningen. Jag garanterar det.

Anf. 50 LARS TYSKLIND (FP) replik:

Herr talman! När man gör ett tillkännagivande till regeringen måste man väl ha en vilja att regeringen ska göra något mer och att det ska ändra någon process? Det är ju detta vi diskuterar, och det är detta som reservationerna handlar om. I reservationerna beskriver vi från Alliansens sida de processer som pågår.

Då kommer vi till slutsatsen att tillkännagivandena egentligen inte tillför något. Vi kan ju inte hålla på att ge en massa tillkännagivanden till regeringen om vi inte konkret vill att regeringen ska ändra riktning eller göra något annat än den gör. Det var detta min fråga till Lars Ohly egentligen handlade om: Vad är det som Vänsterpartiet tillsammans med sverigedemokrater, socialdemokrater och miljöpartister vill att regeringen mer ska göra? Var lite mer konkret!

Lars Ohly måste väl hålla med om att det inte kan gå inflation i tillkännagivandena, så att vi måste göra tillkännagivanden om allt som vi tycker. Ett tillkännagivande har ju ett syfte i sammanhanget om det ska vara seriöst, riktigt och ha tyngd. Det ska handla om att vi vill att politiken ska ändra riktning.

Den politik som regeringen nu utarbetar på detta område kan jag inte se annat än att den är väldigt ambitiös. Vi är helt överens om att ingen är för olaglig cabotagetrafik. Det är ingen som är för att man bryter regelverket på våra vägar. Det är ingen som är för osund konkurrens och så vidare. Vi är för samma saker.

I mitt anförande tog jag upp mycket om hur vi arbetar. För att det ska vara seriöst måste vi konkret vilja något annat om vi gör ett tillkännagivande, och det är min fråga: Vad är det som Vänsterpartiet konkret vill att regeringen ska göra och som den inte gör just nu?

Anf. 51 LARS OHLY (V) replik:

Herr talman! Jag tror att det är bra om man bestämmer sig för vilken angreppspunkt man vill använda. Antingen har vi inga konkreta förslag och inget av det som vi föreslår kommer att få någon som helst betydelse, och då finns det ju ingen som helst anledning att reservera sig, utan regeringen kan fortsätta med sitt. Eller så innebär de förslag som utskottsmajoriteten står för något nytt som regeringen inte har tänkt på eller inte vill göra. Då ska man reservera sig och vara emot.

Jag uppfattar att man har reserverat sig för att man anser att våra tillkännagivanden är felaktiga och att det definitivt inte är något som Lars Tysklind eller andra tycker att riksdagen ska fatta beslut om.

Vi är ganska tydliga. I alla våra förslag är vi konkreta. Det gäller till exempel vilka papper man ska kunna visa upp och vilka tidsregler som

ska gälla. Om överträdelseerna när det gäller cabotagereglerna fortsätter bör vi faktiskt begära ett tillfälligt uppehåll helt enkelt därför att situationen är så kaotisk och allvarig för den svenska åkerinäringen.

Jag sade i mitt anförande att jag verkligen inte tror att Lars Tysklind eller andra inte vill bekämpa den brottslighet och de oseriösa företag som är alldeles för ofta förekommande i den här branschen. Men jag undrar lite stilla vilka det är som jublar om tillkännagivandena inte antas? Vilka är det som tycker att det är bäst om man fortsätter som nu och säger att allt är på gång och att det kommer att lösa sig ändå? Jo, jag tror att det är just de oseriösa företag som Lars Tysklind säger sig vilja bekämpa.
(Applåder)

Anf. 52 TONY WIKLANDER (SD):

Herr talman! Vi diskuterar i dag utskottsbetänkandet *Yrkestrafik*. För att vara lite historisk kan jag citera Sten Bergheden och säga att han, eller rättare sagt vi, i två och ett halvt år har arbetat med de här frågorna.

Jag har i min hand den tillsyn som utskottet gjorde. Den skrevs under av en representant för varje parti i mars 2012. Första namnet som står där är Sten Bergheden, som ledde det arbetet.

Jag har citerat den i andra sammanhang och varit riktigt stolt över den. Vi kom då fram till att partierna var rörande överens. Jag kan inte erinra mig någon enda punkt där vi sade emot varandra. Vi var själva ganska förvånade, men så blev det. Den har under resans gång citerats ibland, och man har återkommit till den. Men sedan har det inte blivit mer med det.

Nu är det samma Sten Bergheden som hetsar upp sig över tillkännagivandena, som sägs inte betyda någonting. Jag begriper heller inte varför. De här förhållandena var naturligtvis inte okända 2012 när uppföljningen gjordes, utan de var väl diskuterade inom partierna, och man visste att det var sådant man måste ta itu med. Men än en gång hände ingenting.

Jag har här en liten artikel ur dagens nummer av Dagens Nyheter. Där säger branschorganisationen Sveriges Åkeriföretag: "Det måste löna sig bättre att erbjuda schysta arbetsvillkor, trafiksäkra bilar och nyktra chaufförer." Svårare än så är det egentligen inte. Detta borde vi ha lyssnat på. När sedan vi i oppositionen, som för tillfället är majoriteten i den här frågan, lägger fram våra väl motiverade yrkanden, får vi svar i samma artikel: Vi ägnar oss åt "plakatpolitik" och sysslar med "protektionism".

Då blir jag lite orolig. Jag undrar: Kommer den här regeringen att över huvud taget ta riksdagsbeslutet, om det nu blir ett sådant, på allvar? Man tycks ju mena att vi är ett gäng protektionister som kommer med illasinnade förslag.

Jag tror att regeringen kanske gör som med en del andra beslut där allianspartierna blivit överkörda. Man lägger dem i skåpet, och där får de ligga. Vi får se vad det kommer att bli av vårt tillkännagivande om mobilprat. Riksdagen har tagit upp det i tre fyra omgångar, och hela tiden har man lyckats manipulera bort det.

Jag tror att de tillkännagivanden som vi har är väsentliga. De är genomtänkta, både när det gäller cabotage och andra tvivelaktigheter som andra talare har berättat om. Det finns ingen anledning att upprepa vad de har sagt. Jag tror att det blir en annan regering som kommer att få verk-

ställa detta, för det kommer nog inte att hända så värst mycket mer i år. Och allt det som man då säger sig redan ha utträttat och som är klart, och där man säger att vi snarare försvarar det hela – lägg fram det på bordet, så får vi se om det kanske är användbart under en kommande mandatperiod!

Det är inte alls så att man i den svenska branschen är nöjd med detta, som framskymtar i vissa detaljer. Det är inte alls på det viset. De var här hos oss i riksdagen för inte alltför länge sedan och berättade hur deras vardag är. Det var inte roligt alls att höra. Jag vet att flera av er var och lyssnade och blev betänksamma.

Det finns inte tid att söla så mycket mer. Medan gräset gror dör kon, lyder ett gammalt ordspråk. Så är det; man konkurreras ut. Det handlar om riktigt ordentlig lönedumpning. Det handlar också om andra saker. I Skåne är man nästan i uppror på landsbygden över alla dieselstöldar som hänförs till lastbilstrafiken utan att man i regel får tag i någon förövare.

Vi vill ha bort dessa avarter, och jag tror att vi alla är överens om det. Låt oss då göra det, och ta tillkännagivandena för vad de är.

Herr talman! Mycket mer tycker jag inte behöver sägas, utan vi ser den närmaste tiden an. Kommer det att ske en upprykning i den här regeringen, eller måste vi invänta en ny? I värsta fall får vi göra det.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Anf. 53 ANDERS ÅKESSON (C) replik:

Herr talman! Jag skulle vilja ställa en fråga till Tony Wiklander, sverigedemokrat och ingående i den majoritet i utskottet – Sverigedemokraterna, Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet – som gör dessa tillkännagivanden.

Som ett av underlagen, Tony Wiklander, i betänkandet finns en motion från dig och Anna Hagwall där ni framför att i dagsläget körs alltför många okontrollerade transporter i landet och att cabotagetrafiken måste stoppas för att motverka en snedvriden konkurrens i åkeribranschen. Enligt motionärerna ska transport i Sverige endast få ske med *en* direkt leverans enligt förarens transporthandlingar, varefter föraren omedelbart ska vända och köra tillbaka till ursprungslandet.

Herr talman! Det vore intressant att få utvecklat vad herr Wiklander tror skulle bli effekten av att vi som ett av världens mest handelsberoende länder förbjuder cabotage. Anser Wiklander att cabotage per definition är olagligt? Och vilket syfte har Wiklander egentligen bakom att vilja förbjuda all gränsöverskridande trafik?

Anf. 54 TONY WIKLANDER (SD) replik:

Herr talman! Det ska inte bli så svårt att besvara. Vi tog i ordentligt när det gäller cabotage, för vi ser det som en väldigt allvarlig sak.

Sedan har jag ändå valt att stödja en motion som heter T510 och som säger så här: Om regeringen inte lyckas komma till rätta med dagens situation med en stor mängd illegal inrikestrafik i Sverige vill motionärerna att regeringen skriver till EU-kommissionen och begär en tillfällig timeout för cabotagetransporter i Sverige tills regeringen har lyckats skaffa sig kontroll över situationen. Det är denna motion jag har yrkat bifall till.

Jag varken överdriver eller förringar cabotaget. Medan ni inom Alliansen säger att detta nästan är försumbart – att det bara är fråga om 2 procent av de totala transportvolymerna – talar de undersökningar som faktiskt har gjorts av Lunds tekniska högskola för att omfattningen av överträdelserna mot de gällande cabotagereglererna och förekomsten av olaga yrkesmässig transport är långt större än vad som tidigare har varit känt.

När detta nu har blivit känt kanske även Anders Åkesson skulle kunna ta sig en funderare över det.

Anf. 55 ANDERS ÅKESSON (C) replik:

Herr talman! Låt mig vara jättetydlig med att jag på intet sätt underskattar bekymret, dynamiken och eländet bakom kriminalitet och annat som kan dölja sig bakom det vi har ägnat en debatt åt att beskriva.

Men nu gällde det den motion som Tony Wiklander har skrivit tillsammans med Anna Hagwall. Jag får väl utgå ifrån att om man skriver en motion till kammaren, herr talman, menar man någonting med den. Vi har behandlat motionen i riksdagen, och då måste man rimligen ha någon avsikt bakom den.

Jag ska göra en ytterligare konkretisering så att Tony förstår min fråga: Vad skulle effekterna bli på företagens transportekonomi och på företagens miljöambitioner? Vad skulle den rent praktiska effekten bli av att varenda utifrån kommande lastbil vänder vid gränsen, försvinner och drar snabbare än en månadslön?

Därför upprepar jag frågorna till Tony Wiklander: Vad tror han blir effekten av att vi förbjuder cabotage? Är cabotage olagligt? Och vilket syfte är det egentligen Tony Wiklander är ute efter när han vill stoppa all gränsöverskridande trafik i det land i världen som för sitt välbefinnande är det som kanske är mest beroende av handel med andra länder? Vad tror Tony Wiklander skulle bli effekten på landets ekonomi?

Och kom nu inte dragandes med att Anders Åkesson, det vill säga jag, inte vill göra någonting åt kriminalitet! Det har inte med saken att göra. Nu handlar det om ett befäst regelverk i Europa som heter cabotage och som innebär att vi reglerar gränsöverskridande handel. Det vill Sverigedemokraterna och Tony Wiklander ta bort. Vad skulle bli effekterna i Sverige, Tony Wiklander? Jag är jättespänd på svaret.

Anf. 56 TONY WIKLANDER (SD) replik:

Herr talman! Jag får väl försöka än en gång att berätta det för Anders Åkesson.

Jag jobbar pragmatiskt. Det finns två ytterligheter i den här delen om cabotagetrafik. Den ena tar jag gärna åt mig av själv. Vi vill ha stopp på det här. Det går inte att bara ta på sig silkesvantarna och tro att det ordnar sig lite av sig självt bara man säger ajabaja. Den andra ytterligheten har jag hört av moderaterna i utskottet: Det är lika bra att avskaffa cabotagereglererna, för de följs ändå inte. Det har jag hört flera gånger, och jag hoppas att Anders Åkesson också har hört det.

Vår motion har vi väckt till förmån för det förslag som jag tyckte var bättre; svårare är det inte. Vi jobbar fortfarande pragmatiskt med frågan. Om vi nu är så rörande överens om att göra någonting åt de här avarterna, som faktiskt är mycket mer omfattande än vad Alliansen tydligen har

Anf. 57 STEN BERGHEDEN (M) replik:

Herr talman! Jag skulle gärna vilja fortsätta att utveckla den tråd som Åkesson så förnämligt tog upp när det gäller just motionen. Faktum är att om vi ska göra som Sverigedemokraterna har motionerat om här i riksdagen – att en transport sker in till ett företag, att man lämnar av sin last och sedan omedelbart lämnar landet igen – skulle det innebära att det blir minst dubbelt så dyrt att transportera saker och förnödenheter till våra företag.

Sverigedemokraterna kanske inte har tänkt till när de skrev motionen, men då tycker jag att det vore klädsamt om man erkände det i stället för att försöka komma med att man har stött en annan motion i utskottet i stället för sin egen. Sverigedemokraterna har ändå skrivit motionen och försökt väcka den. Om de hade haft egen majoritet skulle de alltså ha stoppat cabotagetrafiken fullt ut.

Jag vill gärna ha svar på detta: Hur lönsamt är det för svenska företag att få in grejer till landet om bilarna sedan ska gå tomma ut? Är det bra för miljön? Nästa följdfråga blir: Är detta också rimligt när svenska åkier åker ned till Paris eller någon annanstans med förnödenheter? Är det meningen att även de ska gå tomma hem till Sverige igen i så fall? Jag vill gärna att Tony Wiklander utvecklar den biten och förklarar lite grann hur tankegångarna ser ut inom Sverigedemokraterna just i denna del.

Sedan tycker jag att det är bra att Tony Wiklander lyfter upp att vi var överens i utredningsgruppen. Vi lade fram tolv eller tretton olika förslag. Om du sätter dig på din kammare, Tony, och går igenom det här kommer du att se att mycket av det som vi kom fram till är genomfört, är på gång att genomföras eller att det till och med finns mer grejer som i dag har tagits upp när det gäller att jaga falska F-skattsedlar och falska chaufförer som inte betalar skatt i Sverige. Vi har alltså gjort mer än vad vi kom fram till.

Svara gärna på frågan: Ska svenska företag inte få ta med sig last från utlandet?

Anf. 58 TONY WIKLANDER (SD) replik:

Herr talman! Nu har jag redan två gånger berättat om det här. Vi kan naturligtvis gå igenom alla de 3 000–4 000 motioner som lämnas in. 99 procent av dem blir avslagna, och dem brukar man inte ägna så mycket kraft åt sedan om de inte väcks igen. Nu är sanningen den att jag ingår i den majoritet som förordar den motion som jag har läst högt ur en gång. Jag behöver alltså inte göra det en gång till.

Vi har fortfarande någon sorts förhoppning om att regeringen ska bättra sig. Gör den inte det vill vi alltså gå till EU-kommissionen och begära en tillfällig timeout för cabotagetransporter.

Jag skulle vilja ställa en motfråga till Sten Bergheden som är moderat. Hans kolleger ger ibland uttryck för uppfattningen att reglerna för cabotage ska tas bort för att man ändå inte kan göra någonting åt dem. Man menar ungefär: Låt dem köra på, det blir bra med konkurrens. Är det Sten Berghedens åsikt också?

Yrkestrafik

Anf. 59 STEN BERGHEDEN (M) replik:

Herr talman! Jag noterar att jag inte fick svar på om svenska chaufförer ska få ta med sig något från utlandet eller inte. Jag förstår att det är oerhört pinsamt för Tony Wiklander att ha lagt fram en motion som är så pass dåligt genomtänkt.

När det gäller cabotageregler kan du få ett tydligt och klart svar, Tony Wiklander. Så länge vi har cabotageregler i EU står vi bakom dem. Transporterna ska vara lagliga, och vi ska se till att vi har en bra och laglig cabotagetrafik i hela Europa som följer de lagar och regler som gäller.

Du tog upp det här med en timeout, och det vill jag också ha ett svar på. Vad innebär det för svenska företag om man inte längre kan handla med varor för att ni tillfälligt skulle begära en timeout på sex månader? Vilka konsekvenser skulle det föra med sig?

Sedan vill jag också gärna att du svarar på en annan sak. På s. 25 har ni fyra partier i majoritet som har samarbetat om det här utskottsbetänkandet skrivit under. Där står: "Utskottet anser att ett beslut om klampning bör kunna fattas av enskild polis och gälla till dess böter eller en sanktionsavgift har erlagts eller att säkerhet har ställts." Så långt är det bra. Sedan kommer något som jag gärna vill att du utvecklar, Tony. "Utskottet menar även att det bör övervägas om själva klampningen förutom av polisen eventuellt även skulle kunna utföras av ett vaktbolag eller ett företag som sysslar med bilbärgning."

Är det några fler företag i landet som du tycker skulle kunna ägna sig åt klampning av lastbilar i Sverige utöver vaktbolag och bilbärgningsföretag?

Anf. 60 TONY WIKLANDER (SD) replik:

Herr talman! Det där var saker som diskuterades när vi höll på med tillsynen av yrkesmässiga godstransporter. Jag kommer ihåg att vi diskuterade ganska ingående att göra någonting för att förbättra kontrollerna. Den lilla skara som sköter detta i dag är ganska tynande. Flera går i pension. Jag talade om att kanske finna olika lösningar för en ny specialistkår inom det här fältet. Det kan alltså mycket väl vara ett inslag i detta.

Jag förstår fortfarande inte konflikten mellan vad vi har sagt i en motion och vad som gäller här i dag. Här gäller tillkännagivandena därest riksdagens majoritet röstar för dem. Sverigedemokraterna har inga som helst problem med att ställa sig bakom andras motioner så länge vi finner att de uträttar någonting. Det tror jag faktiskt att det här kommer att göra, om inte med denna regering så förhoppningsvis med en kommande.

Anf. 61 ANNELIE ENOCHSON (KD):

Herr talman! Jag vill vara mycket kort i denna debatt och uttala mitt stöd till mina tre alliansvänner och deras anföranden i kammaren.

Det har från den samlade oppositionen gått inflation i tillkännagivanden från trafikutskottet, och man slår in öppna dörrar. Det märks att vi närmar oss ett val och att valrörelsetaktiken tilltar i stället för att man agerar seriöst.

Om ordet "tillkännagivande" står det följande i en ordbok: Beslut där riksdagen meddelar regeringen sin åsikt. I ett tillkännagivande kan riks-

dagen till exempel uttala att den anser att en viss fråga bör utredas eller att regeringen bör komma med ett förslag.

Det är precis det som sker. Regeringen är ju på gång att leverera på alla de punkter där oppositionen lämnar tillkännagivanden. Vi har i sex reservationer påpekat att det mesta av det som den samlade oppositionen vill genom sina sex tillkännagivanden redan är på gång med lagrådsremisser, med remissrundor och med propositioner. Klampning är på gång, en förstärkning av kontrollverksamheten är på gång, en förstärkning av regelefterlevnaden är på gång, en minskning av överträdelserna mot cabotagettransportbestämmelserna är på gång, bötesstraffen är på gång att ses över med mera.

Låt mig avsluta med att direkt läsa från våra reservationer: ”Mot bakgrund av detta ställer vi oss frågande till varför Socialdemokraterna, Sverigedemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet finner anledning att gemensamt presentera förslag som innebär att riksdagen i detta skede ska föregripa den pågående processen. Vi anser att detta agerande är mycket olyckligt och befärar att detta i värsta fall kan motverka sitt syfte då det intensiva beredningsarbete som nu pågår därigenom kan komma att försenas liksom införandet av angelägna ändringar i regelverken.”

Kristdemokraterna ställer sig bakom alla reservationer som vi i Alliansen har, men vi yrkar bifall endast till reservation 5.

Jag vill önska alla en glad påsk!

(Applåder)

Anf. 62 LEIF PETTERSSON (S):

Herr talman! Jag beklagar att jag inte hann in i kammaren i tid tidigare. Föregående debatt gick betydligt snabbare än vad jag trodde.

Nästan åtta år har nu gått sedan den moderatledda regeringen tillträdde. Stora ord om ständigt nya historiska satsningar på infrastrukturen har yttrats under denna tid. Det har varit mycket snack och lite verkstad. Under åtta år med en moderatledd regering har inga verksamma åtgärder satts in eller beslutats om som hindrar fuskets inom åkeribranschen. Under åtta år har inga verksamma åtgärder beslutats om eller satts in mot att människor hänsynslöst utnyttjas av skrupelfria företag inom åkeribranschen. Under åtta år har inga verksamma åtgärder satts in eller beslutats om som har säkrat konkurrens på lika villkor. Under åtta år har ingenting gjorts.

Men nu, i regeringstidens elfte timme, kommer så några förslag på åtgärder. Det är förslag som i mångt och mycket är slag i luften och som inte löser problemen. Det är förslag som om regeringen menat allvar skulle ha kunnat tas fram långt tidigare så att riksdagen hade kunnat fatta beslut före sommaren. Men då hade ju fakta kommit fram: Åtgärderna som föreslås räcker inte. Kejsaren är naken.

Vad är det då som regeringen har föreslagit, och varför är våra tillkännagivanden så viktiga? För det första: Inget förslag om skärpning av beställaransvaret finns. Det är nog den största besvikelsen i det förslag som lades fram. Vi menar att ett strikt beställaransvar skulle göra det mycket svårare att genomföra transporter där kostnaden för transporten enligt alla rimliga bedömningar inte kan ske till det pris som offererats om lagar och avtal följs. Ansvar för att detta kontrolleras och följs

måste ligga på beställaren, oavsett om det är ett enskilt företag eller en speditör. Och kontrollen måste ske i alla led.

Vi kan naturligtvis ha en myndighet som gör det här, men det ter sig orimligt att bygga upp en stor byråkrati för att klara detta. I stället borde det ligga i allas intresse att vi får vita jobb där skatter och avgifter betalas och den anställde får avtalsenlig lön. Om alla regler följs får vi en konkurrens på lika villkor. Det är där beställansvaret gör mest nytta. Det vill regeringen inte ta i med tång.

Anledningen till detta uttrycktes ganska tydligt av infrastrukturminister Catharina Elmsäter-Svärd i en interpellationsdebatt med utskottsordföranden Anders Ygeman den 17 januari. Då deklarerade hon klart och tydligt att den moderatledda regeringen vill se en total avreglering av transportmarknaden i samma anda som EU:s vitbok anger. Understöd i sin uppfattning har statsrådet fått av den moderate EU-parlamentarikern Christofer Fjellner.

För det andra är det klampningen. Förslaget innebär att den polisman som stoppar fordonet inte själv får besluta om klampning. Av någon för mig outgrundlig anledning ska, som det står, polismyndigheten fatta beslutet – oklart om det är rikspolischefen eller vakthavande befäl. Det borde rimligtvis vara den polisman som stoppar fordonet och undersöker det som också har befogenheten att klampa.

Jag besökte i går polisutbildningen i Umeå och träffade trafikpoliser som vidareutbildas i bland annat detta. De var väldigt tydliga: Vi måste själva få göra det här. Jag håller med.

Klampningen får inte heller vara längre än 24 timmar. Vad händer efter 24 timmar om inte böter och avgifter är betalade? Vad händer med ett trafikfarligt fordon om det inte är satt i stånd efter 24 timmar? Jo, chauffören har fått sin dygnsvila och kan obehindrat köra därifrån. Det blir business as usual.

Nu har jag inte mer talartid, men jag skulle gärna vilja ha det. Vi får väl se hur det går. Är det någon som har begärt replik? Nej. Då begär jag ordet igen.

Anf. 63 LEIF PETTERSSON (S):

Herr talman! Då kan jag fortsätta.

För det tredje är det sanktionsavgifterna. De är satta till 20 000 kronor, och 20 000 framstår som en ganska hög summa, men jämfört med andra avgifter på detta område är det faktiskt ingenting.

Om ett åkeri har felaktigheter i sin färdskrivare, om man inte har skött kör- och vilotider riktigt och så vidare, hamnar man ganska snabbt på en sanktionsavgift på 200 000 kronor, som är maxbeloppet. I detta sammanhang måste man se 20 000 som en mycket liten summa. Vi menar att den åtminstone måste fördubblas, och det borde regeringen kunna åstadkomma.

Låt mig också få påminna om den rapport som utskottet var helt enigt om för två år sedan – en rapport som jag och många med mig ställde stort hopp till. Vi trodde att det skulle bli fart på åtgärderna. Jag började tvivla på de borgerligas vilja när man efter att rapporten hade lämnats till utskottet inte ville göra mer för att göra den känd. Regeringen skulle få kännedom om det här genom personliga kontakter. Hur övriga utskott skulle få reda på det vete sjutton – möjligen genom att man skickade

rapporten till dem. Det bidde en tummetott av denna mycket viktiga och riktiga rapport.

Herr talman! Med våra förslag till åtgärder finns det hopp om framtiden för svensk åkerinäring. Men med den avreglering som regeringen, ivrigt supportad av moderata Europaparlamentariker, vill se är framtiden mörk.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under 9 §.)

Prot. 2013/14:102

16 april

Yrkestrafik

7 § Riksbankens förvaltning 2013

Finansutskottets betänkande 2013/14:FiU23

Riksbankens förvaltning 2013 (framst. 2013/14:RB1, framst.

2013/14:RB2 och redog. 2013/14:RR2)

föredrogs.

Riksbankens

förvaltning 2013

Anf. 64 JÖRGEN HELLMAN (S):

Herr talman! Jag yrkar bifall till finansutskottets förslag.

För ett år sedan när vi behandlade detta ärende talade jag om att vi behöver ett tydligare ramverk: Finansinspektionens roll, Riksbankens eget kapital, upplåning till valutareserven, storleken på valutareserven, ansvarsfördelningen mellan Riksbanken och Riksgälden, beslutsordningen mellan riksdagen, regeringen och myndigheter. Finanskriskommittén har sedan dess kommit med sina förslag, och utredningen om Riksbankens kapital har lagt fram förslag. Vi får se vad dessa förslag kommer att leda till för beslut här i riksdagen och hos myndigheterna. Jag tycker att det är positivt att stabilitetsrådet nu är bildat.

I dag behandlar vi ansvarsprövning av Riksbanken. Riksbankens resultat var förra året -2 miljarder kronor, men ändå delar banken ut 3,3 miljarder till staten. Denna utdelning beror på att det är en beslutad beräkningsmodell, så utdelningen baserar sig på ett medeltal med resultat några år tillbaka.

Det är naturligtvis bekymmersamt att Riksbanken prognostiserar flera års minusresultat. Detta beror på att man tjänar pengar på ränta, och den är relativt låg.

Ser man på Riksbankens årsredovisning de senaste två mandatperioderna präglas de naturligtvis av finanskrisen och den kraftiga inbromsningen i världsekonomin. Den snabba inbromsningen gjorde att reporäntan sänktes till en historiskt låg nivå på 0,25 procent, och Riksbanken skapade extraordinära krisåtgärder. När vi läser 2011 års verksamhet och årsredovisning ser vi att Riksbanken då redan hade avvecklat de extraordinära krisåtgärderna.

Av 2013 års balansräknings skuldsida framgår att posten Utelöpande sedlar och mynt under förra året minskade med närmare 11 miljarder. Det totala värdet på utelöpande sedlar och mynt är knappt 86 miljarder nu. Ser man det över en femårsperiod har utestående sedlar och mynt minskat med 25 miljarder kronor. Det beror naturligtvis på den minskade kontanthanteringen i samhället och förändringen av 1 000-kronorssedeln.

Riksbanken bedömer att denna utveckling kommer att fortsätta. Jag tycker att Riksbanken tidigare förtjänstfullt har analyserat effekterna av denna utveckling. Men fortsätter trenden är det naturligtvis viktigt att man ser över och utreder detta framöver, beroende på att den finansiella ställningen och stabiliteten påverkas av om det finns sedlar och mynt i samhället.

Vi får en del signaler om problem. Det svenska föreningslivet har svårt att sätta in pengar på konton på bankkontor beroende på att de inte tar emot kontanter. Detta område måste ses över framöver.

Herr talman! Riksbanken har fått riksdagens uppdrag att främja ett säkert och effektivt betalningssystem. Riksbankens roll är central på detta område. Själva det centrala betalningssystemet, det så kallade RIX-systemet, har stor betydelse för det finansiella systemet.

Vi socialdemokrater är oroad över att det är en extern operatör som svarar för den funktionella driften. Det är svårt att tydligt definiera ansvarsförhållanden, och enligt vår mening har Riksbanken ett vidsträckt ansvar för ett fungerande betalningssystem. Snart måste detta följas upp och utvärderas. Vi ser RIX inte bara som ett datasystem utan som ett system med kritisk betydelse för att det finansiella systemet ska fungera väl. Misstag kan vara dyra för samhällsekonomin.

Herr talman! Vi ska inte utvärdera penningpolitiken i dag. Men läser man betänkandet ser man att ett tjugotal sidor handlar om penningpolitiken, så jag tänkte ändå nämna den. Vi kommer ju att utvärdera penningpolitiken i denna kammare den 16 juni, och finansutskottet kommer att fatta beslut om en utvärdering av penningpolitiken 2010–2014 som nästa riksdag ska behandla. Men jag ska ändå säga några ord i och med att det står om penningpolitiken i betänkandet.

Riksbanken har misslyckats med sin måluppfyllelse om 2 procents inflation under perioden 1995–2013. I genomsnitt uppgick inflationen till mycket under inflationsmålet. Inflationen mätt i KPIF, alltså när man tar bort renteeffekterna, var 0,9 procent 2013. Slutsatsen man drar är att Riksbanken sätter en något för hög ränta. Detta påverkar sysselsättning och investeringar negativt.

Frågan är varför man gör detta. Är det för att man är rädd för en bolånebubbla? Regeringens oförmåga i bostadspolitik gör ju att det byggs för lite, och detta skapar för höga bostadspriser när efterfrågan är högre än utbudet. Detta gör kanske att räntan hålls uppe något för mycket.

Anf. 65 JÖRGEN ANDERSSON (M):

Herr talman! Låt mig först yrka bifall till förslaget i finansutskottets betänkande FiU23, *Riksbankens förvaltning för 2013*. I betänkandet behandlas också sju motioner, och jag yrkar avslag på samtliga.

I stora delar är nog jag och föregående talare överens, även om han gör allt han kan för att hitta en konfliktlinje i diskussionen om Riksbankens förvaltning.

Betänkandets avsikt är att förbereda riksdagens beslut om ansvarsfrihet för riksbanksfullmäktige och direktionen för verksamhetsåret, att fastställa resultat- och balansräkning samt att fastställa förslag på vinst-disposition. Det är liksom syftet med hela beslutet.

Precis som föregående talare sade handlar betänkandet alltså inte alls om penningpolitiken utan bara om Riksbankens förvaltning. Utvärde-

ringen av Riksbankens penningpolitik hanteras i ett särskilt betänkande inom en inte alltför avlägsen tid. Men det går ju nästan inte att gå förbi penningpolitiken när man diskuterar den här frågan. Vi kan bara kort konstatera att penningpolitiken kommit att handla om dels inflationsmålet, som Jörgen Hellman tog upp, dels upprätthållandet av finansiell stabilitet. Det har varit alldeles tydligt också under 2013.

Riksbanken har i uppgift att upprätthålla ett säkert och effektivt betalningsväsen. Det innebär att de obalanser som kan komma att växa fram i hushållens skuldsättning och i bankernas höga finansieringsgrad i utländsk valuta inte kan lämnas helt oberörda. Det finns alltså en poäng i att man diskuterar även den frågan.

Riksbanken fortsätter att följa och noga analysera de risker för finansiell instabilitet som eventuellt kan byggas upp. Som sagt kommer diskussionerna sannolikt att fortsätta om den eventuella konflikt som finns mellan stabilitet och inflationsmål, om ansvaret för detta och om verktygen för finansiell stabilitet. Jag är helt säker på att vi har anledning att återkomma till det. Jag har inte tänkt förlänga den debatten ytterligare, även om Jörgen Hellman gjorde försök att föra in bostadspolitiken i det hela.

Ett effektivt betalningsväsen handlar också om kontanthantering och om elektroniska betalningar. Riksbanken spelar en viktig roll både för den tekniska utvecklingen och för att betalningssystemet fungerar samtidigt som kontanthantering under överskådlig tid kommer att fortsätta att vara betydelsefull.

Det är viktigt att det finns en fungerande struktur för kontanthantering. Mängden sedlar sjönk förvisso med 11 miljarder kronor under verksamhetsåret, men det berodde främst på att man drog in vissa sedlar som blev ogiltiga vid utgången av året. Jörgen tog upp de senaste fem åren och att mängden hade sjunkit med 25 miljarder under den perioden. Under de senaste tre åren däremot har mängden sedlar varit relativt stabil. Jag vill inte dra några förhastade slutsatser att vi har hamnat på en nivå som kommer att fortsätta att vara stabil, men det ska ändå noteras.

Jörgen tog upp Riksbankens resultat. Det var som sagt ett underskott på 2 miljarder 2013, och det var en vinst på 2 miljarder 2012. Det är ju en försämring med 4 miljarder. Prognosen är, som Jörgen mycket riktigt var inne på, att resultatet kommer att vara fortsatt svagt under den närmaste femårsperioden. Leveransen till staten blir ytterligare förskjuten med anledning av den modell som Jörgen redovisade.

En anledning till att man förväntar sig en svag avkastning även framdeles är att de räntebärande papper som man innehar har svag avkastning. Men den främsta anledningen är de sjunkande tillgångsvärdena, och den främsta anledningen till att de sjunker är att man förväntar sig en viss uppgång av räntorna. När räntorna går upp sjunker värdet på obligationerna. Det är alltså den främsta anledningen till att man prognostiserar en svag utveckling även framdeles – och utvecklingen kan bli rätt ordentligt mycket sämre om räntorna går upp mycket.

Balansomslutningen uppgick till 432 miljarder vid utgången av året. Riksbankens förslag på vinstdisposition baseras, som Jörgen var inne på, på en modell där man tar ett genomsnitt av de senaste fem årens vinster. Trots en förlust för 2013 levererar man då 3,3 miljarder till statskassan.

Herr talman! Jag vill avslutningsvis bara uttrycka vikten och det stora värdet av Riksbankens och Sveriges engagemang i och stöd till IMF:s program och verksamhet. Det har inte minst under den senaste krisen framgått hur viktig den verksamheten har varit, inte bara för programländerna utan också för trovärdighet och stabilitet i ett större perspektiv, vill jag hävda, och inte bara för det direkta finansiella stödet utan också för det stöd, det kompetensutbyte och den hjälp man kan få i form av strukturella reformeringar för programländerna.

Vikten av detta kan inte nog understrykas, enligt mig. Inte minst för Sverige som liten öppen ekonomi är det av yttersta vikt med en fungerande internationell organisation som har muskler, kompetens och trovärdighet att kunna intervensera när så behövs, detta för att vi ska kunna fortsätta tro på en alltmer globaliserad ekonomi och mer av internationellt utbyte. Det tror jag är oerhört viktigt.

Det svenska åtagandet till IMF uppgår till 168 miljarder, vilket är en ökning under 2013 med 66 miljarder. Det har vi fattat beslut om tidigare och diskuterat i denna kammare. Riksbankens nettofordran på IMF är dryga 10 miljarder, dragningsrätterna uppgår till dryga 22 miljarder och utnyttjade åtaganden uppgår till nära 33 miljarder. Under året har Riksbanken bland annat bidragit till IMF:s lån till Grekland och Irland.

Herr talman! Detta var i all korthet det jag hade att säga om Riksbankens förvaltning under 2013. Jag hoppas att vi ska hitta andra former för en mer politisk diskussion och debatt. Jag ser fram emot det.

Anf. 66 ANNIKA LILLEMETS (MP):

Herr talman! Det är viktigt att ha ett öppet sinne, ta till sig ny kunskap och ödmjukt vara beredd att ompröva beslut och ståndpunkter utifrån nya behov och omständigheter. Som folkvalda i landets högsta beslutande organ måste vi riksdagsledamöter ta vårt ansvar, vara uppmärksamma och se till att ändra på det vi råder över när det behövs.

Det globaliserade finansiella system som tillåtit växa okontrollerat, präglad av stark maktkoncentration och närmast obefintlig demokratisk styrning, är inte hållbart. Inte minst den djupa finanskrisen 2008 visar att vi på många sätt kommit till vägs ände. Den skenande ökningen av sociala orättvisor i stora delar av världen, klimatkrisen och utarmningen av naturresurser och livsmiljöer kräver nya lösningar, inte minst vad gäller den grundläggande infrastruktur som det finansiella systemet utgör.

Därför har Valter Mutt och jag valt att lyfta fram några grundläggande frågor om detta i en enskild motion som delvis behandlas i detta betänkande. Vi ser ett stort behov av en förutsättningslös debatt om och utredning av hur det finansiella systemet ska reformeras för att bli hållbart samt styras om så att det tillgodoser de många behov i stället för att berika ett fåtal och så att det håller sig inom naturens ramar.

Den som har makt över kreditflödena i ett samhälle har också stor makt över vilka idéer som kan förverkligas och vilka typer av företag som får chans att växa. På så vis har man ett avgörande inflytande över hela samhällsutvecklingen. I praktiken har privata banker och kreditinstitut makten över penningutgivningen. När de beviljar sina kunder lån skapas nya pengar väsentligen i form av siffror i bankernas datorer. Är det verkligen rimligt eller ens förenligt med de bärande principerna i en

demokrati att denna enorma makt läggs i händerna på ett litet antal aktörer i finanssektorn? Det måste vi alla fundera över.

Ur ett demokratiskt perspektiv vore det angeläget att Riksbankens makt över penningutgivning, och därmed kreditflöden, stärks. Det förs också en växande internationell debatt om till exempel markant höjda kapitaltäckningskrav för privata banker. De båda ekonomerna Benes och Kumhof, knutna till forskningsenheten vid Internationella valutafonden, har i en uppmärksam rapport fört fram tankar på 100 procent kapitaltäckning. Om detta är rätt väg att gå eller om Riksbankens ställning kan stärkas på andra, mindre drakoniska sätt tycker vi bör utredas förutsättningslöst.

Ett starkt demokratiskt inflytande över penningutgivning och kreditflöde förutsätter även en återdemokratiserad riksbank. Vi tycker att det är orimligt att funktioner som på ett avgörande sätt formar hela samhällsutvecklingen flyttas ut ur demokratin och förläggs till en förment självständig riksbank som bara svagt och indirekt kontrolleras av riksdagen.

Den världsledande amerikanske ekonomen och Nobelpristagaren Joseph Stiglitz menar att tiden nu är mogen att kritiskt utvärdera Reagans och Thatchers projekt att göra västvärldens centralbanker självständiga. Han framhåller att Indien, Brasilien med flera länder, som inte har gjort sina centralbanker självständiga, i själva verket klarat den senaste finanskrisen bättre än flertalet västländer. Stiglitz ställer också den viktiga frågan om vad som egentligen åsyftas med självständig. Han påpekar att de som sitter i ledningarna för västerländska centralbanker naturligtvis inte befinner sig i något ideologiskt vakuum. Han finner det också problematiskt att de så ofta hämtas från finanssektorn, det vill säga den sfär som gav upphov till dagens kris. Jag kan bara instämma med Joseph Stiglitz.

Ännu en viktig sak att begrunda och analysera är upplägget att en stat som vill investera lånar pengar av sin egen bank utan att gå omvägen via privata banker. På så sätt kan staten undvika onödiga räntekostnader och skuldsättning. Den amerikanska juristen och ledaren för Public Banking Institute, Ellen Brown, räknar i sin bok *The Public Bank Solution* upp ett antal framgångsrika exempel från hela världen.

Ett exempel som jag vill gå in på lite närmare är den amerikanska delstaten North Dakota, där man redan 1919 grundade en egen bank som en följd av att delstatens lantbrukare hade svårt att få lån från etablerade storbanker. Bank of North Dakota samarbetar nära med lokala banker i North Dakota och kreditförsörjer dessa med lågräntelån. I förhållande till folkmängden har delstaten flest lokala banker, community banks, i hela USA. Det är något som har bidragit till ett vitalt lokalt näringsliv och en arbetslöshet långt under rikssnittet.

Vid större infrastrukturprojekt lånar delstaten av sin egen bank, och räntekostnaderna går på så vis tillbaka till statskassan, vilket drastiskt sänker totalkostnaden för omfattande projekt. Det är något som anses ha bidragit till North Dakotas starka statsfinanser.

Bank of North Dakota fokuserar på den reala ekonomin och ägnar sig inte åt derivathandel och liknande. Den har därför gått relativt oskadd genom finanskrisen. Med undantag för två år har banken gått med överskott varje år under sin nu snart hundraåriga historia. En del av överskottet betalas in till delstatens finansministerium, och resten stärker bankens

likviditet. North Dakota är hittills den enda av USA:s delstater som håller sig med en egen offentligt ägd bank, men nu efter finanskrisen växer intresset bland både demokrater och republikaner för den typen av banker. I många andra amerikanska delstater pågår initiativ för att etablera en delstatsägd bank.

Vad skulle en sådan liknande lösning innebära för Sverige? Den frågan förtjänar att utredas grundligt. I betänkandet motiveras avstyrkandet av våra förslag i vår motion om att återdemokratisera Riksbanken med att riksdagen i bred enighet beslutat att Riksbanken ska vara självständig och att Sverige som en följd av EU-medlemskapet har åtagit sig att stärka dess självständighet. Visst är det sant att EU-medlemskapet försvårar en förändring. Ändå måste vi komma ihåg att Riksbankens styrning och uppdrag inte är naturlagar. Lagar beslutade av människor kan ändras av människor – om det så behövs och vi finner det angeläget.

En centralbank kan självklart ha andra mål än prisstabilitet. Exempelvis den amerikanska Federal Reserve har mål som även gäller arbetslöshet. Jag menar att det är vår skyldighet att stanna upp, tänka till och ompröva hur Riksbanken bäst ska användas för att tillgodose samhällets behov i den situation vi nu befinner oss. Om man sedan kommer fram till att något behöver göras får man naturligtvis tänka över hur det ska gå till.

Jag menar att det därför vore både rimligt och angeläget att ta fram en färdplan för Riksbankens återdemokratisering och hur dess uppdrag kan utvidgas till att omfatta även mål om social rättvisa och naturresurshushållning. Med tanke på de enorma utmaningar som mänskligheten står inför behöver vi vända på alla stenar, vi behöver använda alla de verktyg, inklusive Riksbanken, som vi har för att hantera klimatkrisen och de sociala orättvisorna.

Jag hoppas på en fortsatt debatt om dessa viktiga frågor i denna kammare och utanför.

Anf. 67 JÖRGEN ANDERSSON (M) replik:

Herr talman! Försiktigt uttryckt reste det fler frågor än svar att lyssna på Annika Lillemets. Jag blir inte riktigt klok på vad Annika Lillemets föreslår. Å ena sidan talar hon om 100 procents kapitaltäckning. Det innebär att hon i så fall förespråkar en kontraktiv penningpolitik. Å andra sidan talar hon om tillväxtbanker i Amerika. Vad jag förstår är det ingen av de bankerna som har en hundraprocentig kapitaltäckning.

Hur som helst! Det är allmänt godtaget att kritisera finansmarknaderna och ge sig på finansbranschen. Visst har det funnits en hel del problem inom finansmarknaderna. Annika Lillemets talar om derivatinstrument. Det är kanske svårt att se betydelsen av dem för den reala ekonomin. Samtidigt måste vi ställa oss frågan vad det skulle få för implikation om Annika Lillemets får som hon vill, det vill säga 100 procents kapitaltäckning.

Sanningen är den att det finns en multiplikatoreffekt av att det råder en expansiv finansmarknad. Jag skulle drista mig till att påstå att den har haft stor betydelse för fattigdomsbekämpningen i världen, en globaliserad ekonomi, mer av internationellt utbyte, mer av handel och mer av inkludering av andra delar av världen. Den har en enorm betydelse för det sociala deltagandet för de allra fattigaste. Även om detta inte drabbar oss i den utvecklade delen av världen och vi inte får det utbytet tillbaka i

Anf. 68 ANNIKA LILLEMETS (MP) replik:

Herr talman! Tack, Jörgen Andersson, för att vi redan nu får tillfälle att påbörja den viktiga diskussionen.

Det är riktigt att jag ställer frågor. Jag reser viktiga frågor, och jag gör inte anspråk på att ha svaren. Om Jörgen Andersson lyssnade noga hörde han att jag inte sade att jag förespråkar 100 procents kapitaltäckning. Jag nämnde i stället att två ekonomer vid Internationella valutafonden har fört fram tankarna. Jag sade tydligt att Valter Mutt och jag anser att frågan om det är rätt väg att gå eller om man kan stärka Riksbankens ställning på andra sätt bör utredas förutsättningslöst. Det kan mycket väl vara så att det inte alls är bra. Vi måste titta på alla möjligheter, utreda och tänka nytt.

Självklart har finansmarknaden stora problem, som Jörgen Andersson också säger. Det är verkligen uppenbart. Det kommer inte att räcka med lite lappande och lagande, utan det kommer att krävas lite större grepp. Det är därför jag ville lyfta de olika stora frågorna, inklusive frågan om de offentligt ägda bankerna, som har varit framgångsrika på många håll i världen och fortsatt är det. Inte minst fokuserar man på den reala ekonomin, som i North Dakota, och lånar ut pengar till och stöder små lokala banker. Det har varit oerhört betydelsefullt för småföretagare, lokalt näringsliv och vanliga människor, som får lån och som på många andra håll i USA inte skulle få det. Det gäller även övriga delar av världen.

Det är ett stort och komplext område. Det kommer att krävas mycket. Som sagt är det jag vill att helt ödmjukt resa frågorna utan att göra anspråk på att sitta inne med svaren.

Anf. 69 JÖRGEN ANDERSSON (M) replik:

Herr talman! Jag tänkte nästan säga som de gör i de amerikanska advokatfilmerna: I rest my case. Men jag kan bara konstatera att Miljöpartiets förslag och diskussionerna däromkring direkt är skadligt för socialt ansvarstagande, direkt skadligt för innovationer när det gäller miljö och investeringar och direkt skadligt för tillväxt i ett vidare perspektiv. Det framgår med all önskvärd tydlighet.

Anf. 70 ANNIKA LILLEMETS (MP) replik:

Herr talman! Hur kan det vara direkt skadligt att se på olika sätt att få det finansiella systemet att fungera bättre för många och för att hantera de ekologiska kriserna? Hur skulle det kunna vara skadligt att förutsättningslöst titta på olika förslag och lösningar för hur det skulle kunna fungera bättre och hur Riksbanken skulle kunna fungera bättre?

Vi har en motion, som inte behandlas nu, med ett förslag om en grön investeringsbank för att främja investeringar i miljöteknik. Vi har också förslag om en sparbank. Allt skulle kunna göras bättre och måste göras bättre, om vi ska ha en god framtid vad gäller miljö, social rättvisa och ekonomisk stabilitet.

Jag förstår verkligen inte hur det skulle kunna vara direkt skadligt. Det är möjligt att krav på hundra procentig kapitaltäckning skulle kunna vara det, vad vet jag? Det är därför jag vill utreda det, och det förtjänar

att utredas. Det här med kapitaltäckning kommer från IMF-ekonomer, och det finns många andra förslag som vi skulle kunna tala om, fast det hinner vi nog inte göra nu.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 9 §.)

8 § Mänskliga rättigheter i svensk utrikespolitik

Utrikesutskottets betänkande 2013/14:UU15
Mänskliga rättigheter i svensk utrikespolitik
föredrogs.

*Mänskliga rättigheter
i svensk utrikespolitik*

Anf. 71 CARIN RUNESON (S):

Herr talman! I detta betänkande om mänskliga rättigheter i svensk utrikespolitik behandlas ett stort antal motionsförslag från allmänna motionstiden under åren 2010, 2011, 2012 och 2013.

Den största delen av betänkandet handlar om flera av Afrikas länder, där brotten mot de mänskliga rättigheterna är både omfattande och i många länder oerhört allvarliga och grova. Även ett par länder i Latinamerika, Colombia och Guatemala, tas upp i betänkandet. Ett avsnitt tar upp Pakistan, och det finns även med ett antal motioner om ett fritt och öppet internet som gett upphov till en av punkterna i betänkandet.

Vi socialdemokrater har en reservation tillsammans med Miljöpartiet och Vänsterpartiet om en MR-strategi, reservation 1, och en reservation tillsammans med Miljöpartiet om Afrika allmänt, reservation 2. Jag vill yrka bifall till båda dessa reservationer.

Herr talman! Det har sagts många gånger från den här talarstolen, men det förtjänar säkerligen att sägas igen, att det är av största vikt att arbetet med att främja demokrati och mänskliga rättigheter ska genomsyra den svenska utrikespolitiken. En förutsättning för demokrati och ett fundamentalt uttryck för socialdemokratins grundläggande värderingar är just respekten för de mänskliga rättigheterna. Dessa är, vilket jag förutsätter att vi alla är överens om, en okränkbar helhet utifrån FN:s allmänna förklaring.

Vi kan aldrig nog betona hur viktigt det är att stå upp för de mänskliga rättigheterna, oavsett var i världen de kränks och oavsett av vem – stormakt, diktatur eller den lilla staten någonstans långt borta. Det är precis lika illa och lika fel var än MR-brotten begås.

Kampen mot diskriminering på grund av kön, etnicitet, sexuell läggning, funktionshinder och religion måste föras både nationellt och internationellt. Även de fackliga rättigheterna behöver stärkas, inte minst i Asien.

Kvinnor utgör en majoritet av jordens befolkning, men kvinnors rättigheter kränks ständigt, överallt och på alla kontinenter. Detta gäller även barnen. Därför, herr talman, anser vi socialdemokrater att det är mycket viktigt att svensk utrikespolitik prioriterar just jämställdhet och barns rättigheter.

Det är angeläget att Sverige utvecklar en ny strategi för arbetet med de mänskliga rättigheterna i svensk utrikespolitik. Det ringa stödet för ett

svenskt medlemskap i FN:s råd för mänskliga rättigheter visar mycket tydligt på behovet av nya svenska ansträngningar på det här området.

Sverige hade tidigare ett gott anseende när det gäller främjandet av de mänskliga rättigheterna, men man kan fråga sig vart vi nu är på väg. Vi måste bli bättre.

Därför, herr talman, är det viktigt att vi tar ett riktigt krafttag och ger arbetet för de mänskliga rättigheterna en rejäl nystart. En ny strategi måste utarbetas, och det tycker vi att vi ska göra i nära samverkan med det civila samhället. På det här sättet kan Sverige återställa de anseende som gått förlorat på MR-området sedan den borgerliga regeringen tillträdde 2006.

När det gäller Afrika är det välkänt och omvittnat att Sverige under decennier byggde upp ett förtroendekapital som gett möjlighet till konstruktiv samverkan men även till kritisk dialog. Afrika är i dag en kontinent som kan och vill utvecklas, men det är viktigt att vi hela tiden har med oss att länderna och regionerna i Afrika är olika och att en politik för Afrika måste bygga på att de olika länderna har helt olika kulturer och synsätt men tillsammans har unika förutsättningar.

Bara under det senaste decenniet har vi fått uppleva att Afrika har fått många nya trevande, men ändå, demokratier. En grundförutsättning för en hållbar social och ekonomisk utveckling är förstås en fortsatt demokratisering med respekt för de mänskliga rättigheterna och för rättsstatens principer.

Ett starkt fokus måste även fortsättningsvis riktas mot de stora utmaningarna för Afrika, det vill säga konflikter, hiv/aids, malaria, tbc, arbetslöshet, brister i demokratin, utbredd korruption, etniska konflikter, klimat och miljö, urbanisering – ja, listan kan göras längre än så.

Det är bara att konstatera, herr talman, att utvecklingen är både sammanfattad och tämligen komplicerad och att en politik för Afrika måste vara samverkande och mycket mångsidig.

Min partikamrat Carina Hägg kommer senare i debatten att gå in mer i detalj i frågor som rör några av Afrikas olika länder.

Även om avsnittet om Latinamerika är den lättast vägande delen i det här betänkandet vill jag ändå, herr talman, säga några ord om det.

I betänkandet slås det bland annat fast att vi anser att det är viktigt att utveckla relationerna med Latinamerika. För två år sedan gjorde utskottet, uppdelat på tre delegationer, en studieresa till olika länder i Latinamerika. Det var väldigt bra och lärorikt och skapade många kontakter för oss politiker som vi har följt upp efter resan.

När det gäller den diplomatiska närvaron på den här kontinenten finns det både funderingar och obesvarade frågeställningar hos oss; det vill jag betona.

Vi ser ju tydligt att diplomatisk närvaro, och då inte minst i Colombia, bidrar till att utveckla demokratiska processer i landet, lyfta jämställdhetsfrågor och till att man aktivt deltar i debatten om och kring jämställdhet och SRHR-frågorna.

Om jag håller mig kvar i Colombia, kan jag konstatera att det äntligen efter mer än 40 år av intern väpnad konflikt ändå har skett en del framsteg, och det är positivt av många skäl, inte minst med tanke på att konflikten haft förödande konsekvenser när det gäller situationen för de mänskliga rättigheterna och för så många enskilda colombianer och

colombianska familjer. Det har ju i alla dessa år egentligen inte varit något annat än ett regelrätt krig som det talats och rapporterats alldeles för lite om.

Att regeringssidan och representanter för Farcgerillan kommit till förhandlingsbordet är bra, och att man dessutom efter viss påtryckning från olika håll tagit till sig kritiken och tydligen också läst på innehållet i FN:s deklaration 1325 och nu även har gett plats för ett par kvinnor vid förhandlingsbordet är ännu bättre.

Men Colombia har fortfarande lång väg att vandra innan man kan hävda att den mångåriga interna väpnade konflikten med alla dess förödande följdverkningar är löst, och tyvärr är det så att det fortfarande begås många brott mot de mänskliga rättigheterna i Colombia.

Sveriges bidrag när det gäller fredsbyggandet i Colombia inleddes ju för drygt tio år sedan, 2003, genom vårt stöd till att ta fram FN-rapporten human development report under rubriken *Återvändsgränd med en utväg*. Rapporten satte fokus på de strukturella orsakerna till den interna väpnade konflikten men presenterade också ett antal förslag till lösningar.

Med den här rapporten som utgångspunkt utarbetade Sverige och UNDP ett regionalt freds- och utvecklingsprogram i sex svårt konflikt-drabbade regioner i Colombia. Det här initiativet är i dag en modell för fredsbyggande i landet, och det känns ju oerhört positivt att vi kan vara med och bidra med en pusselbit i det svåra arbetet med konfliktlösning och fredsbyggande.

Det här initiativet togs när vi socialdemokrater satt i regeringsställning, men jag vill ändå säga att det är positivt att vi från Sveriges sida alltsedan 2003 genom uthållig politisk dialog, tillhandahållande av dialogutrymmen och stöd till olika lokala parter har bidragit till att man i Colombia har kunnat ta några steg framåt mot en förhandlingslösning. Situationen har plågat så många människor i så många år. Kan vi komma framåt är det bra.

De båda samarbetsområden där vi från Sveriges sida finns med är ju fred och säkerhet respektive mänskliga rättigheter och demokratisk samhällsstyrning. Inom området mänskliga rättigheter och samhällsstyrning är det svenska biståndet inriktat på personer och grupper som har varit och är särskilt påverkade av den långvariga konflikten.

Herr talman! Här är jag tillbaka vid det jag inledde mitt anförande med. Ska vi från Sveriges sida kunna fortsätta att vara den starka rösten som påtalar brott mot mänskliga rättigheter och att vara ett land och en politisk kraft som alltid främjar de mänskliga rättigheterna, ja, då måste vi, herr talman, få en nystart och en ny svensk strategi på det här området, och det arbetet kan inte vänta.

Anf. 72 BODIL CEBALLOS (MP):

Herr talman! När jag förberedde den här debatten gick jag in på nätet för att plocka fram betänkandetexten, och rubriken på nätet är följande: Nej till motioner om mänskliga rättigheter i svensk utrikespolitik.

Låter det inte märkligt? Sveriges utrikespolitik har som grund de mänskliga rättigheterna och ändå blir rubriken att det är nej till motioner om mänskliga rättigheter. Det innebär att det inte är ett bifall till någon motion. Vad ger det för budskap till medborgarna om vad riksdagen

ägnar sig åt och vad vi ledamöter egentligen gör? Varför har vi 349 ledamöter som skriver en massa förslag när det ändå blir nej till alltihop?

Vi i oppositionen kan ju åtminstone reservera oss och säga ja till de motioner vi väcker, men ni på allianssidan säger ju i praktiken bara nej – alltid och till allting. Det är svårt att förklara för medborgarna att vi i praktiken egentligen bifaller en motion eller föreslår en annan lösning när så gott som alla motioner av formella skäl avslås.

Jag deltog i en debatt häromdagen, och detta händer då och då. Alla tycker egentligen samma sak, men så säger någon: Ja, men ni avslog ju det, och kanske har inte någon reserverat sig. Vi behöver se över formerna för hur motionerna besvaras. Till exempel kan man ju använda sig av svaren ja, nej eller besvarad. Det är inte så pedagogiskt lätt att ta den här diskussionen med medborgarna, som förväntar sig att vi röstar för det som vi själva föreslår i riksdagen.

Det är ju så att vi många gånger diskuterar oss fram till helt gemensamma ståndpunkter i utskottet. Ett sådant exempel är när utskottet hade Saddam Husseins folkmord på kurderna på sitt bord för några år sedan, då vi gemensamt skrev en text som beskrev utskottets syn på händelsen. Och det är bara ett exempel på de många gånger som vi har haft samsyn. Jag tar upp det exemplet eftersom årsdagen för al-Anfalkampanjens påbörjande nyligen har inträffat. Bland annat har en domare i Iraks högsta domstol varit här på besök i veckan och talat om hur processen gick till, men jag har också lyssnat till människor som överlevde och kan vittna om de ohyggligheter som pågick. Och det är ju ingenting som någon här ifrågasätter.

I år, mandatperiodens sista år, behandlar vi motioner om mänskliga rättigheter främst med inriktning på mänskliga rättigheter i vissa regioner och länder i världen. Motionerna som behandlas i år handlar om Afrika allmänt, Sahelregionen, Demokratiska republiken Kongo, Eritrea, Etiopien, Mauretanien, Nigeria, Senegal, Somalia, Sudan, Sydsudan, Latinamerika allmänt, Colombia, Guatemala och Pakistan.

I år är inte palestinierna med. Men i dag utanför Riksdagshuset står en grupp palestinier som kommer att utvisas till Irak, trots att Irak inte tar emot dem. Många av dem har befunnit sig här i många år. Jag vet inte om ni har varit ute och pratat med dem. Jag gjorde det för en stund sedan. Jag tycker att detta är någonting som vi verkligen behöver ta till oss. Hur ser det ut för de statslösa palestinierna runt om i Europa? Vart ska de ta vägen när de länder som de tidigare har bott i inte tar emot dem? Det här är någonting som har diskuterats här tidigare på morgonen i dag, så jag tänker inte uppehålla mig vid det.

I årets betänkande behandlas också ett antal motioner om annat som rör mänskliga rättigheter i svensk utrikespolitik som inte behandlas i dag, eftersom det som frågorna belyser redan har behandlats tidigare under mandatperioden och eftersom utskottet arbetat med olika teman till de olika debatterna.

Det finns många bra förslag där, och vi får väl uppmana motionärerna att återkomma till nästa allmänna motionstid och till nästa mandatperiod när det gäller de motioner som inte har hunnit behandlas.

Herr talman! Mänskliga rättigheter är universella, likvärdiga och odelbara. De har fastslagits i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna och i de två huvudkonventionerna om medborgerliga och

Prot. 2013/14:102
16 april

*Mänskliga rättigheter
i svensk utrikespolitik*

politiska respektive ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Rättigheterna är också ömsesidigt förstärkande. Mänskliga rättigheter och folkrätten ligger till grund för svensk utrikespolitik. För att uppnå de mänskliga rättigheternas syfte – det vill säga att säkerställa varje människas möjlighet att leva ett liv i värdighet – menar Miljöpartiet att alla rättigheter måste ges samma prioritet, till skillnad från regeringen, som oftast brukar prioritera de medborgerliga och politiska rättigheterna.

Under min tid i utrikesutskottet har jag särskilt försökt belysa hur minoriteters rättigheter kränks runt om i världen. Miljöpartiet menar att rätten till den egna kulturella identiteten är grundläggande i länder med olika befolkningsgrupper. Att försöka assimilera människor till en annan kultur eller utplåna den kulturella identiteten genom förtryck leder bara till mer motsättningar och/eller mänskligt lidande. Att inte i frihet få vara mayafolk, kurder, västaharier, samer eller katalaner på grund av ett majoritetssamhälles brist på förståelse för den kulturella bakgrund varje individ har leder till motsättningar i stället för till fredlig samexistens. Alla försök att hindra människor att tala sitt språk, leva med sina egna traditioner eller att uttrycka sin kultur på olika sätt är en provokation och måste fördömas av omvärlden.

I svensk politik står vi bakom de mänskliga rättigheterna och folkrätten. De mänskliga rättigheterna innefattar folkens rätt till självbestämmande, asylrätten, minoriteters rättigheter, funktionshindrades rättigheter, kvinnors och barns rättigheter med mera. Det innebär att vi ska ta alla rättigheter i beaktande när vi tolkar folkrätten. Politiska överväganden beroende på vem som överskrider vad folkrätten tillåter är inte som vi ser det okej.

Dödsstraffet till exempel är lika avskyvärt oavsett vem som utdömer det. Ett angrepp mot en annan stat är lika fel oavsett vem som genomför det. En ockupation av ett land eller en landsdel är lika förkastlig oavsett vem som ockuperar. Det finns i dag ett antal platser i världen som vi är märkligt tysta om. Så fort mediernas fokus är på en annan plats eller motståndet mot en ockupation sker i form av icke-våld lämnar vi scenen och ägnar oss åt nästa och den för närvarande mest aktuella oroshärden. Vissa länder fördöms för det de gör, medan andra får fördjupade partnerskapsavtal. Beroende på våra egna eller EU:s ekonomiska intressen behandlar vi länder som inte följer folkrätten eller som bryter mot de mänskliga rättigheterna på olika sätt. Så borde inte få ske.

När jag talar om folkens rätt till självbestämmande menar jag inte att en folkomröstning om att uppgå i ett annat land, som på Krim nyligen, som utlyses från en vecka till en annan, är i enlighet med folkrätten. Detta till skillnad från folkomröstningen i Västsahara, som av vissa stater politiska, inte juridiska, skäl inte kommer till stånd. Rätten till självbestämmande kan innebära att det leder till självständighet men också att man bestämmer sig för att stanna kvar – kanske under andra premisser. En folkomröstning måste alltid ske på ett sådant sätt att medborgarna har god tid på sig att sätta sig in i alla aspekter av vad fördelar och nackdelar med de olika förslagen innebär.

Folkomröstningarna som utlysts i Skottland och i Katalonien har förutsättningar att ge den tiden. I det senare fallet är det dock mycket osäkert om majoritetssamhället ens kan tänka sig att lyssna på katalanerna, med eller utan folkomröstning.

Herr talman! Ursprungsfolk runt om i världen lever fortfarande under svåra förhållanden på grund av staters ovilja att erkänna och stödja deras mänskliga rättigheter. De diskrimineras och fördrivs från sina marker på grund av väpnade konflikter eller ekonomiska intressen. Sverige har fått internationell kritik för att inte ha ratificerat ILO:s konvention om urfolks rättigheter, och FN:s råd för mänskliga rättigheter har kommit med ett stort antal rekommendationer som Sverige ännu inte har hört sammat.

Detta är inte det enda fall där Sverige inte står bakom eller vill ratificera FN-dokument, samtidigt som vi i många fall hänvisar till FN och att vi följer FN-spåret. Det är lätt att hävda att man följer någon annan, EU:s lady Ashton, FN etcetera, när det gynnar våra egna intressen, men regeringen gör lite som den vill i de flesta fall. I Ukrainakrisen tycker regeringen att EU gör för lite. Det tycker vi också, men det tycker vi även i andra sammanhang då Sverige väljer att bara hänvisa till EU:s gemensamma ståndpunkter etcetera.

När EU-länderna ville dra Syrien inför internationella brottmålsdomstolen motarbetade Sverige det och menade att det var fel tajmning och hänvisade då till FN-spåret. Nu vill regeringen helst inte nämna den fadäsen. Sverige satte också stopp för tuffare sanktioner mot telekomsektorn, trots att oppositionen skrek efter just sådana då de insåg att de med hjälp av tekniken kunde punktmarkeras och spåras av regimen.

Men åter till urfolken och närmare bestämt till Guatemala, som Sverige sedan 1970-talet har bedrivit ett biståndssamarbete med. Vi är en av de större biståndsgivarna, och vårt arbete har varit långsiktigt. Det har varit inriktat på mätbara och tydliga framsteg för fred, försoning, respekt för de mänskliga rättigheterna, bekämpande av den utbredda fattigdomen, politiskt deltagande och jämställdhet mellan könen. Kvinnor, barn och urfolk är prioriterade målgrupper. Inom sektorn för demokratisk samhällsstyrning och mänskliga rättigheter är minskad strafffrihet och ett stärkt rättssystem ett viktigt mål. Allt detta står i betänkandet.

Jag besökte för snart ett och ett halvt år sedan Guatemala och träffade där många representanter för urbefolkningen. De består av många olika grupper. Guatemala är ett typiskt exempel på att allt inte är vunnet när en väpnad konflikt upphör och demokrati införs. Säkerheten i Guatemala är i princip icke-existerande, och motsättningarna mellan olika aktörer är enorma. En av de stora konflikterna äger rum mellan urbefolkningen och multinationella företag som får statens tillstånd att exploatera markområden utan samråd i vederbörlig ordning. Under de senaste åren har människor dödat antingen vid manifestationer eller i utomrättsliga avrättningar. En av ledarna för de urfolk jag träffade mördades bara några månader senare.

Jag kunde på plats i Guatemala bilda mig en uppfattning om den bristande respekten för mänskliga rättigheter generellt i landet, men i synnerhet när det gällde urfolken. Guatemalas utrikesminister gick tidigare till frontalangrepp mot det svenska biståndet, som han menade uppviglade terrorister, det vill säga urfolk som försökte skydda sina marker, moder jord, från exploatering av stora utländska bolag. I Sverige besökte han både före detta biståndsminister Carlsson och flera av våra frivilligorganisationer.

Det svenska svaret blev ett förslag att fasa ut biståndet till Guatemala, hur det nu kunde vara möjligt. Det borde ha varit tvärtom, i synnerhet

efter det besök som med all tydlighet visade hur det står till med respekten för de mänskliga rättigheterna i landet. Sverige borde ha förstått att stödet till mänskliga rättigheter är lika nödvändigt framöver även om landets ekonomi är bättre nu än förut. Efter många protester, även från allianskolleger i utskottet, drogs förslaget tillbaka, men vi vet inte för hur länge.

Orsaken till att jag skrev denna motion om både Colombia och Guatemala var just för att uppmärksamma ledamöterna och regeringen på att det är helt fel tajmning, om man ska använda sig av regeringens språkbruk, att dra tillbaka det bistånd som är så oerhört betydelsefullt för skyddet av de mänskliga rättigheterna i länder där regeringarna inte lägger många strån i kors själva för att garantera människors lika värde. Då lägger jag extra betoning på regeringen i Guatemala eftersom den colombianska presidenten åtminstone utåt sett vill ge ett intryck av att Colombia är på rätt väg.

Alla länders bistånd har inte det fokus på mänskliga rättigheter som vi har i svenskt bistånd. När Sverige drar sig ur ett land finns det ingen som naturligt tar vid där vi slutade. Utifrån vad jag har sett under mina år i biståndspolitiken förs det inte heller några sådana samtal med andra aktörer trots att tanken med landfokuseringen bland annat var att alla inte ska vara överallt och att insatser skulle samordnas.

Jag ser att jag har överskridit min talartid rätt så ordentligt. Jag hoppar därför över en del.

Miljöpartiet står självklart bakom alla de reservationer som vi har i betänkandet. Men jag väljer i dag att lägga fokus på Guatemala och yrkar bifall till reservation 12.

Jag trodde att Vänsterpartiet skulle vara här och tala om situationen i Kongo och den reservation som vi har om det. Men det är de inte. Därför yrkar jag bifall även till reservation 4.

Anf. 73 JULIA KRONLID (SD):

Herr talman! Jag börjar med att yrka bifall till Sverigedemokraternas reservation 7 om Nigeria och 13 om Pakistan.

Vi debatterar i dag, som sagt, ett betänkande om mänskliga rättigheter som behandlar ett stort antal motioner och har en inriktning på särskilda regioner. Sverigedemokraterna har ett antal motionsyrkanden i detta betänkande som har behandlats tidigare under mandatperioden och därför behandlas under så kallad förenklad motionshantering. Vi ställer oss fortfarande bakom innebörden i dessa motionsyrkanden, men vi har inga reservationer knutna till dem eftersom de inte behandlas specifikt i just detta betänkande.

Man skulle kunna tro att detta är den första utrikespolitiska debatt som vi har i utskottet denna vecka. Men flera av oss har faktiskt varit och debatterat både i Uppsala och i Örebro. Det är roligt att det finns ett stort intresse för utrikespolitik och mänskliga rättigheter. Det är kul att utrikesutskottet inte bara debatterar inom riksdagens väggar utan även finns ute i samhället.

Generellt vad gäller demokrati och mänskliga rättigheter finns det en stor samsyn i utrikesutskottet, även om det såklart finns synpunkter från oppositionen på områden där vi anser att regeringen borde engagera sig mer. Vi ställer oss alla bakom den allmänna förklaringen om de mänsk-

liga rättigheterna som Förenta nationernas generalförsamling antog 1948. Förklaringen gav det internationella samfundet en gemensam värdegrund i synen på människan och förhållandet mellan stat och individ och slog fast grundläggande normer för de mänskliga rättigheterna som är överordnade politiska, ekonomiska, kulturella och religiösa skillnader. De grundläggande normer som anges i den allmänna förklaringen är universella och bindande för alla världens stater. Alla stater har en skyldighet att värna alla människors lika värde och rättigheter.

Herr talman! Det finns många saker i betänkandet där vi instämmer med utskottsmajoriteten, men jag väljer att inte fokusera på det nu. Jag skulle i stället vilja lyfta fram de motionsyrkanden från Sverigedemokraterna som behandlas i detta betänkande.

Herr talman! Sverigedemokraterna anser att det finns en grupp som regeringen, FN och EU uppmärksammar alldeles för lite med tanke på deras utsatthet, och det är förföljda kristna. Låt mig samtidigt säga: Ja, det är självklart att alla minoriteters rättigheter är viktiga. Mitt syfte med att lyfta fram just kristna i dagens anförande är inte att vi ska glömma bort andra grupper eller på något sätt anse dem vara mindre viktiga, men när man anser att något behöver uppmärksammas mer blir det lite otydligt att bara prata generellt om mänskliga rättigheter och minoriteters rättigheter. Därför vill jag lyfta fram just de kristnas situation.

I andra sammanhang är det inte konstigt att prata om till exempel kvinnors situation, barns situation eller hbtq-personers rättigheter – dessa grupper kan vara väldigt utsatta – men ibland när Sverigedemokraterna vill lyfta fram just kristnas rättigheter kan vi få kritik för det. Jag tycker att det är lite märkligt. Jag vill alltså bara inledningsvis vara tydlig.

Vi har en motion som lyfter fram kristnas situation i flera delar av världen. Det handlar bland annat om Egypten och om de fruktansvärda övergrepp som pågår i Syrien. Det handlar också om Irak, där det nästan pågår en etnisk rensning av kristna – men där det nu finns lite hopp om en autonom region för kristna. I detta betänkande behandlar vi dock särskilt situationen för kristna i Nigeria och Pakistan.

Herr talman! I Nigeria finns terroristgruppen Boko Haram som har dödat ett stort antal människor, både kristna och moderata muslimer som inte vill följa sharialagar. Enligt ett sydafrikanskt forskningsinstitut beräknades Boko Haram i juni 2013 dittills ha dödat närmare 4 000 människor och skadat många tusen fler. I vissa delstater i Nigeria har det tagits beslut som har lett till att kristna blivit utsatta för begränsningar i skolorna, hotade med kidnappning, utsatta för tvångsäktenskap samt nekade anställning, rent vatten och hälsovård.

Det är förenat med stora risker att konvertera till kristendom, och det är farligt för kyrkor att ta emot nyomvända. Den 5 januari 2012 samlades 45 kristna till veckomöte. Några ögonblick senare var kyrkan fylld av döda och sårade. Den 26 februari 2012 styrde två självmordsbombare sin bil rakt in i Kristi kyrka i Jos mitt under pågående gudstjänst. Minst fyra personer dödades och över 40 skadades, bland dem en ung flicka. Nära 300 kyrkor i Nigeria är förstörda. Jag anser att dessa grymheter måste få ett slut.

Jag menar att Sverige tydligare bör visa sitt stöd för dessa utsatta kristna i Nigeria som systematiskt diskrimineras. Vi bör tydligare fördöma Boko Harams våldsamma attacker, som skördar alltför många

människoliv från olika grupper. Inom ramen för FN och EU bör Sverige verka för att de kristnas säkerhet garanteras och våldsamheterna upphör. Det är bra att utskottet i det här betänkandet lyfter upp problematiken, men jag anser att Sverige är alldeles för tyst när attacker av det här slaget sker i Nigeria. Jag anser att Sverige borde kunna göra mer i frågan.

Herr talman! För att gå vidare till Pakistan finns det flera rapporter om hur landets strikta antihädelselagar har slagit hårt mot kristna. I augusti 2012 kom rapporter om att en elvaårig kristen flicka, Rifa Masih i Pakistan, fängslades och anklagades för hädelse. Flickan, som har Downs syndrom, påstås ha bränt upp sidor ur Koranen. Detta orsakade stor uppståndelse och ledde till att hundratals kristna fick fly från byn där den lilla flickan bodde. Fallet ledde till att FN kritiserade landets hårda antihädelselagar, vilket i sin tur kan ha påverkat att personen som antagligen fabricerat de brända sidorna ur Koranen blev gripen. Han blev dock inte fälld, och fallet är nu nedlagt.

I augusti 2013 var 600 personer på väg hem från kyrkan när två självmordsbombare dödade runt 89 personer och skadade runt 150 personer. I april i år – väldigt nyligen – har ett kristet par blivit anklagade för att under juli 2013 ha sänt hädelse-sms. Gojras distriktsdomare, som ansvarade för rättegången, dömde dem den 4 april till döden för detta. Ett överklagande är nu planerat. Parets advokat berättar för en människorättsorganisation som bevakar situationen i Pakistan att polisen var oförmögen att komma med verkliga bevis i rättegången och att domaren blivit pressad och påverkad att fälla domen om dödsstraff.

Det är bra att man i betänkandet lyfter fram vad EU gör för att generellt verka för respekt för mänskliga rättigheter i Pakistan, men i motionen tar vi särskilt upp antihädelselagarna och vilka fruktansvärda domar de bidrar till. Jag anser det beklagligt att utskottet inte kan vara tydligare i kritiken mot dessa. Jag hade också gärna sett fler exempel på vad vår egen utrikesminister har gjort i denna fråga och inte bara vad EU gör – om det nu finns några sådana exempel. Jag hoppas det.

Herr talman! Jag anser det vara viktigt att Sverige självständigt visar sitt tydliga stöd för utsatta kristna i Pakistan och tydligt tar avstånd från de strikta antihädelselagar och de människorättsbrott som pågår mot både kristna och andra minoriteter i Pakistan. Vi ska inom FN och EU verka för en fortsatt skarp kritik mot de övergrepp som pågår.

Herr talman! Detta är inget vi tar upp i betänkandet, men när vi talar om utsatta kristna kan jag inte heller låta bli att nämna de fruktansvärda övergrepp som pågår i Nordkorea. FN lämnade nyligen en rapport om detta. Låt oss fortsätta fästa omvärldens uppmärksamhet på de fruktansvärda fångläger som finns där och dit både kristna och andra, som har en annan politisk uppfattning, kan skickas. Det är en viktig fråga jag anser att vi bör lyfta fram mer.

Anf. 74 ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M):

Herr talman! Vi debatterar i dag betänkandet 2013/14:UU15, som behandlar ett antal motionsyrkanden om mänskliga rättigheter i svensk utrikespolitik.

Arbetet med att främja demokrati, mänskliga rättigheter och hållbar utveckling genomsyrar den svenska utrikespolitiken. Sverige ska vara en tydlig röst i världen för de mänskliga rättigheterna, och vi ska agera bila-

teralt och multilateralt genom Europeiska unionen, det nordiska samarbetet, FN och andra samarbetspartner. Omsorgen om och försvaret av de mänskliga rättigheterna är en integrerad och central del av den svenska utrikespolitiken.

I utrikesdeklarationen i år lyfter utrikesminister Carl Bildt upp att EU och Europarådet arbetar sida vid sida för det öppna samhällets värden och principer. Sveriges stora engagemang för de mänskliga rättigheterna, vår utrikespolitik och vårt utvecklingssamarbete speglar våra förhoppningar om en värld där människor kan leva fria, utan fruktan och nöd. Demokrati och respekt för politiska och medborgerliga rättigheter är viktiga förutsättningar för att förverkliga ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter.

Herr talman! Såväl i politiska partier som i ett brett spektrum av enskilda organisationer kommer omsorgen om och försvaret av de mänskliga rättigheterna till uttryck. Denna samsyn om de mänskliga rättigheternas betydelse i utrikespolitiken är värdefull för Sveriges möjligheter att bedriva ett framgångsrikt och resultatinriktat arbete som stärker trovärdigheten i våra insatser för de mänskliga rättigheterna. Regeringens arbete för mänskliga rättigheter ligger fast, och Sverige ska fortsätta att vara pådrivande i det internationella arbetet för främjandet av allas mänskliga rättigheter.

Tankesmedjan ECFR, European Council on Foreign Relations, presenterar varje år en undersökning som granskar länders utrikespolitik. Här har Sveriges utrikespolitik rankats i topp tre år i rad, framför allt på området mänskliga rättigheter. Det är inte ett sammanträffande – Alliansen har stärkt arbetet med de mänskliga rättigheterna. De utgör grunden för vår utrikespolitik. Mänskliga rättigheter är universella och genomsyrar vår syn på säkerhet och mänsklig säkerhet.

Vi har varit bland dem som stridit på de mänskliga rättigheternas många frontlinjer, och vi backar inte för att i våra möten med andra stater driva kontroversiella motvindsfrågor som hbtq-frågan och frågor om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Under dessa två mandatperioder har också vi satt nätfriheten på den globala dagordningen och i FN drivit igenom en resolution om att mänskliga rättigheter ska gälla online likaväl som offline.

Herr talman! I betänkandet finns en rad reservationer med krav på att Sverige ska återställa det anseende som gått förlorat på MR-området sedan Alliansen tillträdde 2006.

Jag vill yrka avslag på alla reservationer genom att lyfta fram ett axplock av det som Sverige prioriterar inom området mänskliga rättigheter.

Sverige har bidragit med 700 miljoner kronor i humanitärt bistånd till dem som drabbats av konflikten i Syrien, och Sverige stöder aktörer som verkar för mänskliga rättigheter och demokrati i regionen.

Sverige verkar för att den europeiska utrikestjänsten ska stärkas, så att den gemensamma utrikespolitiska rösten blir starkare.

Sverige fortsätter att delta med personal i EU:s civila och militära krishanteringsinsatser.

Sverige fortsätter att rädda liv och lindra nöd genom omedelbart stöd vid kriser och katastrofer.

Sverige verkar för att stärka det humanitära responssystemet. Vårt bidrag till kampen mot fattigdom och förtryck hör till de allra mest gene-

rösa. Den svenska biståndsramen uppgår till mer än 38 miljarder kronor, och vi möter det internationella 0,7-procentsmålet liksom det svenska enprocentsmålet.

Andelen människor som lever i fattigdom har halverats, och målet om minskad undernäring är inom räckhåll inom ett år.

Herr talman! Regeringen fortsätter satsningen på hälsa för att rädda kvinnors och barns liv. I detta syfte prioriterar regeringen bland annat arbetet för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter samt sanitet. Stödet till FN:s befolkningsfond UNFPA ökar liksom stödet till Unicef.

Mänskliga rättigheter handlar om så mycket. Därför är det viktigt att Sverige är en stark röst för att stärka både män och kvinnor. Sverige är en stark röst för kvinnors rätt till sin egen kropp och att själva ta beslut om att till exempel utföra abort. Sverige arbetar för mäns och kvinnors lika rättigheter till utbildning och arbete.

Kvinnors säkerhet och påverkan i fredsprocesser är av yttersta vikt. Därför fortsätter genomförandet av FN:s säkerhetsrådsresolution 1325 att vara centralt.

Sverige är den sjätte största bidragsgivaren till FN-systemet. Vi har haft över 80 000 personer i FN-tjänst genom åren, och vi är den tredje största humanitära givaren.

Sverige arbetar tätt tillsammans med EU för att stärka upp förutsättningarna i Afrika. För drygt tre veckor sedan antogs slutsatser för att öka handel och utveckling, demokrati och god samhällsstyrning, rättsstatsprincipen och mänskliga rättigheter.

Mänskliga rättigheter är inte självklara, och i betänkandet finns en rad motioner som tar upp situationen i olika länder runt om i världen. Brott mot de mänskliga rättigheterna förekommer tyvärr på så många håll. Alliansregeringen arbetar därför ständigt med att förstärka våra resultatstrategier och förtydliga Sveriges ovillkorliga krav på respekt för mänskliga rättigheter.

Jag yrkar bifall till utrikesutskottets förslag i betänkande UU15 och avslag på alla reservationer.
(Applåder)

Anf. 75 CARIN RUNESON (S) replik:

Herr talman! När det gäller mänskliga rättigheter har vi i svensk politik i allt väsentligt samma uppfattning. Det är ju ingen här som motarbetar de frågor som handlar om mänskliga rättigheter. Men när Elisabeth Björnsdotter Rahm gång på gång talar om att Sverige är en stark röst och ska bli en ännu starkare röst och att mänskliga rättigheter är grunden för vår utrikespolitik undrar jag: Vad är det, Elisabeth Björnsdotter Rahm, som gör att vi inte längre har en utsedd MR-ambassadör på UD som vi har haft under så många år tidigare? Det skulle jag gärna vilja ha ett svar på.

Anf. 76 ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M) replik:

Herr talman! Jag är jätteglad att Carin Runeson lyfter fram den stora samsyn vi har inom arbetet för att stärka de mänskliga rättigheterna. Precis som Carin Runeson säger är de väldigt betydelsefulla och en förutsättning för att vi ska kunna driva en bra utrikespolitik och vara en stark röst när det gäller mänskliga rättigheter.

Den svenska regeringen kommuner under våren att presentera en ny MR-strategi. Vi får avvakta och se vad den kommer att innehålla, så jag får återkomma i frågan.

Prot. 2013/14:102
16 april

*Mänskliga rättigheter
i svensk utrikespolitik*

Anf. 77 CARIN RUNESON (S) replik:

Herr talman! Det låter spännande och intressant, men jag hoppas verkligen att inte minst de moderata, och borgerliga över huvud taget, ledamöterna i utrikesutskottet har påverkat i den här frågan. Vi fick vår första MR-ambassadör redan på 80-talet. Det var dessutom ett antal länder inom EU som följde vårt exempel.

Jag tycker att det är oerhört viktigt att det finns en speciell person som kontinuerligt kan lyfta frågorna om mänskliga rättigheter på hög diplomatisk nivå och också företräda Sverige i FN:s råd för mänskliga rättigheter. Det handlar också om att granska och främja mänskliga rättigheter i biståndsmottagarländerna och att vara något av en länk mellan regeringen och svenska organisationer.

Jag har också ställt den här frågan i den utrikespolitiska debatten till utrikesminister Carl Bildt. Då fick jag till svar att vi inte behöver ha någon egen MR-ambassadör på UD eftersom EU har utsett en särskild person att jobba med MR-frågorna. Det är bra att EU har gjort det, men att tycka att det utesluter behovet av en MR-ambassadör i Sverige tycker jag är alldeles galet. Nu undrar jag: Tycker Elisabeth Björnsdotter Rahm att vi skulle kunna klara oss utan en MR-ambassadör bara beroende på att en särskild person inom EU är utsedd för MR-frågorna?

Anf. 78 ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M) replik:

Herr talman! Jag håller med Carin Runeson, återigen, om att mänskliga rättigheter är viktiga och att de är viktiga inom alla områden inom utrikespolitiken.

Det må vara att Sverige är ett litet land, men vi är en stark röst inom så många områden och inom så många kanaler. Sverige arbetar både via FN och via EU och med nordiska samarbetspartner för att stärka vår svenska röst inom framför allt området mänskliga rättigheter. Jag är väldigt tacksam för att vi har en stark position inom till exempel EU:s utrikestjänst och att vi har prioriterat en talesperson för mänskliga rättigheter inom EU:s utrikestjänst.

Jag tycker givetvis att Sverige ska vara pådrivande i att lyfta alla de frågor som finns inom området mänskliga rättigheter.

Anf. 79 BODIL CEBALLOS (MP) replik:

Herr talman! Vi återkommer ofta till att det är en stor samsyn mellan alla partier i Sveriges riksdag i utrikespolitiken. Vi brukar faktiskt uppmärksamma det därför att vi har en stor samsyn. Därför blir det så konsigt när ni i valdebatter och annat brukar skrämmas med att det inte finns någon samsyn i oppositionen om utrikespolitiken och att vi inte kan komma överens, för egentligen är vi allihop relativt överens om väldigt mycket. Det vore intressant att höra varför ni alltid påstår att vi har så skilda uppfattningar i utrikespolitiken när det i andra sammanhang betonas att vi alla har en samsyn. Men det var egentligen inte därför som jag begärde ordet.

Sverige gör mycket som är bra när det gäller mänskliga rättigheter. Sverige är ett land som ligger före många av de andra, och det är en del länder i EU-området som inte gör särskilt mycket och som går precis på tvärs med vad vi allihop här i riksdagen skulle vilja. Jag tänker bland annat på era spanska kolleger från Partido Popular och deras förslag om inskränkningar i aborträtten och annat.

När det gäller kvinnors rättigheter och mänskliga rättigheter måste vi jobba inte bara utanför Sveriges och EU:s gränser utan också innanför gränserna.

Jag tänker att ni moderater har en jätteuppgift framför er när det gäller att påverka era kolleger i Europa som håller på att införa lagar som kränker kvinnors rättigheter. Min uppmaning till er i Moderaterna är att ta Partido Popular i örat framöver, för det behövs.

Anf. 80 ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M) replik:

Herr talman! Det är en olycklig och oroande utveckling vi ser i många europeiska länder. Det är vi helt ense om. Därför är det ännu viktigare att Sverige är en stark röst i arbetet med de stora motvindsfrågorna som rör sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, vilket jag lyfte fram i mitt anförande. Det gäller att Sverige sätter press på sina grannländer vad beträffar att mänskliga rättigheter gäller alla och är okränkbara. Här är vi en stark röst, och det kommer vi att fortsätta vara.

Jag uppskattar Bodil Ceballos inledande syn på att vi har en stor samsyn när det gäller utrikespolitik och mänskliga rättigheter. Låt mig dock vända på frågan: Varför har ni då alla dessa reservationer i ett betänkande om mänskliga rättigheter? Om dessa rättigheter är odelbara, okränkbara och gäller alla borde samsyn råda, och då borde ni inte ha dessa reservationer mot de mänskliga rättigheterna.

Anf. 81 BODIL CEBALLOS (MP) replik:

Herr talman! Då kommer vi tillbaka till det som jag tog upp i mitt anförande tidigare. Vi har ett system där vi avslår en massa saker som vi egentligen tycker bara för att formen är sådan och för att vi inte har kommit överens exakt om de gemensamma formuleringarna.

Jag tror att vi skulle vinna på att se över systemet hur vi skriver våra avslag, bifall etcetera. Jag tror att vi skulle kunna komma till många bra gemensamma förslag också framöver.

Det blir konstigt när vi i debatterna säger en sak allihop och är överens, men när vi kommer till utskottet ska samma saker avslås.

Vi i oppositionen har möjlighet att rösta för våra förslag. Det har inte ni på samma sätt.

Det finns reservationer för att vi har en viss annan uppfattning, självklart, men det är inte så stora skillnader som man många gånger kan tro när ni i debatten säger att vi är så ense.

Du är en av dem som alltid säger att vi har så stor samsyn, Elisabeth Björnsdotter Rahm. Oavsett vad vi andra säger i debatterna brukar du alltid kontra med att du är glad över att vi har så stor samsyn. Det där med samsyn brukar alltså komma från dig i första hand. Men ja, vi har självklart olika uppfattning.

När det gäller aborträtten vet jag att det är en fråga som du är mycket engagerad i. Därför ber jag dig att ta den frågan vidare till dina kolleger.

Jag har sagt samma sak till Carl Bildt, till Tobias Billström och till någon annan av de moderata ministrarna. Jag tror att det var Beatrice Ask när hon var här i kammaren vid något tillfälle. Det är viktigt att ni sätter press på era kolleger. Vi ska inte ha ett Europa där utvecklingen för kvinnor går bakåt i stället för framåt.

Prot. 2013/14:102
16 april

*Mänskliga rättigheter
i svensk utrikespolitik*

Anf. 82 ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M) replik:

Herr talman! Alliansregeringen driver en stark och aktiv politik inom området mänskliga rättigheter. Att Sveriges utrikespolitik har topprankats tre år i rad av en europeisk tankesmedja talar sitt tydliga språk. Vår största framgång var vår politik för mänskliga rättigheter. Den politik som alliansregeringen driver är alltså en bra och stark politik.

Att vi har en stor samsyn är jag stolt över. För mig är mänskliga rättigheter odelbara och okränkbara. Då kan vi inte ha reservationer mot dem utan måste se det som ett område där vi har stor samsyn.

Jag håller definitivt med dig, Bodil Ceballos, och kan gå hand i hand med dig när det gäller abortfrågan. Jag kan gå i döden för att stärka kvinnors rätt för att bestämma över sin egen kropp. Jag tycker inte alls att den utveckling vi ser i Europa är den vi ska se. Vi ska absolut hjälpas åt att stärka kvinnors rätt att få bestämma över sin egen kropp inom området sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Här har vi en ännu större samsyn, skulle jag vilja påstå.

Anf. 83 JULIA KRONLID (SD) replik:

Herr talman! Vi har i betänkandet några yrkanden där vi har reserverat oss vad gäller situationen för kristna. Det är bra att betänkandet lyfter upp vad EU har gjort för mänskliga rättigheter i Nigeria och Pakistan, men jag ställer mig kritisk till att man inte tydligare lyfter fram vad Sveriges regering har gjort och vad man i Sverige har gjort för att motverka de fruktansvärda övergrepp som pågår mot kristna på olika håll.

Eftersom det inte framgår tillräckligt i betänkandet passar jag på att fråga Elisabeth Björnsdotter Rahm vad regeringen avser att göra för att på dagordningen tydligare lyfta upp situationen för förföljda och utsatta kristna på olika håll i världen.

Anf. 84 ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M) replik:

Herr talman! Mitt tydliga svar är att Sverige arbetar både multilateralt och bilateralt genom FN, genom EU och genom nordiska kanaler för att lyfta fram Sveriges starka röst när det gäller att stärka de mänskliga rättigheterna. Vi talar om mänskliga rättigheter inom alla områden, religion, etnicitet, sexuell läggning och så vidare. Vi arbetar oförtrutet med att lyfta fram Sveriges starka röst när det gäller mänskliga rättigheter. Det gäller även för de kristna i Pakistan och Nigeria.

Anf. 85 JULIA KRONLID (SD) replik:

Herr talman! Det är bra att Elisabeth Björnsdotter Rahm står här och säger det. Problemet är om man hela tiden ska förlita sig på vad EU gör utan att säga vad Sverige vill lyfta upp inom EU, för det framgår inte heller.

Elisabeth Björnsdotter Rahm har talat mycket om Sveriges starka röst. Men i betänkandet står det bara vad EU har gjort, och det framgår inte tillräckligt tydligt vad Sveriges regering vill göra. Tycker man att EU gör tillräckligt eller inte? Jag tycker inte att EU gör tillräckligt på detta område.

Om man har arbetat inom dessa kanaler, vad har då regeringen lyft upp inom EU och FN för att stärka de kristnas rättigheter, mer än att tala generellt? Finns det något konkret exempel?

Anf. 86 ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M) replik:

Herr talman! Det här är ett område där alliansregeringen inte delar Sverigedemokraternas syn på det arbete vi gör för mänskliga rättigheter. Sverige står bakom den politik som förs inom den europeiska utrikes-tjänsten. Här har vi lika stor möjlighet att påverka och lyfta fram vår starka ställning som alla andra länder har. Vi har stor samsyn inom EU:s utrikespolitik för att stärka mänskliga rättigheter i alla länder där kränkningar förekommer.

Anf. 87 ISMAIL KAMIL (FP):

Herr talman! Sverige är i dag en tydlig röst i världen för mänskliga rättigheter. Sverige är pådrivande i att främja demokrati och mänskliga rättigheter i världen. Sverige fortsätter under alliansregeringen att vara den starka kraften när det gäller att stödja demokratiutveckling och öppna samhällen. Sveriges utrikespolitik och vårt stora engagemang ska spegla våra förhoppningar om en stabil och säker värld där människor kan leva i fred och frihet. Försvaret av mänskliga rättigheter är en central del av vår utrikespolitik. Det gäller att värna individens grundläggande behov och rätten till ett dragligt liv för alla.

Herr talman! I enlighet med den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna, som antogs av FN 1948, är de grundläggande normerna för mänskliga rättigheter överordnade politiska, ekonomiska, kulturella och religiösa skillnader.

Sverige har enligt artiklarna 55 och 56 i FN-stadgan en rätt och förpliktelse att vidta åtgärder i samarbete med organisationen för att främja allmän aktning och respekt för mänskliga rättigheter och grundläggande friheter för alla, utan åtskillnad i fråga om ras, kön, språk eller religion.

Den allmänna förklaringen slår fast att alla stater har en skyldighet att värna alla människors lika värde och rättigheter. Ingen regering ska kunna hävda särskilda förhållanden som skäl för att kränka mänskliga rättigheter.

Herr talman! Det fruktansvärda som hände under Nazityskland och andra världskriget borde aldrig upprepas. Nu 66 år efter att den allmänna förklaringen antogs av FN är det högst berättigat att ställa sig följande frågor:

Har dessa folkrättsliga åtaganden omsatts i praktisk handling över hela världen? Har dessa grundläggande normer, som slagits fast i FN:s allmänna förklaring och i ett antal folkrättsliga bindande konventioner, efterlevts? Hur agerade vi när folkmordet i Rwanda ägde rum? Vad gjorde FN när al-Anfal-kampanjen ägde rum i irakiska Kurdistan under Saddam Hussein och hans regim på 80-talet, då över 180 000 kurder

dog? Lyckades världssamfundet hindra det folkmord som ägde rum i före detta Jugoslavien och i Darfur?

Herr talman! FN:s säkerhetsråds resolution 1973 om situationen i Libyen gav ett tydligt uttryck för principen om skyldighet att skydda de civila. Vi var alla hoppfulla om att FN äntligen skulle kunna agera för att skydda de civila över hela världen. Så blev inte fallet, tyvärr.

Vi kunde notera hur Ryssland och Kina blockerade alla försök att hitta en lösning på den syriska krisen. Över 150 000 civila har dött i den treåriga konflikten i Syrien. Civila dör och civila mål attackeras varje dag medan säkerhetsrådet har svårt att agera.

Begreppet skyldighet att skydda är centralt i utvecklingen av folkrätten. Folkpartiet liberalerna tycker att fokus måste flyttas från staters säkerhet till att i stället sätta människors säkerhet i första rummet. Det är dags att agera i den riktningen.

För oss liberaler är det inte acceptabelt att civila mördas och att ett inbördeskrig fortsätter i Syrien utan något agerande från FN:s sida. Regimens attacker på det syriska folket har nu pågått i 37 månader medan världssamfundet ser på.

När vi ser diktatorer begå brott mot mänskligheten ska vi inte avvakta och se på. När mänskliga rättigheter kränks får vi inte blunda och gå förbi.

Herr talman! Krig och väpnade konflikter är ett av de största hindren för länders utveckling. Målet måste vara att uppnå välstånd genom demokrati, mänskliga rättigheter och fungerande rättsstat. Utan fred och säkerhet kan dessa mål inte uppnås.

Sverige är en stark aktör vad gäller att försvara demokrati, yttrandefrihet, jämställdhet och mänskliga rättigheter. Vi måste fortsätta med vår höga ambition vad gäller MR-frågor.

Herr talman! Ett starkt och välfungerande FN är centralt för att skydda människor mot folkmord och brott mot mänskligheten. Ett starkt och välfungerande FN är en förutsättning för försvar av mänskliga rättigheter. Ett starkt och välfungerande FN är garanten för fred och stabilitet i världen. Ett starkt och välfungerande FN banar vägen för en bättre värld där barnens rättigheter skyddas, där kvinnornas rättigheter garanteras och där diskriminering och förföljelse förebyggs.

Låt oss stärka den internationella brottsmålsdomstolen ICC:s roll. Genom ICC skulle vi bättre kunna skydda och försvara mänskliga rättigheter och lättare granska brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser.

Sveriges fortsatta prioritering av folkrätten och respekt för mänskliga rättigheter stärker en utveckling byggd på rättsstatens principer som ligger i allas intressen, för en värld där människor ska kunna leva i fred och samförstånd.

Vi ska vara stolta över hur Sverige genom ett framgångsrikt och resultatinriktat arbete bedriver MR-frågor både regionalt och globalt. Vi är stolta över hur vi hanterar flyktingfrågor både på hemmaplan och i EU och över hur vi agerar för en global fred och säkerhet på ett sätt som få andra länder gör.

Herr talman! Den ryska aggressionen vad gäller Ukraina och annekteringen av Krimhalvön strider mot folkrätten. I mer än tre år har Ryssland försvarat diktatorn i Damaskus och den syriska regimens användande av våld mot från början fredliga demonstranter, bland annat med argumentet

Prot. 2013/14:102
16 april

*Mänskliga rättigheter
i svensk utrikespolitik*

att interna konflikter ska lösas internt av det berörda landet. Men Ryssland med Putin i spetsen verkar inte bry sig om att tillämpa detta själva.

Kreml beskriver i dag händelserna i östra Ukraina som grundlagsstridig användning av våld mot fredliga demonstranter. Herr talman! Moral är bra, men dubbelmoral är inte dubbelt så bra.

I Irak redovisades under februari ett lagförslag som legaliserar tvångsäktenskap för barn. Enligt lagförslaget ska giftermål för nioåriga flickor tillåtas, men även flickor yngre än så kan beröras om föräldrarna skulle tillåta det.

Våld mot kvinnor är redan i dag ett stort problem i Irak, och respekten för mänskliga rättigheterna i Irak är under all kritik. Att tillåta giftermål för nioåriga flickor har även andra konsekvenser. Det kommer till exempel att innebära förbud för kvinnan att lämna hemmet utan makens tillstånd och legalisering av äktenskapliga våldtäkter.

En annan konsekvens av lagförslaget är att kvinnans rätt till skilsmässa försvåras i kombination med att mannens rätt till vårdnad om barn över två års ålder stärks. Detta kan ses mot bakgrund av att tvångsäktenskap i dag är förbjudet i Irak och att kvinnan har rätt till skilsmässa.

Lagförslaget är ett bakslag mot jämställdhet och kvinnors rättigheter. Vi måste självklart ta avstånd från detta lagförslag. Det är ett brott mot mänskliga rättigheter.

Avslutningsvis, herr talman, vill jag betona att det är positivt att Sverige fortsätter att driva nätfrihet både i EU och i FN. Det är också positivt att Sverige är drivande för att åstadkomma en internationell dialog för globala normer för internet och styrning på nätet.

Anf. 88 KERSTIN LUNDGREN (C):

Herr talman! Betänkandet handlar om motioner, inte om hela världen, vilket man skulle kunna tro när man lyssnar på debatten, herr talman.

Betänkandet fångar motioner från hela mandatperioden, från 2010 fram till 2013, det vill säga förra hösten och allmänna motionstiden.

Jag räknade till 72 motioner som berörs i betänkandet och till långt fler yrkanden. Mot den bakgrunden läser man reservationerna med viss förvåning. Måhända ska man se det som en bekräftelse på den stora enigheten. Det är många yrkanden och många motioner, men de 13 reservationer som finns beträffande de 72 motionerna och de mångdubbelt fler yrkandena är inte så himla starka, kan jag tycka.

Det har funnits stor enighet. Det har tidigare här i kammaren diskuterats olika betänkanden där vi har lyft fram mänskliga rättigheter, eftersom mänskliga rättigheter är en så central del av svensk utrikespolitik – det är inte konstigt.

Mot bakgrund av vad tidigare talare sagt skulle jag kunna prata om tvångsäktenskap för barn i Irak. Men det är ingen som har någon sådan motion. Därför väljer jag att bara konstatera: Visst, det är helt oacceptabelt. Men jag ska inte ge mig in djupare i den diskussionen.

Jag skulle också kunna prata om romerna, en fråga som oftast brukar komma fram. Från svensk sida har vi haft en oerhört aktiv debatt under senare tid när det gäller romernas situation också i Sverige men även i Europa, som är ett av de stora utropstecknen och en av de stora utmaningarna för oss på vår kontinent. Men vi har inga motioner där heller, så därför lyfter jag inte frågan mer än så.

Jag skulle ha kunnat beröra tibetanernas situation. Den är väldigt utmanande. Men också där har vi valt att göra en enkel motionshantering.

Palestinierna har berörts, liksom beduinerna, som vi har hört talas om i dag, som kastas ut från sina boenden, där EU och kanske också Sverige har varit med och finansierat. Det är naturligtvis oacceptabelt ur ett MR-perspektiv. Utifrån att mänskliga rättigheter är universella och ömsesidigt förstärkande är de närvarande överallt, varje dag och varje stund i hela världen.

De utmanas i dag mer än på mycket länge, skulle jag vilja säga. Då tänker jag på Ryssland, Uganda, Syrien, Turkiet och så vidare, men det sker också här i Europa. Vi har dock i Europa konventionen om mänskliga rättigheter som ett starkt instrument och på den grunden också en rad andra konventioner som bygger en bas för det gemensamma arbetet för att stärka mänskliga rättigheter och värna och vakta på varandra i Europa. Vi har också en domstol som ytterst ger oss alla, som medborgare i Europa och som medlemmar i Europarådet, en möjlighet att få våra rättigheter prövade, om de kränks av en stat. Det är naturligtvis oerhört viktigt.

Straffrihet är förödande för tilltron till mänskliga rättigheter och för att bygga ett gott samhälle. Straffrihet är något som vi har sett åter sönder samhällen, åter sönder länder. Det har berörts tidigare om anfall och straffrihet. Man skulle ha önskat att de händelserna hade nått Internationella brottmålsdomstolen.

Man skulle kunna önska att det som händer i Östra Kongo inte bara blir ett fall utan många fall som når Internationella brottmålsdomstolen för att prövas och för att visa att vi har ett internationellt regelverk som gäller för oss alla som medborgare men som också gäller för stater, där ansvar och straff måste kunna utmätas, om det sker övergrepp.

Från vår sida är det önskvärt – och Centerpartiet jobbar envetet för det – att ICC, Internationella brottmålsdomstolen, stärks. Vi skulle gärna se den som en del i ett FN-system, för det vore en fullgod handling för att stärka hela FN-strukturen. Vi är långt ifrån det i dag, men arbetet från vår sida, från Centerpartiets sida – och jag hoppas också från Sverige – går vidare.

När vi tittar på betänkandet kan vi se att det finns frågor som vi entydigt har en samlad syn på men som inte har berörts fast de naturligtvis är viktiga. Det må gälla slaveriet i Mauretanien, där vi konstaterar hur oacceptabelt det är och hänvisar till ILO-konventioner etcetera. Det må gälla Dawit Isaak, där vi från svensk sida envetet arbetar för att också i det fallet kunna nå framgång. Vi är inte där ännu, men åtminstone ska ingen tvivla om den svenska hållningen. Det framgick också av den utrikespolitiska deklarationen och den debatt som vi hade här i februari.

Däremot berör betänkandet kontinenter och dyker ned i kontinenter, herr talman. En kontinent som jag inte kan undgå att också dyka ned i, när vi har det här motionsbetänkandet uppe till behandling, är naturligtvis Afrika.

Det är en kontinent med fantastiskt stora möjligheter men också väldigt stora utmaningar. Det är en kontinent som har härjats av kolonialism, som har härjats av krig och konflikter och som härjas så än i dag. I de miljöerna trampas mänskliga rättigheter under stövlar. Vi ser det i Sahelområdet, och vi ser det i andra områden. Där är Sverige aktivt med.

Vi kommer inom kort till den här kammaren från utrikes- och försvarsutskottet med ett förslag om medverkan i en insats i Mali. Vi gör insatser också i andra områden för att försöka stärka och försöka bygga förutsättningar för mänskliga rättigheter, för där konflikter och krig pågår är de förutsättningarna naturligtvis mycket sämre än i andra miljöer.

Den andra sidan av det afrikanska perspektivet är den fantastiska utveckling som ändå pågår, också med ett hållbart perspektiv. I många länder i Afrika ser man tydliga samband mellan mänskliga rättigheter och en grönare ekonomi, en hållbar ekonomi, en hållbar utveckling. Man har många exempel på vad som händer om man inte ser upp, hur mänskliga rättigheter även då får stå tillbaka därför att vi inte har tänkt efter före. Den grönare ekonomi som utvecklas i Afrika har vi alla anledning att titta på, för att också där stärka mänskliga rättigheter.

Mänskliga rättigheter bygger också på olikheter, insikten om att vi alla som människor i världen är unika. Respekten för den unika profil som var och en av oss har – toleransen och friheten för oss alla att få vara den vi är – är naturligtvis helt avgörande. Där förtryck förekommer – det må vara etniskt, religiöst, sexuellt eller bara livsstilsbetonat – i alla lägen där vi-och-de-samhällen försöker byggas, där bäddar man för konflikter. Vi har också, herr talman, sett det i Rwanda. Det är 20 år sedan folkmordet i Rwanda. Det är ett exempel på vad som kan hända om man inte ser upp, om man tillåter förtryck och låter mänskliga rättigheter förtvina.

Latinamerika har tagits upp i flera sammanhang. Jag vill bara kort säga något om Colombia och Guatemala: Det är två goda exempel, till exempel när det gäller resolution 1325, som leder till kvinnligt deltagande i fredsprocessen i Colombia, men också stöd på många sätt, alltifrån kvinnlig urfolksbefolkning i Guatemala till FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter, där Sverige går in och stöder och jobbar aktivt för att göra skillnad.

Herr talman! Med tanke på tiden bara några korta ord om några reservationer.

Socialdemokraterna lyfter fram mänskliga rättigheter, och MR-rådet blir beviset på att mänskliga rättigheter har stått tillbaka under den borgerliga regeringen, alliansregeringen. Men, herr talman, syna det argumentet! Handlar det inte i verkligheten om att man har en tillbakagång eller en återblick på tider som har varit, en värld som inte längre ser ut som den gjorde? Är det inte så, herr talman, att mänskliga rättigheter i dag utmanas och att vi som står upp för mänskliga rättigheter och driver mänskliga rättigheter får en tuffare utmaning?

De som skulle ha röstat för oss i MR-rådet skulle ha älskat om vi hade sagt att vi tar ned flaggan och driver inte detta längre. Då hade de kanske kvitterat och givit oss en MR-röst eller en MR-position i rådet. Men det är inte den vägen Sveriges regering har valt, och det är inte den vägen som Sverige vill gå.

Vi vågar utmana, oavsett om det är Putins Ryssland som trycker ned mänskliga rättigheter, Musevenis Uganda som slåss mot hbtq-personer eller Erdoğans försök att omtolka mänskliga rättigheter i Turkiet. Vi står upp, men då får vi också vara beredda på att bli bortröstade av dem som inte vill se MR som en hög profil.

Läs gärna reservationerna och se vilken svag argumentation de har som alternativ till utskottets texter.

Anf. 89 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Herr talman! För allmänheten och de som lyssnar på detta kan det vara värt att kommentera motionshanteringen och det som Bodil Ceballos från Miljöpartiet tar upp. Om vi skulle ha den ordningen att vi sade ja till alla de 3 548 motioner som lades förra året skulle vi ge 3 548 uppdrag till regeringen. Jag tror inte att det är görligt.

Under den perioden då Miljöpartiet stödde Socialdemokraterna, 2002–2006, fick 1,5 procent av motionsförslagen ja, och 2010–2013 fick 1,6 procent ja. Det är alltså fler ja nu än under den tid då Miljöpartiet var med och regerade.

Julia Kronlids inlägg från Sverigedemokraterna om att man inte får tala om kristna som förföljs är en jättemärklig kommentar. Vår regering gör redan mycket. Vi betonar det, framför allt i utrikespolitiska deklARATIONEN där vi sitter och väger vartenda ord. Det finns alltid med något om religionsfriheten och vikten av det. Problemet med Sverigedemokraterna – det är här som jag tycker att vi kanske har lite olika åsikter när det gäller mänskliga rättigheter – är att de bara betonar kristnas rättigheter.

Religionsfriheten handlar om alla människors lika rättigheter, oavsett vilken religion man tillhör. För oss kristdemokrater är det oerhört viktigt att vi upprätthåller det och att det inte blir den svenskagenda som jag är orolig för att Sverigedemokraterna driver när de enbart talar om kristnas rättigheter. Julia Kronlid undrar vad vi har gjort i Sverige för att lyfta de kristnas rättigheter.

Runt om i världen ser vi nu att väldigt många som har en kristen bakgrund förföljs, men precis som i Centralafrikanska republiken just nu finns det även kristna som utför illdåd mot muslimer. Jag menar att vi måste lyfta fram alla människors lika värde och rätt till sin religion.

Herr talman! När vi nu tittar på utrikesutskottets debatt och det här betänkandet är det ett stort antal motioner som berör jättemånga viktiga områden.

Vi har fokuserat på några länder i Afrika, Sahelregionen, men även Latinamerika och Asien. Jag kommer inte att hinna gå in på alla dessa länder, men jag ska ändå försöka beskriva några länder och regioner som jag tycker är viktiga att lyfta fram lite grann.

När FN:s generalförsamling 1948 antog den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna togs ett viktigt steg. Det är något som många människor nu kan förhålla sig till. De gäller nämligen utan åtskillnad och oavsett land, kultur eller specifik situation. Staterna kan dessutom inte sälla bland folkrättsliga argument. Alla de olika mänskliga rättigheterna har samma värde.

Utan mänskliga rättigheter begränsas människors liv, men det begränsar också utvecklingen i ett land. Vi ser tydligt att där mänskliga rättigheter kränks får vi inte den hållbara utveckling som vi eftersträvar. Människors rätt till frihet – som yttrandefrihet, rätt att organisera sig, rätt att starta företag, rätt att rösta i fria val och så vidare – är något som bidrar till att ett land kan utvecklas. Därför har också alliansregeringen satt frågan om demokrati och mänskliga rättigheter högt på den utrikespoli-

tiska agendan. Det är ett av de tre prioriterade områdena, vid sidan av jämställdhet och klimat och miljö.

Herr talman! Sverige ska vara en tydlig röst i världen för de mänskliga rättigheterna. Vi ska agera bilateralt i olika kontakter men även verka genom både EU och FN. Sverige ska fortsatt ha frågan som en integrerad och central del av den svenska utrikespolitiken.

Inom EU har vi nu, genom Lissabonfördraget, stärkt EU:s röst i världen, genom den nya EU-utrikestjänsten som leds av den höga representanten Catherine Ashton. Tanken är att EU nu ska vara en aktör till stöd för fred, säkerhet och mänskliga rättigheter. År 2012 antog EU ett strategiskt ramverk och en särskild handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati. Det var en fortsättning på det som Sverige påbörjade under vårt EU-ordförandeskap 2009.

En fråga som EU särskilt lyfter fram, och som är jätteviktig, är kampen mot dödsstraff och tortyr. Det driver vi i Sverige också på för. Vi ser vissa framsteg runt om i världen, men tyvärr finns det alldeles för många länder som fortfarande har kvar dödsstraffet.

Sveriges riksdag deltar via EU-nämnden i det som utrikestjänsten i EU ska göra. Vår utrikesminister kommer till EU-nämnden innan han ska ned till Bryssel och förhandla på utrikesrådet med de andra ministrarna. Han får då söka stöd för ställningstaganden och får även olika partiers syn på olika frågor som kommer att diskuteras. Just nu är det till exempel Ukraina och Syrien som framför allt är uppe på utrikesministrarnas agenda, och alla partier har möjlighet att göra inspel till utrikesministern innan han åker ned.

Regeringen har också betonat att alla politikområden ska samverka och ha ett samstämmigt agerande både nationellt och internationellt för att nå bästa resultat. Mycket av det arbetet gör vi förstås i samverkan med civilsamhället i Sverige men också i andra länder.

En fråga som också nämns i betänkandet och där Sverige har gjort framsteg är att främja friheten på nätet. Internet, mobiltelefoni och sociala medier gör att världen krymper, och människor får möjlighet att på egen hand söka information. Vi såg att det var viktigt under den arabiska våren men även nu i konflikten mellan Ukraina och Ryssland. Rätten till information är viktig och måste värnas. När Turkiet stänger ned Youtube och Twitter visar det på hur känsliga vissa regeringar är för friheten på nätet och samtidigt hur viktig den är. FN har under 2012 tagit en första resolution för yttrandefriheten på internet. EU har i sin årsbok sagt att Sverige har varit en spjutspets i det arbetet.

EU kommer också – det tycker jag är väldigt viktigt – att lämna fortsatt stöd till internetanvändare, bloggare och cyberaktivister som lever i auktoritära regimer så att de kan kringgå maktfullkomliga restriktioner på internet.

Då går vi över till Afrika, herr talman. Afrika gör många framsteg på flera olika områden, framför allt ekonomiska framsteg. Tillväxten i Afrikas ekonomi beräknas uppgå till 4,8 procent under 2013 och väntas öka ytterligare under 2014. Men faktum kvarstår att mycket finns kvar att göra för att alla ska ta del av de ekonomiska resurserna. Fattigdomsminskningen går alltför långsamt. Naturreсурserna används ineffektivt och ger inte människor tillräckligt med arbetstillfällen. Och skatteintäkter

tas inte in. De hamnar i fel fickor eller skickas till skatteparadis. Det är naturligtvis inte acceptabelt.

Kvinnor och barn är en utsatt grupp. Majoriteten av Afrikas fattiga är kvinnor och barn. Därför har vi i Sverige i vårt bistånd fokus också på Afrika, särskilt på kvinnor och barn. Vi vet att kvinnor som får ekonomiska resurser att klara sig satsar på barns utbildning, och familjer som har råd skickar sina barn till skolan och de får en bättre ekonomi. Alltför ofta tvingas dock familjerna skicka ut sina barn i någon form av arbete för att få pengar till dagens mål mat.

Även EU har samarbete med länder i Afrika. Det finns en EU–Afrika-strategi från 2007, och nyligen hölls ett EU–Afrika-toppmöte där EU var berett att utöka samarbetet med sina afrikanska partner för att främja handel, utveckling, demokrati, god samhällsstyrning, rättsstatsprincipen och mänskliga rättigheter. Också frågan om migration och mobilitet tas upp.

Det är klart att om människor inte har möjlighet till utkomst, inte har några sociala rättigheter eller är hotade till livet om de till exempel är journalister får de söka sig vidare och hamnar kanske i EU för att över huvud taget kunna överleva. När EU talar om samarbete på säkerhetsområdet vill vi kristdemokrater betona att det inte får handla om att begränsa människors rörelsefrihet så att de inte kan söka skydd någon annanstans. Säkerhetssamarbetet får inte heller innebära att yttrandefriheten och mediefriheten begränsas.

Alltför många länder använder antiterrorlagar för att stoppa oönskade journalister. Det skriver vi om också i betänkandet. Mänskliga rättigheter kränks när man begränsar yttrandefriheten, vilket vi fick mer kunskap om när våra svenska journalister Martin Schibbye och Johan Persson fängslades i Etiopien 2011. Då användes antiterrorlagar emot dem, men även i dag finns fängslade journalister i Etiopien. Några har flytt till vårt land för skydd.

Också Rwanda, som för 20 år sedan upplevde det hemska folkmordet, förföljer nu oliktankande. Där används en annan metod. Man säger att man bekämpar motsättningarna mellan de två stora folkgrupperna hutu och tutsi genom en antifolkmordslagstiftning. Grunden till lagstiftningen antogs 2008, och lagen skärptes 2013. Den används mot oppositionella och journalister.

I EU:s strategi för säkerhet och utveckling i Sahel från mars i år betonas säkerhet, fredsbyggande, konfliktprevention, motarbetande av radikaliserings samt utveckling. Det är bra att både säkerhet och utveckling finns med på dagordningen. Utan utveckling i ett land finns det heller ingen hållbar säkerhet. Det är situationen i till exempel Mali, där Sverige kommer att delta i en FN-insats ganska snart.

Jag ska även säga några ord om Kongo. Situationen där är fortfarande fruktansvärd, herr talman. Fem miljoner har dött sedan slutet av 90-talet. Två miljoner har våldtagits under konflikten. Inblandningen från olika länder runt Kongo är helt ohållbar. Här måste vi göra mycket mer. Sverige är med och bidrar genom stöd till rättssystemet, för att ställa de som är ansvariga för övergreppen till svars, men vi kommer att behöva göra mycket mer framöver för att komma till rätta med situationen i Demokratiska republiken Kongo.

Låt mig avslutningsvis säga att när det gäller Latinamerika har Sverige bidragit på ett fantastiskt sätt till fred och utveckling i Colombia, som under lång tid lidit av stora motsättningar och konflikter mellan de olika gerillagrupperna. Sverige har bidragit till en strategi för fred och utveckling. Det har varit en fin förebild, och vad jag förstår använder Colombia den svenska modellen för att få i gång samtal och kunna jobba för fred i landet.

Med det, herr talman, vill jag yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Anf. 90 BODIL CEBALLOS (MP) replik:

Herr talman! Jag vill göra ett förtydligande om vad jag menade när jag sade att vi kanske måste se över hur vi ska besvara våra betänkanden.

Kerstin tog tidigare upp att 72 motioner behandlas i betänkandet. När jag kollar hur många som har hanterats i den så kallade förenklade motionshanteringen visar det sig vara 58. Sedan hade vi 13 reservationer i betänkandet. Då blir det en kvar.

Jag tittade efter vad det var som var kvar. Till exempel ställde jag mig inte bakom två yrkanden som vi hade i olika motioner, för jag tyckte att majoritetens text i betänkandet var tillräckligt bra. Men om jag inte reserverar mig blir det i stället ett avslag fastän jag tycker att vi borde ha skrivit att yrkandena är "besvarade". Det handlar inte om att vi ska skicka 3 500 tillkännagivanden eller uppdrag till regeringen, utan det handlar om att vi i det här fallet tycker att regeringen redan har gjort det som vi förväntade oss av dem eller att vi ser att någonting är på väg att hända. Då skulle man kunna svara på ett annat sätt än att avslå dem.

Anledningen till att jag säger det är för att det är så svårt för oss att förklara det för medborgarna, att vi sitter och yrkar avslag på saker och ting som egentligen redan är på gång. Det är mer en fråga om formalia. Hur gör man?

Sedan tycker jag att det är tråkigt att det inte är mer än omkring 1,5 procent av alla motioner som väcks i riksdagen som faktiskt bifalls. Det tror jag att Désirée egentligen också tycker. Jag skulle därför vilja höra hur hon ser på det, om det trots allt inte ger anledning att se över hur vi arbetar.

Anf. 91 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) replik:

Herr talman! Vi har den diskussionen nästan varje gång vårt parti har motionsrikssting, alltså varför det är så många som avslås och till och med besvaras. Man vill ha fler bifall. Frågan är hur många uppdrag man ska skicka till partistyrelsen och hur mycket ska partistyrelsen få utöva sin egen styrning.

I vissa utskott, till exempel arbetsmarknadsutskottet, gör man det som man kallar avslag med krans där man skriver på ett annat sätt. Om vi skrev att alla är "besvarade" är jag inte säker på att ni skulle avstå från att skriva reservationer, Bodil Ceballos. Det är reservationerna vi sedan voterar om i kammaren, och då skulle vi ju inte ha några voteringar. Jag har svårt att tro att ni skulle acceptera det.

När jag tittar på reservationerna tycker jag att man där lite grann slår in öppna dörrar. Motionerna är inte så väldigt skarpa, vilket visar att vi står ganska nära varandra i många av de här frågorna. Jag har svårt att tro

på en annan ordning. Det är klart att vi skulle kunna skriva att motionerna är besvarade i betänkandet, men nästa steg skulle vara att ni tog bort alla era reservationer, och det har jag svårt att se att ni skulle göra.

Sedan ska man inte säga att motionerna inte påverkar. Jag vet att många departement läser dem och många organisationer läser dem. Vi är ett levande exempel på att de påverkar. Vi står och debatterar dem, vi har skrivit ett betänkande, vi har kanslipersonal som har jobbat med svaret. Självklart har motionerna en påverkan. De bidrar ju till den fortsatta debatten, och det är väl det som är tanken med motionerna. Ett bifall skulle innebära att man godkänner varje ord och varje rad i en motion.

Anf. 92 BODIL CEBALLOS (MP) replik:

Herr talman! Jag ser inte reservationerna som ett självändamål. Vi kan diskutera innehållet i politiken oavsett om det finns en reservation eller ej. Man kan också lämna ett särskilt yttrande i vissa frågor om det är något man vill lyfta fram. Reservationen är ett sätt att visa att det finns en avvikelse från det som majoriteten tycker.

Även om vi hade en modell med möjligheten ”besvarad” tror jag att vi skulle kunna ha lika livfulla debatter i kammaren, alltså med eller utan en sådan modell. Jag tycker att det i dag är ett problem när jag till exempel träffar handikapporganisationer och talar om för dem att riksdagen har avslagit en fråga som alla egentligen driver. Ni skriver också motioner med många förslag, Désirée Pethrus, och många gånger kan ni inte ens rösta för era egna förslag, utan då blir det också ett avslag.

Jag upplever att vi från pedagogisk synpunkt behöver ändra systemet så att vi kan möta våra medborgare och vara ärliga mot dem. Nu ser det ut som om det var ett spel oss emellan om hur man ska lägga upp arbetet. Du säger att reservationerna är vårt sätt att kunna föra debatten vidare. Jag tror inte det. Jag tror att vi kan föra debatten oavsett om vi har reservationer eller ej. Vi har ju motioner att utgå från, och vi kan många gånger komma överens eller stå väldigt nära varandra. När vi står väldigt nära varandra utgör reservationen bara en minimal skillnad. Då skulle vi kanske i stället kunna skriva ihop oss, vara eniga och möta medborgarna, i stället för att det ska låta som om det var stor skillnad mellan oss.

Anf. 93 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) replik:

Herr talman! Ofta sägs det i debatter, särskilt i valdebatter, att regeringspartierna har avslagit en viss motion. Då vet inte den som sitter och lyssnar att alla avslår motioner, även ni när ni sitter i majoritet, Bodil Ceballos. Formfrågan är något man kan diskutera. Jag tror att det är svårt att ändra på systemet. Det handlar om att ni skulle lägga ned hela ert reservationsinitiativ. Jag tror inte att man kan komma dithän att vi skulle godkänna alla motioner. Det skulle i princip innebära att vi godkände alla era motioner med vartenda tecken och komma; om man bifaller en motion bifaller man all text. Det tror jag inte skulle gynna demokratin, ärligt talat. Jag kan förstå att detta ser konstigt ut utåt, men jag tror att man kan försvara det och förklara det.

Det vore intressant att höra om alla partier i oppositionen nu står bakom att vi ska ändra sättet att arbeta i riksdagen. Det är möjligt att vi kan skriva annorlunda eller göra någon annan typ av avslag, men jag tror

inte att vi kan ändra hela arbetssättet och behålla en demokratisk ordning. Jag har väldigt svårt att se hur det skulle gå till.

Anf. 94 CARINA HÄGG (S):

Herr talman! Vi debatterar nu under eftermiddagen MR-betänkandet från utrikesutskottet. Jag vill inleda med att säga att jag instämmer med Socialdemokraternas företrädare Carin Runeson i hennes anförande och yrkande.

Vi står här och ska diskutera motioner som vi i många fall skrev för ganska länge sedan. Samtidigt är vi uppfyllda av och oroliga för vad som händer i vårt geografiska närområde. Man måste ändå beröra att det är skakigt. Det finns en osäkerhet i vårt östra närområde. Vi vet inte med säkerhet hur utvecklingen just nu ter sig på marken i Ukraina och hur Ryssland har tänkt agera, men det är något vi får återkomma till.

I Syrien fortgår ett ofattbart krig, eller snarare många krig samtidigt, något som också starkt påverkar grannländerna, vilket jag noterade när jag var i Jordanien för ett par veckor sedan. Jag vet att det är flera som har besökt flyktinglägren vid gränsen. För mig var det andra gången jag var i gränsområdena. Det är lika skrämmande varje gång att möta flyktingar här. Bilderna etsar sig fast i minnet. Det gäller inte minst barnen. Vi ser flyktingar i vårt land, och flyktingar söker sig till Kairo. I Rabat fick jag information om att syriska flyktingar tagit sig hela vägen genom Sahel och upp i Marocko. Människor flyr desperat i olika geografiska riktningar.

Marocko har en ny konstitution, och tillsammans med Tunisien är man särskilda partner till Europarådet, som brukar benämnas Europas hus för mänskliga rättigheter. Det finns ett värde i att resa, i det här fallet på en talmansresa under talman Per Westerberg, och möta människor som inte har samma uppfattning. Här tänker jag särskilt på frågan om Västsahara. Jag tror att det är första gången vi har varit på plats med en officiell delegation från riksdagen och diskuterat den frågan. Det finns ett värde i att mötas också när man inte har alldeles samma uppfattningar, vilket vi inte har i Västsaharafrågan.

På Nordafrikas väg mot demokrati och respekt för mänskliga rättigheter må något ha gått i baklås, och det har blivit ett hack i utvecklingen. Men människor i Nordafrika vet att man kan påverka och förändra, och det har ändå skapat någonting inom människorna i dessa samhällen. Jag tror att vi har sett början på utvecklingen, inte slutet. Människor vill förändra sina socioekonomiska förhållanden och få en bättre vardag med större framtidshopp för sina barn, men de vill också ha demokrati och respekt för mänskliga rättigheter. I Egypten har människor uttryckt att de ställs inför val mellan pest och kolera, medan Europa har svårt att stå upp för sina egna värderingar.

Herr talman! Ingen fred utan utveckling, sade man samstämmigt i Mogadishu när jag var på besök där för ett år sedan. Utan utveckling och fred blir det heller ingen respekt för mänskliga rättigheter, och demokratin blir inte möjlig. Sedan mitt besök har våldsdåden kommit tillbaka. Gång på gång har vi sett och hört rapporter om offer och explosioner i Mogadishu och även i andra delar av landet. Människor kämpar för att forma sina liv och för att kunna utveckla sitt land. Hur svårt ska det då vara för regeringen att säga att den al-Qaida-anknutna al-Shabab-milisen

är terrorister? Jag tycker att det finns en svårighet när man läser utrikesminister Carl Bildts svar på min skriftliga fråga om detta. Al-Shabab är listat av FN, och därmed även för EU, med motiveringen att de hotar freden, säkerheten och stabiliteten i Somalia samt hindrar humanitära leveranser och så vidare. Jag menar att Sverige skulle kunna vara tydligare i detta sammanhang.

Jag har tidigare under mandatperioden talat om Sahel, så det ska jag inte beröra här. Jag har talat om Demokratiska republiken Kongo. Jag har talat om att Sverige skulle kunna göra mer både för kvinnorna som utsätts för sexuellt våld och för utvecklingen i landet som sådan. De här situationerna hänger naturligtvis ihop. Jag har tagit upp ett grannland till Demokratiska republiken Kongo, Rwanda, där man högtidlighåller minnet av dem som mördades i folkmordet 1994. I ytterligare ett land, Burundi, förekom vid samma tidsperiod omfattande massakrer. Jag minns när jag på den tiden kom till ett folktomt Bujumbura. I dag är det en sprudlande stad. Det finns framsteg som vi måste notera men som inte alltid lyfts fram i den här kammaren.

I Uganda slår en hård lag mot homosexuella i en våg av reaktioner mot homosexualitet som går över den afrikanska kontinenten. Etiopien är det land som man bedömer kan stå på tur. Vi måste granska landets egna politiker, som stiftar sådana här lagar och för en sådan politik, men vi måste också se vilka grupperingar som stöder och hjälper till att driva fram de här lagarna. Det finns många sådana grupper i väst – i Europa och till exempel i USA. I Sverige får organisationer med samma budskap som det som uttrycks i lagstiftning i Uganda gång på gång torgföra sådana uppfattningar med stöd av offentliga bidrag. Det finns en dubbelhet. Vi är inte konsekventa. Det måste vi fundera på. De som sitter på andra sidan av bordet och som vi kritiserar ser båda våra uttryck, både det en majoritet uttrycker i betänkandet och vår faktiska politik. Ibland skulle det vara bra om vi också granskade oss själva och vore lite mer konsekventa.

Herr talman! Om jag får ge en rekommendation tycker jag att det skulle vara dags för utrikesutskottet nästa mandatperiod att besöka länder i Afrika igen, länder med växande ekonomier och växande medelklass som utvecklas och där vi har nya frågor att knyta an till och samverka kring. Tanzania kan vara ett exempel. Det är nära 20 år sedan sist. För 20 år sedan var det en helt annan situation i många av de här länderna. Sverige blev medlem i EU 1995, och det dåvarande utskottet ville markera att vi trots att vi knöt oss närmare de europeiska frågorna genom medlemskap i EU inte skulle glömma bort världen utanför. Det var en viktig signal. Dåvarande utskottet reste till Afrika. En grupp reste på den västra sidan, en annan på den östra, och så möttes man i Sydafrika. Jag tycker att det här kan vara något att följa upp. Afrika växer, och med det behöver vi ha ett växande intresse och goda instrument. Det verkar som att Nordiska Afrikainstitutet i alla fall tills vidare får leva vidare som ett av de instrumenten. Jag hoppas att det också blir så permanent.

Etiopien, vårt äldsta samarbetsland, måste det vara ännu längre sedan utrikesutskottet besökte. Där syns den ekonomiska utvecklingen bildligt talat genom byggnation i huvudstaden Addis Abeba. Men demokratin och de mänskliga rättigheterna pressas på flera områden, och rekord sätts

när det gäller antalet fängslade journalister. Etiopiens och Eritreas gränskonflikt är inte löst på marken.

Sveriges regerings politik i förhållande till Eritrea har hamnat i en återvändsgränd. Man inser till fullo utmaningen och huvudansvaret, men politiken från Sveriges och kanske också EU:s håll, pockar kanske på en översyn om man betänker levnadsvillkoren för människorna i landet, flyktingströmmarna och när man ser diasporans ambitioner, och då tänker jag främst på dem som finns i närområdet. Jag menar att det kanske krävs en förnyad analys, samtal med experter, diasporan och inom EU. Jag endast peka på att detta är en politik som har hamnat i en återvändsgränd. World Report från förra året är en läsning som ger fakta vid handen, men det finns fler MR-analyser, och alla är dystra.

Herr talman! Afrikas horn är samtidigt utveckling, bakslag och hopp. Somalia och Mogadishu har jag debatterat ingående under den här mandatperioden och även delvis fått genomslag för en del av mina förslag. Jag ska därför peka på en annan del, Somaliland. Där har man utropat sig som ett självständigt land och fungerar i praktiken också som självständigt. Frågan om landets suveränitet bör dock i första hand lösas inom Somalia och regionen själv. Men vi ska förhålla oss till den reella verkligheten och understödja utveckling i Mogadishu, i Garoowe, som ligger i Puntland, och i Hargeisa.

Det var bekymmersamt när jag i Hargeisa för några veckor sedan fick information om att den modell som Sverige valt, till skillnad från Danmark och Norge, försvårar samverkan med och minskar stöd till Somaliland och dessutom för Världsbanken. Detta har bekräftats av FN-organ och andra internationella organisationer på plats. I riksdagen har vi diskuterat i en annan riktning om just flexibilitet, att stödja de goda exemplen och inte ha en alltför dogmatisk inställning och formella låsningar. Jag förväntar mig en redogörelse från regeringen före mötet den 10 juni.

Jag förväntar mig också initiativ som har betydelse på marken. När vi nu har en diplomatisk struktur för Somalia, delvis i Nairobi men också i Mogadishu, måste vi följa upp den med en kompletterande struktur i Hargeisa. En honorärkonsul i Hargeisa vore ett bra steg. Det behövs en fast punkt för att utveckla och främja samverkan kring de mänskliga rättigheterna. Det skulle vara ytterst värdefullt. Det kan finnas fler delar, men detta skulle vara ett steg och en värdefull start.

Det är också intressant att se skillnaden mellan de olika delarna av Somalia. Somaliland tvingas lägga en stor del av sin budget på säkerhet – utan säkerhet, ingen utveckling. För att skapa utveckling krävs det att man har en säkerhet. Man har ju i hög grad lyckats skapa den säkerheten. Sedan ska man fylla situationen med utveckling, och då behövs det stöd för att bygga upp institutioner. Man gör också mycket själv med stöd av diasporan. Det finns till exempel inget fungerande bankväsen i landet mer än en remitteringsbank.

Jag ska runda av med att summera den förra mandatperioden och denna. Det är väldigt tydligt på det utrikespolitiska området när det gäller mänskliga rättigheter att vi saknar grunden här hemma. Vi har rustat ned och tagit bort delar av den nationella politiken för mänskliga rättigheter. Det finns ingen delegation. Det finns ingen utpekad myndighet. Det finns ingen handlingsplan. På punkt efter punkt har man rustat ned och ersatt

det med tillfälliga, enkla snabbutredningar som är mer av pressmeddelandekaraktär.

Som Carin Runeson pekade på har man också plockat bort instrument på UD självt. Sammantaget ger detta en negativ utveckling även när det gäller utrikespolitiken på marken.

Jag har flera gånger under den här mandatperioden ställt frågan till UD, våra ambassader, beskickningar och utsända och även en del kollegor från Alliansen: Var finns direktiven? Vilka direktiv har UD skrivit? Vad står det i dem, och vad är det för instruktioner ni har fått? Då visar det sig att det inte finns några. Man talar om att de ska komma och så vidare. Men detta gör att det blir svårare att följa upp politiken och granska den, och där krävs en ändring. Det kommer förhoppningsvis också att bli en ändring.

Jag ser fram emot ett regeringsskifte. Då kommer vi att ta nya tag och stärka de mänskliga rättigheterna både på den nationella nivån och i UD och också ha en tydligare politik som också den kommande oppositionen kommer att ha lättare att följa upp och granska.

Anf. 95 CHRISTIAN HOLM (M):

Herr talman! I det här betänkandet diskuteras som sagt de mänskliga rättigheterna. Det är frågor som har varit tydligt i fokus under hela den tid som Alliansen har styrt. Jag ska inte säga att dessa frågor inte var uppe även tidigare, men det har blivit extra stort fokus på dem just nu.

Med den utveckling som vi ser i vårt östra grannskap – krisens Ukraina och det som nu händer där samtidigt som vi ser ökad rysk aggression och en alltmer odemokratisk och oberäknelig president Putin, som dagligen kränker mänskliga rättigheter – känns de här frågorna alltmer aktuella. Vi står upp för tryck- och yttrandefrihet. Vi står upp för en mångfald av politiska partier i länder runt om i världen.

Vi står upp för hbt-personers rättigheter och för kvinnors och barns rättigheter, liksom för de viktiga SRHR-frågorna. För den som inte håller på med politik på heltid ska jag nämna att SRHR alltså betyder sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Detta har debatterats här tidigare i dag också. Det kom diskussioner om SRHR-ambassadörer och placering på UD. Vi har som sagt ingen sådan ambassadör nu, men vi har mängder av ambassadörer, konsulter och andra diplomater runt om i världen på våra beskickningar. Där har man fått utbildning i SRHR-frågor och tydliga uppdrag att driva dessa frågor. Jag tror faktiskt att det är mycket viktigare att man är på plats i de länder där rättigheterna kränks än att ha en person placerad på UD.

Inom kort, i maj månad, kommer det att vara ishockey-VM. Det brukar inte ha så mycket med politik att göra och ska inte ha det. Det kommer dock att spelas i Vitryssland, och det tycker den styrande diktatorn i landet är trevligt. Han är själv hockeyspelare och kommer självklart att använda detta för sina egna intressen. Medierna är totalt kontrollerade, och oppositionen förtrycks och så vidare.

Tyvärr kan vi se att Svenska Ishockeyförbundet, det internationella ishockeyförbundet och andra varit totalt tondöva vad gäller mänskliga rättigheter och brotten mot dem. Spelen riskerar nu att bli en fjäder i hatten för en diktator och något helt annat för hockeyvärlden.

Det kanske mest aktuella är vad som sker i Ukraina när det gäller brott mot mänskliga rättigheter och mot internationell rätt i allmänhet, inte minst från den ryska sidan. Samtidigt kommer dock en annan viktig del i skymundan, nämligen det som händer i Venezuela. Jag brukar ta upp detta när vi diskuterar utrikespolitik i kammaren och ta en debatt med Vänsterpartiet. Jag kan bara beklaga att vi i dag inte har någon vänsterpartist i kammaren under den här debatten. Vänsterpartiet deltar inte i debatten. Jag hade gärna hört ett svar från Vänsterpartiet om huruvida man tycker att regimen i Venezuela, som man stöder – den regim som förtrycker oppositionella och journalister och där vi nu har sett ett antal dödsfall – är en demokratisk regim.

Jag noterar att man i reservation 10 nämner ett antal latinamerikanska länder. Det är den miljöpartistiska och vänsterpartistiska reservationen. Man nämner Colombia, Honduras och Mexiko, men man nämner inte Latinamerikas kanske mest förtryckande stat. Jag tycker att detta är anmärkningsvärt.

Sedan finns det en allmän reservation, reservation 1 från S, V och MP, som gäller mänskliga rättigheter och det låga stödet för medlemskap i FN:s råd för mänskliga rättigheter. Man skriver att vi tidigare hade ett gott anseende. Anledningen till att vi inte kommer in här är ju att diktatorer som är med och väljer tycker att Sverige jobbar för hårt i de här frågorna! Man vill inte ha företrädare som står upp för mänskliga rättigheter i de här församlingarna. Det är därför Sverige inte får en plats.

Jag skulle vilja fråga Socialdemokraterna hur de ser på detta och gärna också på situationen i Venezuela, för när det gäller detta är det tyst också från S.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 9 §.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.29 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

9 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

SfU6 Migration och asylpolitik

Punkt 1 (Flyktingpolitiken)

1. utskottet

2. res. 1 (SD)

Votering:

260 för utskottet

19 för res. 1
12 avstod
58 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 95 S, 93 M, 20 MP, 18 FP, 16 C, 1 V, 17 KD
För res. 1: 19 SD
Avstod: 12 V
Frånvarande: 17 S, 14 M, 5 MP, 6 FP, 7 C, 1 SD, 6 V, 2 KD

Prot. 2013/14:102
16 april

Punkt 5 (Det gemensamma europeiska asylsystemet)

1. utskottet
2. res. 7 (S)
3. res. 8 (V)
Förberedande votering:
96 för res. 7
13 för res. 8
184 avstod
56 frånvarande
Kammaren biträdde res. 7.

Huvudvotering:
185 för utskottet
95 för res. 7
13 avstod
56 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 93 M, 21 MP, 18 FP, 17 C, 19 SD, 17 KD
För res. 7: 95 S
Avstod: 13 V
Frånvarande: 17 S, 14 M, 4 MP, 6 FP, 6 C, 1 SD, 6 V, 2 KD

Punkt 8 (Arbetskraftsinvandring)

1. utskottet
2. res. 12 (S)
3. res. 14 (V)
Förberedande votering:
95 för res. 12
13 för res. 14
184 avstod
57 frånvarande
Kammaren biträdde res. 12.

Huvudvotering:
166 för utskottet
95 för res. 12
32 avstod
56 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 93 M, 21 MP, 18 FP, 17 C, 17 KD
För res. 12: 95 S
Avstod: 19 SD, 13 V
Frånvarande: 17 S, 14 M, 4 MP, 6 FP, 6 C, 1 SD, 6 V, 2 KD

Punkt 9 (Anhöriginvandring)

1. utskottet
2. res. 15 (SD)
Votering:
261 för utskottet
19 för res. 15
13 avstod
56 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 95 S, 93 M, 21 MP, 18 FP, 17 C, 17 KD
För res. 15: 19 SD
Avstod: 13 V
Frånvarande: 17 S, 14 M, 4 MP, 6 FP, 6 C, 1 SD, 6 V, 2 KD

Punkt 10 (Försörjningskrav)

1. utskottet
2. res. 18 (SD)
Votering:
171 för utskottet
19 för res. 18
102 avstod
57 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 5 S, 93 M, 21 MP, 18 FP, 17 C, 17 KD
För res. 18: 19 SD
Avstod: 89 S, 13 V
Frånvarande: 18 S, 14 M, 4 MP, 6 FP, 6 C, 1 SD, 6 V, 2 KD
Désirée Liljevall (S) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 1 (Genomförande av direktivet)

1. utskottet

2. res. (SD)

Votering:

273 för utskottet

20 för res.

56 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 94 S, 93 M, 21 MP, 18 FP, 17 C, 13 V, 17 KD

För res.: 1 S, 19 SD

Frånvarande: 17 S, 14 M, 4 MP, 6 FP, 6 C, 1 SD, 6 V, 2 KD

Punkt 2

Kammaren biföll utskottets förslag.

TU14 Yrkestrafik

Punkt 6 (Villkoren inom yrkestrafiken)

1. utskottet

2. res. 5 (M, FP, C, KD)

Votering:

150 för utskottet

143 för res. 5

56 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 95 S, 1 M, 21 MP, 1 FP, 19 SD, 13 V

För res. 5: 92 M, 17 FP, 17 C, 17 KD

Frånvarande: 17 S, 14 M, 4 MP, 6 FP, 6 C, 1 SD, 6 V, 2 KD

Tina Acketoft (FP) anmälde att hon avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Punkt 9 (Åtgärder mot chaufförsbrist)

1. utskottet

2. res. 7 (S, MP, V)

Votering:

164 för utskottet

129 för res. 7

56 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 93 M, 18 FP, 17 C, 19 SD, 17 KD

För res. 7: 95 S, 21 MP, 13 V

Frånvarande: 17 S, 14 M, 4 MP, 6 FP, 6 C, 1 SD, 6 V, 2 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

UU15 Mänskliga rättigheter i svensk utrikespolitik

Punkt 1 (MR-strategi)

1. utskottet

2. res. 1 (S, MP, V)

Votering:

164 för utskottet

129 för res. 1

56 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 93 M, 18 FP, 17 C, 19 SD, 17 KD

För res. 1: 95 S, 21 MP, 13 V

Frånvarande: 17 S, 14 M, 4 MP, 6 FP, 6 C, 1 SD, 6 V, 2 KD

Punkt 3 (Afrika allmänt)

1. utskottet

2. res. 2 (S, MP)

Votering:

164 för utskottet

116 för res. 2

13 avstod

56 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 93 M, 18 FP, 17 C, 19 SD, 17 KD

För res. 2: 95 S, 21 MP

Avstod: 13 V

Frånvarande: 17 S, 14 M, 4 MP, 6 FP, 6 C, 1 SD, 6 V, 2 KD

Punkt 5 (Demokratiska republiken Kongo)

1. utskottet

2. res. 4 (MP, V)

Votering:

259 för utskottet

34 för res. 4

56 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 95 S, 93 M, 18 FP, 17 C, 19 SD, 17 KD

För res. 4: 21 MP, 13 V

Frånvarande: 17 S, 14 M, 4 MP, 6 FP, 6 C, 1 SD, 6 V, 2 KD

Punkt 10 (Nigeria)

1. utskottet

2. res. 7 (SD)

Votering:

274 för utskottet

19 för res. 7

56 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 95 S, 93 M, 21 MP, 18 FP, 17 C, 13 V, 17 KD

För res. 7: 19 SD

Frånvarande: 17 S, 14 M, 4 MP, 6 FP, 6 C, 1 SD, 6 V, 2 KD

Punkt 16 (Guatemala)

1. utskottet

2. res. 12 (MP, V)

Votering:

258 för utskottet

35 för res. 12

56 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 94 S, 93 M, 18 FP, 17 C, 19 SD, 17 KD

För res. 12: 1 S, 21 MP, 13 V

Frånvarande: 17 S, 14 M, 4 MP, 6 FP, 6 C, 1 SD, 6 V, 2 KD

Punkt 17 (Pakistan)

1. utskottet

2. res. 13 (SD)

Votering:

274 för utskottet

19 för res. 13

56 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 95 S, 93 M, 21 MP, 18 FP, 17 C, 13 V, 17 KD

För res. 13: 19 SD

Frånvarande: 17 S, 14 M, 4 MP, 6 FP, 6 C, 1 SD, 6 V, 2 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

10 § Bordläggning

Följande dokument anmälades och bordlades:

Skrivelser

2013/14:185 Riksrevisionens rapport om Försvarsmaktens förmåga till uthålliga insatser

2013/14:205 Riksrevisionens rapport om regeringens redovisning i budgetpropositionen för 2014

Motion

Upprivande av datalagringen av Åsa Romson m.fl. (MP)

Motionen väcktes med återopande av 3 kap. 13 § riksdagsordningen med anledning av händelse av större vikt.

Motionen hade följande lydelse:

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att omedelbart återkomma till riksdagen med ett förslag om att upphäva de bestämmelser i 6 kap. lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation, som i svensk rätt implementerar Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/24/EG av den 15 mars 2006 om lagring av uppgifter som genererats eller behandlats i samband med tillhandahållande av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster eller allmänna kommunikationsnät och om ändring av direktiv 2002/58/EG (EUT L 105, 13.4.2006, s. 54, Celex 32006L0024).

Motivering

Riksdagen beslutade med anledning av prop. 2010/11:46 Lagring av trafikuppgifter för brottsbekämpande ändamål – genomförande av direktiv 2006/24/EG, att i svensk rätt genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/24/EG av den 15 mars 2006 om lagring av uppgifter som genererats eller behandlats i samband med tillhandahållande av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster eller allmänna kommunikationsnät och om ändring av direktiv 2002/58/EG (EUT L 105, 13.4.2006, s. 54, Celex 32006L0024). Detta skedde genom nya regler i 6 kap. lagen (2003:809) om elektronisk kommunikation (LEK), som trädde i kraft den 1 juli 2011.

EU-domstolen har den 8 april 2014 förklarat att direktivet 2006/24/EG strider mot unionsrätten och är olagligt (målen C-293/12 och C-594/12). Mot bakgrund av detta har frågan i Sverige väckts om bestämmelserna i 6 kap. LEK fortfarande ska tillämpas, så att teleoperatörer med flera är skyldiga att fortsätta lagra teleuppgifter.

Post- och telestyrelsen har därefter den 10 april 2014 genom sin generaldirektör förklarat att det finns stora svårigheter att vidta åtgärder med stöd i datalagringsreglerna, som de är utformade i dag. Vidare att PTS ser stora svårigheter att vidta åtgärder utifrån de särskilda reglerna om datalagring som utgör undantag från de integritetsskyddande reglerna. PTS

kommer således inte längre att kräva att bestämmelserna om datalagring i LEK upprätthålls. Flera teleoperatörer har nu förklarat att de dels kommer förstöra information som lagrats med stöd av aktuellt tvång, dels inte längre fortsättningsvis kommer genomföra lagringen.

Det är nu enligt vår mening uppenbart att bestämmelserna som genomför datalagringsdirektivet i svensk rätt är olagliga och omedelbart måste upphävas. Vi begär därför att riksdagen uppdrar åt regeringen att omedelbart ta fram ett förslag till riksdagen som upphäver den ogiltiga lagstiftningen.

Stockholm den 11 april 2014

Åsa Romson (MP)

Gustav Fridolin (MP) *Gunvor G Ericson* (MP)

Mehmet Kaplan (MP) *Peter Eriksson* (MP)

Maria Ferm (MP) *Annika Lillemets* (MP)

Jonas Eriksson (MP) *Agneta Börjesson* (MP)

Tina Ehn (MP)

Motioner

med anledning av prop. 2013/14:126 En enklare planprocess

2013/14:C12 av Amineh Kakabaveh m.fl. (V)

2013/14:C13 av Markus Wiechel (SD)

2013/14:C14 av Veronica Palm m.fl. (S)

2013/14:C15 av Jan Lindholm m.fl. (MP)

med anledning av prop. 2013/14:127 Nya åtgärder som kan genomföras utan krav på bygglov

2013/14:C9 av Amineh Kakabaveh m.fl. (V)

2013/14:C10 av Veronica Palm m.fl. (S)

2013/14:C11 av Jan Lindholm och Agneta Börjesson (MP)

med anledning av prop. 2013/14:191 Med fokus på unga – en politik för goda levnadsvillkor, makt och inflytande

2013/14:Kr16 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (S)

2013/14:Kr17 av Lars Ohly m.fl. (V)

2013/14:Kr18 av Margareta Larsson (SD)

2013/14:Kr19 av Esabelle Dingizian m.fl. (MP)

med anledning av proposition 2013/14:208 Stärkt skydd mot tvångsaktenskap och barnäktenskap samt tillträde till Europarådets konvention om våld mot kvinnor

2013/14:Ju24 av Richard Jomshof (SD)

2013/14:Ju25 av Marianne Berg m.fl. (V)

2013/14:Ju26 av Morgan Johansson m.fl. (S)

med anledning av skr. 2013/14:201 Riksrevisionens rapport om tågförse-
ningar

2013/14:T8 av Bengt Berg m.fl. (V)

2013/14:T9 av Anders Ygeman m.fl. (S)

2013/14:T10 av Stina Bergström m.fl. (MP)

11 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 15 april

2013/14:575 Den humanitära situationen i Libanon

av *Roger Haddad* (FP)

till statsrådet Hillevi Engström (M)

2013/14:576 Nobel Center

av *Isak From* (S)

till kultur- och idrottsminister Lena Adelsohn Liljeroth (M)

2013/14:577 Rätt till försäkringar för vuxna och barn med NPF-diagnoser

av *Penilla Gunther* (KD)

till statsrådet Birgitta Ohlsson (FP)

12 § Kammaren åtskildes kl. 16.14.

Förhandlingarna leddes

av tredje vice talmannen från sammanträdets början till och med 4 § anf. 26 (delvis),

av talmannen därefter till och med 6 § anf. 62 (delvis),

av andre vice talmannen därefter till och med 8 § anf. 89 (delvis) och

av talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

LARS FRANZÉN

/Eva-Lena Ekman

1 § Justering av protokoll.....	1
2 § Anmälan om återtagande av plats i riksdagen	1
3 § Ärenden för hänvisning till utskott	1
4 § Migration och asylpolitik	2
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2013/14:SfU6	2
Anf. 1 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S).....	2
Anf. 2 DAVID LÅNG (SD)	5
Anf. 3 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik	7
Anf. 4 DAVID LÅNG (SD) replik.....	7
Anf. 5 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik	8
Anf. 6 DAVID LÅNG (SD) replik.....	8
Anf. 7 EVA LOHMAN (M).....	8
Anf. 8 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik	11
Anf. 9 EVA LOHMAN (M) replik.....	12
Anf. 10 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik	12
Anf. 11 EVA LOHMAN (M) replik.....	13
Anf. 12 MARIA FERM (MP)	13
Anf. 13 HANS BACKMAN (FP).....	16
Anf. 14 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik	18
Anf. 15 HANS BACKMAN (FP) replik	19
Anf. 16 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik	19
Anf. 17 HANS BACKMAN (FP) replik	20
Anf. 18 FREDRICK FEDERLEY (C).....	20
Anf. 19 EMMA HENRIKSSON (KD).....	24
Anf. 20 EVA-LENA JANSSON (S)	26
Anf. 21 FREDRICK FEDERLEY (C) replik	28
Anf. 22 EVA-LENA JANSSON (S) replik	29
Anf. 23 FREDRICK FEDERLEY (C) replik	30
Anf. 24 EVA-LENA JANSSON (S) replik	30
Anf. 25 HANS BACKMAN (FP) replik	31
Anf. 26 EVA-LENA JANSSON (S) replik	31
Anf. 27 HANS BACKMAN (FP) replik	32
Anf. 28 EVA-LENA JANSSON (S) replik	32
Anf. 29 EVA LOHMAN (M) replik.....	33
Anf. 30 EVA-LENA JANSSON (S) replik	33
Anf. 31 EVA LOHMAN (M) replik.....	33
Anf. 32 EVA-LENA JANSSON (S) replik	33
Anf. 33 MIA SYDOW MÖLLEBY (V).....	34
(Beslut fattades under 9 §.).....	34
5 § Genomförande av direktivet om ansökningsförfarandet	
för vissa uppehålls- och arbetstillstånd	34
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2013/14:SfU14	34
Anf. 34 DAVID LÅNG (SD)	34
Anf. 35 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S).....	36
Anf. 36 EVA LOHMAN (M).....	36

Anf. 37 MARIA FERM (MP)	37
Anf. 38 EMMA HENRIKSSON (KD).....	38
(Beslut fattades under 9 §.)	39
6 § Yrkestrafik	39
Trafikutskottets betänkande 2013/14:TU14	39
Anf. 39 STEN BERGHEDEN (M)	39
Anf. 40 ANNIKA LILLEMETS (MP).....	42
Anf. 41 LARS TYSKLIND (FP)	44
Anf. 42 ANDERS ÅKESSON (C).....	47
Anf. 43 LARS OHLY (V).....	50
Anf. 44 STEN BERGHEDEN (M) replik	52
Anf. 45 LARS OHLY (V) replik	52
Anf. 46 STEN BERGHEDEN (M) replik	53
Anf. 47 LARS OHLY (V) replik	53
Anf. 48 LARS TYSKLIND (FP) replik	54
Anf. 49 LARS OHLY (V) replik	54
Anf. 50 LARS TYSKLIND (FP) replik	55
Anf. 51 LARS OHLY (V) replik	55
Anf. 52 TONY WIKLANDER (SD).....	56
Anf. 53 ANDERS ÅKESSON (C) replik.....	57
Anf. 54 TONY WIKLANDER (SD) replik	57
Anf. 55 ANDERS ÅKESSON (C) replik.....	58
Anf. 56 TONY WIKLANDER (SD) replik	58
Anf. 57 STEN BERGHEDEN (M) replik	59
Anf. 58 TONY WIKLANDER (SD) replik	59
Anf. 59 STEN BERGHEDEN (M) replik	60
Anf. 60 TONY WIKLANDER (SD) replik	60
Anf. 61 ANNELIE ENOCHSON (KD)	60
Anf. 62 LEIF PETTERSSON (S).....	61
Anf. 63 LEIF PETTERSSON (S).....	62
(Beslut fattades under 9 §.)	63
7 § Riksbankens förvaltning 2013	63
Finansutskottets betänkande 2013/14:FiU23	63
Anf. 64 JÖRGEN HELLMAN (S).....	63
Anf. 65 JÖRGEN ANDERSSON (M)	64
Anf. 66 ANNIKA LILLEMETS (MP).....	66
Anf. 67 JÖRGEN ANDERSSON (M) replik	68
Anf. 68 ANNIKA LILLEMETS (MP) replik.....	69
Anf. 69 JÖRGEN ANDERSSON (M) replik	69
Anf. 70 ANNIKA LILLEMETS (MP) replik.....	69
(Beslut fattades under 9 §.)	70
8 § Mänskliga rättigheter i svensk utrikespolitik	70
Utrikesutskottets betänkande 2013/14:UU15.....	70
Anf. 71 CARIN RUNESON (S)	70
Anf. 72 BODIL CEBALLOS (MP)	72
Anf. 73 JULIA KRONLID (SD).....	76
Anf. 74 ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M)	79
Anf. 75 CARIN RUNESON (S) replik	80

Anf. 76 ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M)	
replik.....	81
Anf. 77 CARIN RUNESON (S) replik.....	81
Anf. 78 ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M)	
replik.....	81
Anf. 79 BODIL CEBALLOS (MP) replik	82
Anf. 80 ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M)	
replik.....	82
Anf. 81 BODIL CEBALLOS (MP) replik	82
Anf. 82 ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M)	
replik.....	83
Anf. 83 JULIA KRONLID (SD) replik.....	83
Anf. 84 ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M)	
replik.....	83
Anf. 85 JULIA KRONLID (SD) replik.....	84
Anf. 86 ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M)	
replik.....	84
Anf. 87 ISMAIL KAMIL (FP)	84
Anf. 88 KERSTIN LUNDGREN (C)	86
Anf. 89 DÉsirÉE PETHRUS (KD)	89
Anf. 90 BODIL CEBALLOS (MP) replik	92
Anf. 91 DÉsirÉE PETHRUS (KD) replik	92
Anf. 92 BODIL CEBALLOS (MP) replik	93
Anf. 93 DÉsirÉE PETHRUS (KD) replik	93
Anf. 94 CARINA HÄGG (S)	94
Anf. 95 CHRISTIAN HOLM (M).....	97
(Beslut fattades under 9 §.).....	98
Ajournering.....	98
Återupptagna förhandlingar	98
9 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens	
 sammanträde.....	99
SfU6 Migration och asylpolitik	99
SfU14 Genomförande av direktivet om	
ansökningsförfarandet för vissa uppehålls- och	
arbetstillstånd.....	101
TU14 Yrkestrafik	101
FiU23 Riksbankens förvaltning 2013	102
UU15 Mänskliga rättigheter i svensk utrikespolitik	102
10 § Bordläggning.....	104
11 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	106
12 § Kammaren åtskildes kl. 16.14.....	106

